

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILO KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILO OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK MITJA GORJUP
ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO FRAS

V današnji prilogi: Nasmeh in kar je za njim (str. 24) — Človek je le močnejši (str. 26) — Argentina „dolgi nožev“ (str. 30)

SREČANJE V HERCEGOVEM — Predsednik republike Josip Broz Tito je včeraj sprejel novega predsednika ZIS Veselina Djuranovića. Telefoto: Tanjug

Dolanc
odpotoval
v RomunijoNa kraji delovni obisk
ga je povabil CK
KP Romunije.

BEOGRAD, 18. marca (Tanjug) — Na povabilo centralnega komiteja romunske Komunistične partije je nočjo odpotoval na kraji delovni obisk v Bukarešto sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKJ Stane Dolanc, ki ga spremljata pomočnik načelnika oddelka za mednarodne odnose in stike pri predsedstvu CK ZKJ Borislav Milošević in šef kabine Andrej Železnik. Na železniški postaji v Beogradu sta Staneta Dolanc ob odhodu pozdravila član IK predsedstva CK ZKJ Dobrovič Vidic in namestnik načelnika oddelka za mednarodne odnose in stike pri predsedstvu CK ZKJ Zvonko Grahek.

Sprejem pri Titu

Predsednik republike sprejel voditelje Črne gore — Titovo opozorilo: dosleden boj za še večjo produktivnost

IGALO, 18. marca (Tanjug) — Predsednik republike Josip Broz Tito je danes dopoldne v rezidenci v Hercegovem sprejel voditelje SR Črne gore in se z njimi dalj časa pogovarjal.

Tito sprejel
Djuranovića

HERCEGOVI, 18. marca (Tanjug) — Predsednik republike Josip Broz Tito je sprejel predsednika ZIS Veselina Djuranovića, ki ga je seznanil z nekaterimi tekočimi vprašanji iz dela zveznega izvršnega sveta.

Sprejema in pogovora so se udeležili predsednik predsedstva Črne gore Veljko Milatović, predsednik centralnega komiteja Veselin Djuranović, predsednik skupščine Budislav Šošić, predsednik izvršnega sveta Marko Orlandić, predsednik republike konferencie SZDL Nenad Budin, predsednik sveta zvezve sindikatov Emin Dobardžić, sekretar izvršnega komiteja dr. Miljan Radović, predsednik ZZZ NOV Črne gore Vlado Strugar, generalpodpolkovnik Đuro Vojvodić in predsednik re-

publične konferencie ZSM Vučkica Bošković.

V pogovoru so sodelovali tudi podpredsednik predsedstva Jugoslavije Vidjo Zarković, sekretar v IK predsedstva centralnega komiteja ZKJ Vojko Szentici, podpredsednik ZIS Dobroslav Čulajić in član predsedstva CK ZKJ Jovan Vujadinović.

Voditelji Črne gore so predsednika Tito seznanili z delom zveze komunistov, z razvojem na gospodarskem in družbenopolitičnem področju ter na področju splošne ljudske obrambe ter z ukrepi za zagotovitev nadaljnjega napredka republike.

Predsednik Tito je ugodno ocenil rezultate, ki so jih doslej dosegli in opozoril, da si morajo tudi v prihodnje prizadevati na gospodarskem področju, da bi zagotovili stabilnost, povečali produktivnost in zavezali inflacijske težnje.

Predsednik republike Josip Broz Tito in tovarišica Jovanka Broz sta bila nato na kosilu, ki ga je njima na čast priredil predsednik predsedstva Črne gore Veljko Milatović s soprogo.

Vso pot od rezidence do hotela »Park« v Bijeli, kjer je Veljko Milatović priredil kosilo, so prebivalci hercegovske riviere pristožno pozdravljali predsednika Tito in tovarišico Jovanko Broz. Na kosilu so bili navzoči tudi najuglednejši voditelji Črne gore.

Prva predaja
štafete

BEOGRAD, 18. marca (Tanjug) — Zvezno štafeto mladosti ob 27. marca s slovesnosti v Nišu prvi ponesel mladinec Dragoslav Mitrović, elektroničar v niški »Mašinski industriji«. Štafeta je danes sprejel republiški odbor zveze socialistične mladine Srbije.

Izenačen planiški rekord

PLANICA, 18. marca — Čudovit dan v Planici je bil doživetje za več kot 10.000 gledalcev, med katerimi sta bila tudi predsednik skupščine SRS dr. Marijan Brečelj in predsednik izvršnega sveta Slovenije Andrej Marinc. Prvi dan poletov je bil najboljši Reinhold Bachler (A), ki je tudi izenačil planiški rekord (189 m), drugi je bil Melsinger (NDR), tretji pa Jirasko (ČSSR). Dobro se je odrezal tudi naš Bogdan Norčić (na sliki), ki deli 4. mesto. Tudi danes se bodo poleteli v Planici začeli ob 9.30.

Foto: Busić

Za varstvo okolja
smo odgovorni vsiPredsedstvo RK SZDL: najpomembnejša naloga oblikovanje
ustrezne družbene zavesti - Viša naročnina RTV

LJUBLJANA, 18. marca — Najpomembnejša naloga socialistične zveze na področju varovanja okolja je oblikovanje ustrezne družbene zavesti. To je bilo osnovno spoznanje, ki je vodilo razpravo o problematiki okolja v Sloveniji na seji predsedstva republiške konference SZDL, ki je sprejelo tudi poročilo o akciji za odpravo posledic potresa v Posočju in predlog za letošnje leto, povišalo ceno naročnine RTV in imenovalo direktorja tega zavoda in potrdilo kandidature Anteja Novaka za predsednika skupščine RTV Ljubljana.

Predsedstvo RK SZDL se je strinjalo, da gradivo o problematiki varstva okolja, ki ga bodo prihodnji teden obravnavali delegati republiške skupščine in na njegovi osnovi oblikovali politiko varstva okolja, upošteva vse tri vidike družbenega razvoja — ekonomskega, socialnega in prostorskega.

Varstva okolja torej očitno ne moremo zreducirati na neko posebno dejavnost, še

— ekonomskega, socialnega in prostorskega.

Varstva okolja torej očitno ne moremo zreducirati na neko posebno dejavnost, še

Varstva okolja torej očitno ne moremo zreducirati na neko posebno dejavnost, še

Krvavo povračilo

Druzi baje pobili dvesto kmetov iz krščanskih vasi —
Džumblatov sin novi poglavar Druzov — Oblasti mirijo

BEJRUT, 18. marca — Agencija AP javlja, sklicujoč se na policijske vire v Bejrutu, da so Druzi s področja Šuf pobili nad dvesto kmetov iz sosednjih krščanskih vasi in se tako maščevali zaradi atentata na njihovega voditelja Kamala Džumblata.

Uslužbenci državne varnosti so obvestili novinarje, da so v vasi Baruk, 80 kilometrov jugovzhodno od Bejruta, z eksplozivom porušili cerkev. Pri tem so izgrubili življenje člani velike krščanske družine.

● Za novega poglavarja verske skupnosti Druzov je bil imenovan Valid Džumblat, sin ubitega progresističnega voditelja Kamala Džumblata. Obred prenosa oblasti je opravil šejk Mohamed Abu Hakra.

Kako delavca stimulirati
kot ustvarjalca in mislecaPogovor z Edvardom Kardeljem v reviji Dijalog o tem,
kako bi marksistična literatura prišla do bralcev

BEOGRAD, 18. marca — Član predsedstva SFRJ in CK ZKJ Edvard Kardelj je dal intervju sarajevski reviji »Dijalog«, ki ga v celoti objavljamo na 3. in 4. strani. Nekateri misli iz tega intervjuja:

- Ustanovili naj bi samoupravne interesne skupnosti, v katerih bi sodelovali poleg založb tudi predstavniki znanosti, kulture in avtorji ter drugi;
- naša družba potrebuje pri teoretičnem obravnavanju vprašanj družbene prakse dialog bolj kot kdaj prej;
- komunistične partije zahodne Evrope ne morejo biti orodje blokov, ampak samostojen subjekt svoje nacije;
- zakaj začeti dialog o sodobnih družbenih procesih v razvoju socializma;
- prepri s Stalinom ni bil »družinski prepri«;
- s Stalinom je prihajalo do konfliktov tudi prej in so danes znani, zgodovinar bi jih moral pojasniti;
- revolucionarji v viziji, realisti pri spoznavanju stvarnih možnosti in poti gibanja;
- kaj omogoča politično stabilnost in enotnost naših narodov in narodnosti;
- sistem mora spodbujati k združevanju dela in sredstev — v tem je bistvo sedanjih razprav o minulemu delu;

Aretacije
opozicijskih
voditeljevV Pakistanu se nemiri
zaradi izidov volitev še
vedno niso polegli

LAHORE, 18. marca (Reuters, AFP) — Pakistanske oblasti so aretirale štiri opozicijske voditelje, ker je opozicija nedavno obtožila premiera Ali Buta zaradi potvarjanja volilnih rezultatov in zahtevala njegov odstop.

Po mnenju opazovalcev utegnejo te nepravilne aretacije privedi do še večjih spopadov med premierovo ljudsko stranko Pakistanista (KPP) in nacionalno pakistansko unijo (PNA), v kateri je združenih devet opozicijskih strank.

Neredi in aretacije v Pakistanu trajajo že nekaj časa.

DANES V DELU

»Vojna napoved« večnim izgubam

LJUBLJANA, 18. marca — Sanacije, ki delovne organizacije ne postavi trdnj na lastne noge, naj bi ne podpirali, so med drugim menili v izvršnem odboru Ljubljanske banke. O ZDZ, ki so lani poslovala z izgubo, njihova imena pa so se na podobnih spiskih praviloma pojavljala tudi pretekla leta, so te dni precej govorili tudi v Celju, Mariboru in v Kopru.

stran 4

Študentske razmere
se popravljajo

LJUBLJANA, 18. marca — Tekoči dotok študentskih sredstev je omogočil, da so v teh dneh v občinah mogli izplačati (skoraj) vse študentske zaostanke študentom, ki so v skladu s sklepi novembrske 6. seje skupne komisije podpisale samoupravne študentske sporazume, upravičeni do dobaviteljskega štipendija iz združenih sredstev. Če, da banknih posojil za izplačevanje zaostalih štipendij v občinah doslej v glavnem niso najemali. Razmere v študentski politiki se počasi izboljšujejo, čeprav z mnogimi krči in zamudami.

stran 7

Mobutu ogrožen?

Cilj upornikov: letala v Kamini — Boji v drugih provincah — Pomoč iz ZDA — Kinshasa: zopet tuji najemniki

KINSHASA, 18. marca (AFP, Reuters, AP) — Položaj v zairski provinci Shaba (bivša Katanga) se nenehno slabša. Po osmih dneh bojov se uporniške enote, ki so po zatirjanju iz Kinshase prišle iz Angole, približujejo rudarskemu središču Kolwezi.

vmešani Kubanci, niti o tem, da uporniki podpira Angola.« Veleposlanik Zaira v Bruslju pa je izjavil, da gre za široko zaroto, ki so jo izvedli pripravljeni proti predsedniku Mobutu. Rekel je, da ima njegova vlada dokaze, da so uporniki nekdanji žandarji iz Katange (8.000 se jih je 1965 zateklo v Angolo, takrat pod portugalsko upravo) in da jih vodijo oficirji, ki niso iz Afrike.

Francoska vlada je sporočila, da je bila iz Kinshase na prošeno, naj pospeši dobavo municije, ki bi morala biti poslana v Zaire v teku nekaj tednov. Uradno je tudi zardila, da v Zaire ni poslala nobenega vojaškega svetovaleca ali inštruktorja.

Vlada v Kinshasi je zanikala, da bi Kolwezi padel v roke upornikom, kakor govorice, da so se spopadli med zairsko vojsko in uporniki razširili tudi na druge province.

● »Katanski žandarji« so postali pojem, ko je Moise Combe po proglasitvi neodvisnosti bivšega belgijskega Konga odcepil z diamanti bogato Katango in proglasil »neodvisnost« te province, v kateri so prevladovali interesi družbe »Union Minière«. Po zlomu Combejevega režima so se umaknili v takrat portugalsko Angolo, kjer so jih uporabljali za zaščito »diamantnega področja« družbe »Union Minière«. Kako so se te enote opredelile po proglasitvi neodvisnosti Angole, ni znano.

Cilj prodiranja uporniških enot je letalsko oporišče Kamina, kjer ima zairska vojska razmeščene lovce »nirage«. Ameriška poročila govorijo, da se ne morejo dvigniti, ker nimajo goriva ne usposobljenih pilotov. Opažovalci menijo, da bi bil režim predsednika Mobutuja resno ogrožen, če bi padlo oporišče Kamina. Neuradno iz Kinshase govorijo, da je morala zairske vojske zelo nizka.

Glasnik Bele hiše Jody Powell je povedal, da je Carter osebno odobril, da se pošlje v Zaire pomoč iz vojaških zalog v vrednosti milijona dolarjev. Poudaril je, da »ZDA ne razmišljajo o tem, da bi v Zaire poslale vojsko«. Predstavniki State Departmenta Brown pa je v zvezi s tem rekel, da so se ZDA odzvale utemeljeni prošnji Zaira, da pa to še ne pomeni, da bi ZDA s tem sprejemale tudi tezo Kinshase, da so uporniki najemniki. »Nimamo zanesljivih dokazov, da so v boje

Angola:
zakon proti
plačancemPredvidene hude kazni
za vsakršno dejavnost
najemniških sil

LUANDA, 18. marca (PL) — Angolski revolucionarni svet je sprejel zakon o »preprečevanju in kaznovanju najemništva«. Zakon predvideva smrtno kazen oziroma 20 do 30 let zapor za »najemniške zločince«, zagrešene na ozemlju Angole.

Preganjali bodo tudi tiste, ki bi organizirali, finansirali in omogočili dejavnost plačancev.

Lani junija so v Luandi obsodili na smrt štiri britanske in ameriške plačance, devet pa jih obsodili na strogo zapor s prisilnim delom.

Drugi krog volitev

Danes volijo poslance v Utar Pradešu, Biharju in Nagalandu — Vzdušje je razmeroma mirno — Kraje skrinjic

NEW DELHI, 18. marca (Tanjug) — Po enodnevnem premoru so se v Indiji danes nadaljevale parlamentarne volitve. Danes volijo 65 poslancev v volilnih enotah Utar Pradeša, Biharja in Nagalandu. Za te poslanske mesta se poteguje 361 kandidatov, okoli 30 milijonov volitev pa bo odločilo, kateri izmed njih bodo dobili poslanski mandat za naslednjih šest let.

Volitve se bodo končale v nedeljo zvečer, rezultati pa bodo znani dva dni zatem. Mandate poslancev bodo verjetno 23. marca, naslednji dan pa bo stranka, ki bo zmaga na volitvah, sestavila novo vlado. Čeprav so te volitve po splošnem prepričanju doslej najbolj negotove parlamentarne volitve v Indiji, prevladuje mnenje, da bo kongresna stranka predsednice vlade Indira Gandhi dobila nov mandat volilnega telesa. Te napovedi temelje na dejstvu, da navzile določeni podpori, ki si jo je opozicija za-

gotovila s kritikami obdobja izrednega stanja, kongres vendarle uživa največji ugled indijskih množic. Ne le zato, ker si je pod vodstvom te stranke, temveč tudi zato, ker je ta stranka položila temelje razvoja države in ker se je opredelila za neodvisno smer v zunanji politiki, kar je Indiji prineslo velik ugled v svetu. Stabilen gospodarski razvoji države se bo nadaljeval le, če bo kongres dobil trdno večino, je opozorila Indira Gandhi v zadnjih predvolilnih govorih.

Zadnje dni je Indira Gandhi preživela v volilnih okrožjih dveh najbolj naseljenih zveznih držav — Utar Pradešu in Biharju. Sodiijo, da se je prav v teh državah opozicija zagotovila najmočnejši vpliv. Vzrok zato je iskati v akciji načrtovanja pripravek prebivalstva, ki je v Indiji sicer nujna, vendar so jo ponekod neustrezno izvajali.

Po davišnih poročilih volitev se vedno poteka v razmeroma mirnem vzdušju. Prvi dan volitev je v nekaterih volilnih okrožjih prišlo do spopada med pristajši kongresu in opozicijo, ponekod pa so ukradli volilne skrinjice. Zato je volilna komisija ukazala, da morajo na 18 voliščih jutri poročiti volitve. (Dopis našega posebnega poročevalca objavljamo na 5. strani.)

Varstvo okolja naloga nas vseh

Predsedstvo republiške konference SZDL še o narejenem in nalogah za odpravo posledic potresa v Posočju — Vidik varstva okolja smo zanemarili v mnogih razvojnih planih toz in v KS

LJUBLJANA, 18. marca — Varstvo okolja je izredno pomembna naloga, ki bo dosegla svoj cilj, če bo šla dovolj v širino, če se bodo ljudje začeli zavedati njenega velikega pomena, so poudarili po uvodnem referatu in široko razpravi na seji predsedstva republiške konference SZDL Slovenije, na kateri so spregovorili tudi o narejenem in nalogah za odpravo posledic potresa v Posočju ter določili novo ceno za radijsko in televizijsko naročnino.

Interes za varstvo okolja je širok družbeni interes, ki ne more biti individualen niti abstrakten, ampak konkreten, je poudaril predsednik RK SZDL Mitja Ribičič, in dejal, da ustava nudi številne možnosti za uresničevanje tega interesa.

Konkretna interesa pa je mogoče uresničiti le, če jih uveljavljamo preko TOZD, krajevnih skupnosti in preko vseh že obstoječih samoupravnih interesnih skupnosti. Številne med njimi (vodenopostoparske skupnosti, komunalna, zemljiška, itd.) so dolžne upoštevati vidik okolja in prenašanje njihovih obveznosti na neko novo skupnost ne bi bilo smotno. Potrebno pa bi bilo ustanoviti koordinacijsko delovno telo, ki bi povezovalo in vsakolevilo njihovo delovanje na področju okolja.

Predsedstvo RK SZDL zato priporoča tak način samoupravnega organiziranja in povezovanja, zvezi z varstvom okolja, ki bo čim bolj konkreten, jasen, v skladu z načeli ustave in ki ne bo razbremenil drugih dejavnosti odgovornosti do okolja ter ustvarjal monopolna samoupravnega razreševanja teh problemov, kot je dejal Mitja Ribičič.

Vidik varstva okolja smo zanemarili v mnogih razvoj-

nih planih TOZD in krajevnih skupnostih. Vzrok je predvsem v nizki ravni osveščenosti ljudi. Tu pa se pojavlja potreba po delovanju SZDL, še zlasti, ker so v zvezi z varstvom okolja še vedno prisotni malomeščanski pogledi.

SZDL je ustanovitveno svetov za varstvo okolja v številnih občinah že začela aktivno delovati na tem področju. To pa še ni dovolj, pač pa je treba težišča delovanja prenesti na sekcije za varstvo okolja pri krajevnih skupnostih SZDL. Le-te naj bi prenesli v javno tribuno vseh, ki so zainteresirani za zdravo okolje. S tem se bo mo mogoče izogniti spontanosti in neusmerjenosti akcijam ljudi, izraženih predvsem v obliki

Sprejemni

Edvard Kardelj pokrovitelj kongresa kardiologov

LJUBLJANA, 18. marca — Član predsedstva SFRJ in predsedstva ZKJ Edvard Kardelj je sprejel predstavnik organizacijskega odbora 7. kongresa jugoslovanskega kardiološkega društva. Oni so Edvarda Kardelja, ki je pokrovitelj kongresa, seznanili z organizacijskimi pripravi in temami, ki jih bodo obravnavali na tem srečanju. Kongres bo v juniju v Ljubljani.

Delegacija pri Mitji Ribičiču

LJUBLJANA, 18. marca — Mitja Ribičič, predsednik EK SZDL Slovenije je sprejel delegacijo združenja računovodskih in finančnih delavcev SR Slovenije, ki ga je sestavljala z delom združenja, v okviru katerega deluje 31 društev s 16.000 člani. Združenje, ki bo letos praznovalo 20-letnico svojega obstoja, si v sedanjem času še zlasti prizadeva kar se da učinkovito vključiti svoje članstvo v splošna prizadevanja pri uresničevanju zakona o združenem delu.

D. S.

Kadrovski značaj politične šole

Predsedstvo RK ZSMS tudi kritično o mladinski politični šoli

LJUBLJANA, 18. marca — Občinske konference ZSMS morajo letos bolj skrbno kot prejšnja leta pretehtati koga bodo kadrovali v mladinsko politično šolo RK ZSMS, je bilo poudarjeno na današnji seji predsedstva RK ZSMS, ki je obravnavala organizacijsko in vsebinske koncepte letošnje mladinske politične šole. To naj bi bila ista garancija, ki naj bi v kar največji meri zagotovila uresničitev osnovnega namena te šole: doseči večjo učinkovitost dela na posameznih področjih organiziranja.

Koncept letošnje mladinske politične šole je zastavljen nekoliko drugače kot prejšnja leta. Predloženo je zlasti načelo postopnosti in sistematičnosti. Organizirana je namreč po ciklusu za posamezna področja organiziranja ZSMS, pri čemer pa se od udeležencev zahteva že tudi neko določeno predznanje (za ciklus, na katerem se bo delo usposabljanja, morajo predložiti določeno literaturo) obenem pa morajo na tem področju imeti tudi že nekaj izkušenj iz svojega aktivističnega delovanja. Na ta način hoče organizator poudariti njen kadrovski značaj.

Vendar pa je bilo na robni osnovni ugotovitvi, da je nov pristop k usposabljanju v okviru politične šole dobro zastavljen, izredno tudi nekaj kritičnih misli. Namreč da je v predloženem gradivu preveliko pozornost dodeljena samo organiziranosti, vsebina pa je nekoliko zanemarljiva. Rdeča nit, ki naj bi povezovala vsebino usposabljanja, bi zato morala povezovali predvsem takšna pomembna vprašanja kot so uresničevanje zakona o združenem delu, dohodkovni odnosi, svobodna menjava dela in naloge ZSMS pred njenim desetim kongresom.

Predsedstvo RK ZSMS je poleg koncepta letošnje politične šole obravnavalo med drugim informacijo o mladinskih udihih centrih, o zaključnem računu RK ZSMS ter nekatera druga vprašanja.

BOZIDAR LAKOTA

javnih protestov, saj bodo ljudje v teh sekcijah lahko izmenjavali svoja stališča in usklajevali interese.

V Sloveniji imamo približno 80 normalnih aktiv, ki urejajo vprašanja v zvezi z okoljem, toda večina jih ne uresničujemo. Mnogi namreč še niso spoznali, da se bodo vložena sredstva za zaščito okolja bogato vračala, na kar je predvsem opozoril dr. Marjan Tepina v uvodnem referatu. Ena pomembnih nalog SZDL je zato uveljavljanje družbeno politične odgovornosti glede spoštovanja in uresničevanja družbenih obveznosti na področju okolja.

Med nalogami in obveznostmi SZDL je tudi usklajevanje vseh aktiv v zvezi z okoljem, kadar imajo le-te politični pomen. Pri tem ima poleg političnih političnih organizacij pomembno mesto tudi gospodarska zbornica ter znanstveno raziskovalne in vzgojne izobraževalne ustanove.

Aktivnost v letu varstva okolja naj ne bi zaključili na današnji seji, ampak naj ob izteku leta, so poudarili, predstavljajo pripratek trajnega delovanja vseh organiziranih socialističnih sil pri razreševanju protislovij družbenega in gospodarskega razvoja na tem področju. Da bi čim bolj smotno in učinkovito uresničevali naloge, ki izhajajo iz predlaganih

Poročilo predsedstva SRS v javni razpravi

LJUBLJANA, 18. marca — Predsedstvo skupščine SRS je na večerajšnji seji sklenilo, da skliče skupno sejo vseh zborov skupščine 25. aprila, na kateri bodo obravnavali poročilo predsedstva SR Slovenije o temeljnih političnih vprašanjih družbenega življenja in razvoja SR Slovenije. Na skupni seji bo imel uvodno izjavo predsednik predsedstva SRS Sergej Kraigher. Predsedstvo skupščine je poročilo že poslalo v javno razpravo.

Rekli so

STEVAN DORONJSKI:

Gonilna sila znotraj združenega dela

NOVI SAD, 18. marca (Tanjug) — Za zvezo komunistov je danes najpomembnejše vprašanje, kako napravo odločilni korak, da bi se izdejavnik, ki je doslej od znanj vplival na oblikovanje družbenogospodarskih odnosov, spremenila v gonilno idejno-politično silo, ki bo znotraj združenega dela in v okviru njegovih oblik in institucij spodbujala in usmerjala delavski razred pri oblikovanju novih družbenogospodarskih odnosov.

To je na današnjem sestanku političnega aktivstva nosadskih občinskih organizacij ZK, posvečenem nalogam komunistov pri uresničevanju zakona o združenem delu, poudaril član predsedstva SFRJ Stevan Doronjski.

Doronjski je pristavil, da je tudi naš politični sistem začel zastajati za razvojem družbenogospodarskih odnosov. Državna uprava in celoten politični sistem sta še vedno organizirana in delujeta po starem.

Član predsedstva SFRJ je nato pripomnil, da uresničevanje zakona o združenem delu ne bo šlo brez težav in pri tem poudaril, da so nam zdaj potrebne nesporedne praktične akcije, s katerimi bomo bistveno spremenili sedanje odnose.

Poglavitno je, in to nam mora biti popolnoma jasno, da morajo vse te akcije izhajati iz tega in imeti za cilj stvarno uveljavitev ustavnega položaja pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev v temeljni organizaciji združenega dela.

Doronjski je nato poudaril, da delovne organizacije ne gre razumeti kot formalno obliko skupnosti. V zakonu o združenem delu je jasno rečeno, da je delovna organizacija gospodarski, samoupravni in pravni subjekt in da je popolnoma samostojna. Bistvena lastnost delovne organizacije je, da se v njenem okviru odnosi vzpostavljajo in uresničujejo na podlagi skupnega dela in skupnega interesa.

Bistveno je, da se dohodek ne centralizira, temveč združuje s sledi delavcev v TOZD na podlagi skupnih programov in načrtov in da lahko delavci brez siehne omejitve uveljavljajo svoje samoupravne pravice v TOZD, upravljajo svoje delo in poslovanje.

Doronjski je nato opozoril, da smo že napravili začetne korake pri ustanavljanju tako imenovanih sestavljenih organizacij združenega dela. V mnogih izmed teh organizacij pa so se v bistvu ohranili stari odnosi.

Združbe so se le firme, ohranile pa so se velike kadrovske direktorije, ki imajo odločilen vpliv na področju načrtovanja in razvoja. Te direktorije smo podedovali iz časov tehnokratizma, bile so opora tehnokratskega liberalizma v politiki.

Doronjski meni, da je treba stvarno in v siehnem položaju neposredno ugotoviti, katere so skupne funkcije celotne delovne in sestavljene organizacije. Skupnih funkcij ne bi smeli določati tako, da ovirajo samostojnost TOZD pri razpolaganju z dohodkom. To na primer pomeni, da ni nujno, da bi vsaka TOZD, ki je članica širše integracijske celote, izločala sredstva iz svojega dohodka za financiranje siehnega skupnega projekta.

Član predsedstva SFRJ je opozoril, da morajo biti veliki sistemi in sestavljene organizacije, njihove službe in skupni programi v službi potreb in interesov TOZD.

Zaslediti je pojave kreativne tako imenovanih velikih sistemov in sicer na podlagi nesamoupravnega centraliziranja funkcij in dohodka. Ti pojavi so odraz minule faze razvoja družbenogospodarskih odnosov. Takšni odnosi ovirajo uveljavljanje združenega dela, dohodkovnih zvez in meril in celo ogrožajo ustavni položaj in pravice delavcev v TOZD.

skupščinskih stališč, sklepev in priporočil o varstvu okolja, morajo vse družbenopolitične in ostale organizacije sprejeti svoje programe aktivnosti.

Akcija za pomoč Posočju je bila lani dobro organizirana in je upravičila pričakovanja. Prav zato je odgovornost za to, kar bo treba narediti letos in prihodnja leta, še večja, saj bi v nasprotnem razvednotili doseženo in povzročili tudi politično škodo. V prvi vrsti velja, da bi letos morali končati obnovo stanovanjskih zgradb in objektov družbenega standarda. Krajpak pa bo potrebno še precej druge pomoči, saj z obnovo neposredne škode še ne bomo vrnili v normalno stanje. Ker pa je bilo lani v vseh republikah veliko elementarnih nesreč, letos ne bi kazalo obnoviti medrepubliške solidarnosti.

Če želimo moralno-politični kapital, ki je nastal ob pomoči vse Slovenije prebivalcev potresnega območja, se povečati, bi veljalo razmisлити tudi o letošnjem dodatnem solidarnostnem dnevu. Vendar pa bi bila ta možnost realna le, če bi solidarnostni dan, obvezen po zakonu, speljali že v prvem polletju.

Pridobljene izkušnje pri organiziranju solidarnostne pomoči in pri gradnji ter obnovi Posočja bodo osnova za organizacijo podobnih akcij, zato jih bo treba skrbno analizirati in ugotoviti izdati v posebnem priročniku.

Med splošnimi ukrepi za odpravo posledic potresa pa je treba omeniti predvsem vnovično angažiranje gradbeno operativne, strokovnih kadrov, enot JLA, mladinskih delovnih akcij in prostovoljnih skupin. Po dogovoru z zvezo sindikatov Jugoslavije naj bi tudi letos organizirali strokovno brigado, ki bi naštevala lani začeto delo.

Prav tako pa bi bilo treba spodbujati podaljšanje roka za uveljavitev pravic občanov do kreditov in nepovratnih sredstev ter zagotoviti dodatna bančna in druga sredstva.

Po zelo dolgi in razgibani razpravi je predsedstvo republiške konference le deloma odločilo predlogu skupščine RTV Ljubljana in odobrilo novo ceno za skupno na račun 110 dinarjev. Resda so bili nekateri zelo tehtni razlogi za to, da bi upoštevali predlog skupščine RTV, poveča-

nje na 130 dinarjev, vendar pa je že splošni gospodarski položaj tak, da ne dovoljuje kar 44 odstotnega povečanja.

Kljub temu pa je tudi že danes očito, da ta cena ne bo vzdržljiva kdo ve kako dolgo. Zato je treba čimprej oblikovati rešitve, ki bodo trajno in sistemsko uredile materialni položaj tega zavoda. Predsedstvo pa bo na eni izmed prihodnjih sej obravnavalo tudi program notranjega varčevanja RTV Ljubljana, ki ga bo ta pripravila v maju.

Predsedstvo je potem imenovalo Toneta Krašavca, sedanjega predsednika komisije za družbeno-ekonomске odnose pri predsedstvu OK ZKS za generalnega direktorja RTV, Marjana Javornika, sedanjega direktorja radia Ljubljana za direktorja radijskih programov in Dušana Dolinarja, sedanjega direktorja televizijskega programa za direktorja televizijskih programov. Podporo pa je tudi kandidatu Anteta Novaka, člana sveta republik, za predsednika skupščine RTV Ljubljana.

BORIS KUTIN
SILVESTRA ROČELJ

Kakšen naj bo učitelj

LJUBLJANA, 18. marca — V skoraj pet ur trajajoči razpravi na seji koordinacijskega odbora predsedstva RK SZDL Slovenije za urejanje odnosov med samoupravnim družbo in cerkvijo, vodil ga je Mitja Ribičič, so ponovno presejali poglede na to, kako je, če je učitelj veren. V delu so sodelovali tudi domala vsi duhovniki, člani tega odbora.

Mnenja o tem, kakšen naj bo učitelj, so socialistični družbi, so zelo dejena, se posebej, če gre za vernega učitelja. Teoretična izhodišča so sicer precej jasna jasnio izoblikovana, zato pa prihaja v praksi do širokih nihanj, zaradi katerih je precej spekulacij, nerodnosti in nepravilnosti tako na teistični kot tudi na ateistični strani, če ju lahko tako razdelimo.

Idejno nevtralne šole nikdar ni bilo, je ni in je tudi v naši družbi ne more biti. Šola, za katero se zavzemamo, je kvalitetna socialistična in samoupravna šola; ki v skupnem interesu vernih in neverujočih ljudi. Gre za to, da bi mladega človeka naučili samostojnega, kritičnega in ustvarjalnega mišljenja ter delovanja, da se bo s pomočjo šole, znanstvenih spoznanj, ki mu jih bo dala, oblikoval v celovito osebnost samoupravljalca in soustvarjalca. Povedano z drugimi besedami: pouk v šoli socialistične samoupravne družbe mora biti znanstven, vzgoja pa socialistična.

Glede znanstvenosti je naš učitelj popolnoma svoboden in svobodno posreduje resnične znanstvene dobeške. Ni pa svoboden v tem pomenu, da bi izbiral le tiste učno vzgojne vsebine in informacije, ki

bi ustrezale zgolj parcialnemu interesu, družbeni težnji skupne ali njemu samemu in njegovemu posebnemu ali osebnemu interesu.

Ker pa socializma ne moremo graditi na kakršnikoli teoretični podmeti ali teoriji, je navedenosti marksizma kot znanosti in kritične teorije v šoli nujna. Smisel tega je, da bi s pomočjo marksistične znanosti spreminjali sedanje odnose v resnične socialistično samoupravne, brez odtujevanih posrednikov, birokracije, skupniško lastništv in prioblastniških teženj ter liberalistično tehnokratskega monopola. V to kategorijo kajpak sodi tudi teženja političnih vernikov, ki po prevladi in nadvladi v šoli in vzgoji.

To pa je vse kaj drugega kot antiteizam, ki ga nekateri verski gorečniki pripisujejo naši šoli. O religijah in njihovem zgodovinskem razvoju in pomenu ter kot družbenemu pojavu šola mora dati znanstveno resnico in jo tudi daje. Če pa pride do konflikta z religijo, je to le v primeru, ko ta zapira družbeni, gospodarski in kulturni napredek, kadar deluje proti socialističnemu samoupravljanju. Nikakor pa ni teh nasprotij zaradi religije same po sebi.

Stališča do vzgoje otrok vernih staršev so jasna, čeprav je tudi res, da v praktični aktivnosti socialistične zveze niso dovolj uveljavljene. Ti otroci imajo lahko tudi cerkveni pouk, verouk, ki naj bo povsem svoboden in neodvisen.

Potemtakem sploh ni osnovno vprašanje, če je verni učitelj lahko učitelj v šoli socialistične samoupravne družbe, ampak kakšen je ta učitelj. Če vzgoja v duhu

BORIS KUTIN

Na kratko - Na kratko - Na kratko -

Posvet o visokošolski preobrazbi

LJUBLJANA, 18. marca — Republiški komite za vzgojo in izobraževanje je v dnevi od 17. do 18. marca pripravil posvetovalno s predstavniki visokošolskih temeljnih in delovnih organizacij o vrsti vprašanj, ki zadevajo uresničevanje smotrov vzgoje in izobraževanja v visokem šolstvu, reformo visokošolske dejavnosti ter samoupravne odnose v visokošolskih organizacijah. Posvetovalne je bilo organizirano v dveh skupinah, in sicer 17. marca za predstavnike tehniških, biotehniških ter prirodoslovno-matematičnih smeri in 18. marca za predstavnike visokošolskih organizacij humanistične smeri. Tak pristop je omogočil poglobljeno razpravo o izkušnjah, ki jih je prineslo dvoletno obdobje uveljavljanja novega zakona o visokem šolstvu. Izkazalo se je, da je nujno tesnejše sodelovanje posameznih visokošolskih organizacij, tako po ključnih vprašanjih vključitve visokošolskega študija v reformo usmerjenega izobraževanja kot tudi zavoljo tesnejšega samoupravnega medsebojnega povezovanja visokošolskih organizacij ter neposrednega povezovanja z uporabniki. Zavoljo podrobnejših dogovorov o številnih odprtih vprašanjih, ki jih je nakazalo posvetovalno, bo po dveh tednih republiški komite organiziral drugi del posvetovalnega za prvo skupino udeležencev.

Pomoč vojaškim upokojevcem

BEOGRAD, 18. marca (Tanjug) — Vojaški upokojeenci, ki so odšli v pokoj do leta 1960, bodo po seji delo stanovskih zavarovalnic, v sicer s spremembo pravilnika o pogojih in postopku zagotavljanja

posojilo za gradnjo stanovanj ali hiš.

Z drugimi besedami, vojaškim upokojevcem, ki niso uredili svojega stanovanjskega vprašanja do leta 1960, so zdaj omogočili, da to stori. Sklep so sprejeli na skupščini skupnosti socialnega zavarovanja vojaških zavarovalnic, v sicer s spremembo pravilnika o pogojih in postopku zagotavljanja

stanovanj in posojil vojaškim upokojevcem.

Končan znanstveni posvet

BEOGRAD, 18. marca (Tanjug) — V Beogradu se je danes končal znanstveni posvet »Življenje in delo Moše Pijade«, na katerem je več kot 30 akademikov, znanstvenikov, kulturnih in javnih delavcev in bližnjih sodelavcev Moše Pijade govorilo o znamenitem revolucionarju naše bližnje revolucije preteklosti. Tridnevno srečanje so sklicali ob 20-letnici smrti Moše Pijade, organizirala pa sta ga predsedstvo skupščine SFRJ in inštitut za sodobno zgodovino.

Občutno presegli načrtovano posojilo

ZAGREB, 18. marca (Tanjug) — Z akcijo vplivanja posojila za ceste so na Hrvaškem namesto predvidenih 2,5 milijarde dinarjev zbrali 4 milijarde in 124 milijonov ali 65 odstotkov več od načrtovane.

ZA OBNOVO POSOČJA

S pooblastilom Sob. TOLMIN in NOVA GORICA — obeh Odborov, za ugotavljanje in odpravo posledic potresa v Posočju — z dne 15. marca 1977

organizira

CONSORTIUM — Poslovno združenje projektivnih organizacij Slovenije, Ljubljana, Linhartova 1/III, tel. 327-380, 327-376 kompleksno

POSVETOVANJE ZA OBNOVO POSOČJA za sanacijski program v I. 1977

zato vabi

K SODELOVANJU

delovne organizacije iz vse Slovenije — s področja urbanizma, projektivne, geodetskih in komunalnih storitev, nadzora graditve in prispevanja pomoči upravno-administrativnim službam občin.

A./ NALOGE ZA Sob. TOLMIN:

1. Urbanistično urejanje naselij — s skupinskim in posamičnim urejanjem lokalizacijske dokumentacije za nove stanovanjske objekte, za plombe in za nadomestna stanovanja. Začetek dela takoj, delo traja mesec dni.
2. Urejanje lokalizacijskih osnov za posamične, dislocirane individualne graditelje
3. urbanisti
3. geodeti (z merilnim instrumentarijem) Začetek dela takoj — delo traja 1 mesec.

3. Nadzor graditve 15 strokovnjakov za nadzor — po strokah — za gradnjo objektov, vodovoda, kanalizacije, elektrike in komunikacij — inženjri in tehniki. Delo od 4. aprila do 31. decembra 1977. Nadzorniki uporabljajo lastna prevozna sredstva (proti plačilu).
4. Upravni tehnični postopek za urejanje in izdajo gradbenih dovoljenj 2 diplomirana gradbena inženirja 1 pravnik (lahko tudi s I. stopnjo) Dolgoročno delo, nastop takoj.

Pogodbe za delo pod 1, 2, in 3 bodo sklenjene z delovnimi organizacijami (ne s posamezniki), pri čemur pa Sob. Tolmin dopušča možnosti prijave tudi neposredno posameznikom.

Stanovanje za delo na terenu in prehrana so zagotovljeni v Tolminu in Kobaridu, prav tako delovni prostori.

B./ NALOGE ZA Sob. NOVA GORICA:

5. Izdelava elaboratov sanacije poškodovanih stanovanjskih objektov kot osnove za prigraditve investicij, za uporabo kreditov in za realizacijo graditve. (Izmerne obsejajo stanja, arhitektonske rešitve, konstruktivna sanacija, predračun)
- 9 (devet) skupin po 1 arhitekt, 1 inženir statike, 2 tehnika, 2 risarja (sestava v skladu z dosedanjimi pridobljenimi izkušnjami)
- Delo v aprilu in maju 1977 — skupno 1000 elaboratov, od katerih je za polovico izmera obstoječega stanja že realizirano.

6. Sodelovanje pri izdelavi urbanističnih uredb naselij ter za skupinske in posamezne lokalizacijske dokumentacije — pri DO »PROJEKT« Nova Gorica.
- 3 urbanisti
- Delo: 2 meseca v Novi Gorici.

7. Upravni-tehnični postopek za urejanje in izdajo gradbenih dovoljenj 2 strokovnjaka z višjo upravno šolo ali z že priznanimi izkušnjami na tem področju (lahko tudi upokojeenci)
- Delo: 9 mesecev, nastop takoj.

Pogodbe za delo pod točkama 5 in 6 bodo sklenjene z delovnimi organizacijami, za točko 7 pa neposredno s Sob. Nova Gorica (lahko tudi s posamezniki).

Stanovanje in prehrana ter delovni prostori so zagotovljeni v Novi Gorici.

Vse opisano delo je nadaljevanje solidarnostne akcije obnove potresnega področja iz preteklega leta in naj bo dolžnostna zadolžitev vseh organizacij združenega dela projektivne v SR Sloveniji — za dokončno najnujnejšo ureditev posledic potresa prizadetega prebivalstva.

Zato so razpisane zadolžitve tako nujno zahtevane. Obvezne pismene ali telefonske prijave s poimenovanjem strokovnjakov in s finančnimi zahtevami dostavite CONSORTIUM: za TOLMIN do 22. marca, za NOVO GORICO do 23. marca 1977.

Prijavam priložite tudi orientacijski grafični prikaz individualnih stanovanjskih hiš — iz vaše zbirke — za katere menite, da jih je primerno (proti odškodnini) realizirati v Posočju (čeprav tudi z manjšimi dopolnili).

V naprej z zahvalo za uvidno sodelovanje.

CONSORTIUM LJUBLJANA

1854

19. marec

Danes je sobota, 19. marca, 78. dan v letu 1977. Do konca leta je še 287 dni. Na današnji dan se spominjamo naslednjih pomembnejših dogodkov:

- 1972 — V Adenu je strmoglavilo letalo DC-9 jugoslovanskega podjetja Inex Adria. Življenje je izgubilo 30 pilotov in članov posade.
- 1970 — V Eritriji sta se sestala predsednik vlade območja Willi Brandt in Willi Stoph.
- 1970 — Jugoslavija in EGS sta v Bruslju podpisali trgovinski sporazum.
- 1948 — Izrael je postal samostojna država.
- 1942 — V Ljubljani se je pred vojnim sodiščem začel proces proti 181 ilegalcem. Izrekli so 20 zapornih in smrtne kazni.
- 1932 — Umrl je slovenski skladatelj in orglar Ignacij Hladnik.

Delegacija KP Avstrije v Dravogradu

Srečanje sodi v okvir stalnega sodelovanja in izmenjave mišljenj

RADLJE OB DRAVI, 18. marca — Na povabilo medobčinskega sveta ZKS za Korosko je bila danes na prijateljskem obisku v Radlje ob Dravi osemčlanska delegacija okrajnega komiteja KP Avstrije iz Wolfsberga na Koroskem. Srečanje sodi v okvir stalnega sodelovanja in izmenjave mišljenj. V Dravogradu so komuniste iz Avstrije seznanili z aktualnimi nalogami ZK v občini, regiji ter Jugoslaviji nasploh z družbeno-ekonomskim položajem naše skupnosti itd. Gosle so si v spremstvu sekretarjev OK ZKS koroskih občin in MS ZKS zatek ogledali tovarno hlačnih nogavic v Otiškem vrtu ter se s sekretariatom z OO ZK v tem kolektivni pogovorjali o uresničevanju zakona o združenem delu, ustave itd. Komunisti iz Wolfsberga so bili zatem na obisku v radljskem saloni Ars, kjer so deljetele razstavo ženskih slik ogledali razstavo ženskih ročnih del, v tovarni montažnih stavb Marles v Podvelki. V osnovni šoli in krajevni skupnosti na Ribnici na Pohorju. Povsod so se tudi pogovarjali o aktualnih nalogah ZK v občinah in krajevnih skupnostih ter v združenem delu.

I. P.

DELO

Glavni urednik in direktor publikacij: MITJA GORJUP

Odgovorni urednik: SLAVKO FRAS

Namestnik direktorja: ANTE MAHKOTA

Pomočnika glavnega urednika: VLADO JARŠ, SLAVKO BEZNIK

Delavec naj neposredno razpolaga z družbenim kapitalom

Edvard Kardelj v intervjuju za sarajevsko revijo »Dijalog«: Delavec je v samoupravnih z glavo in ne z rokami, torej da ne dela le fizično, marveč tudi razmišlja — Delavcu je

socialističnih družbenoekonomskih odnosih upravljaec, ki more in mora odločati knjiga nadvse potrebna, da bi bil samoupravljaec, upravljaec družbenega kapitala

BEOGRAD, 18. marca (Tanjug) — Član predsedstva SFRJ in predsedstva CK ZKJ Edvard Kardelj se je 28. decembra lani v Ljubljani pogovarjal s predstavniki založniške, grafične in knjigotrske delovne organizacije »Svetlost« iz Sarajeva. Do sestanka in pogovora je prišlo na željo kolektiva te delovne organizacije, da bi tovarišu Kardelju izročila dosedanje izdaje knjižnice »Etos«, v okviru katere je izšla tudi njegova knjiga »Socialistično samoupravljanje v našem ustavnem sistemu«.

Predsednik uredniškega odbora knjižnice »Etos« prof. dr. Arif Tanović, glavni urednik »Svetlosti« Miodrag Bogičević in direktor tozda založniška dejavnost Alija Velić so tovariša Kardelja obvestili o prizadevanju založbe »Svetlost«, da bi marksistična literatura zares prišla do bralcev. Zato bodo še nadalje sodelovali z organizacijami združenega dela ne le v tem smislu, da bi knjigi zagotovili ugodnejši materialni status, marveč tudi zato, da bi skupno določili programsko vsebino te knjižnice.

Edvard Kardelj je pozitivno ocenil založniško dejavnost »Svetlosti« in celotno zamisel o knjižnici »Etos«, še posebej pa prizadevanje njenega uredniškega odbora, da bi bralcu predstavili predvsem tisto, kar je živo in ustvarjalno v marksistični misli v raznih delih sveta.

Ta pogovor je danes v prvi številki objavil sarajevski »Dijalog«, revija za filozofska in družbena vprašanja.

Objavljanje del klasikov marksizma, kakor tudi del o našem socialističnem samoupravljanju, je velikega praktičnega pomena za čas, v katerem živimo. Zelo dobro bi bilo, da bi se po vsej jugosloviji razvil koncept približevanja knjige delavcu, kakršnega uveljavlja »Svetlost«, namreč da založnik zniža prodajno ceno knjige, to znižanje pa dotirajo organizacije združenega dela iz svojih skladov za skupno porabo. S tem bi knjiga postala cenejša, delavec bi jo kupoval. Založniki naj bi se ob možni delitvi dela povezovali, sklepali medsebojne dogovore in se dogovarjali z drugimi organizacijami združenega dela v tem smislu, da bi se pocenile knjige za delavce in da bi krenili v tej smeri zares po vsej Jugoslaviji.

Približati knjigo delavcu

Precej dolgo sem se zavzemal — zdj se, da brez uspeha, ni mi znano, zakaj je to neizvedljivo — da bi se ljudske knjižnice organizirale na način, ki bi zagotavljalo, da bi knjiga prihajala hiterje in v večjem obsegu v roke delavcev po razmeroma nizki ceni in ob ustreznih virih dotiranja nakupov knjig. Naš koncept ljudskih knjižnic je namreč še vedno starinski, tradicionalen, prosvetlarski. Razen tega so to velike knjižnice, ki se mora mnogo truditi, da bi prišel do njih itd. Vse to je zelo zapleteno. Zdi se mi, da bi bilo mnogo boljše, če bi imeli večje število in širšo mrežo majhnih knjižnic v organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih itd., vendar enoten sistem, po katerem bi združeno delo dotiralo te knjižnice, oziroma ki bi jim založbe dale jale popust. Tako bi bilo na tisoče teh majhnih knjižnic, zelo solidna osnova za založniško dejavnost.

Zelo dobro je, da so v Bosni in Hercegovini začeli akcijo za ustanavljanje knjižnic v vsaki organizaciji združenega dela, kakor tudi to, da zagotavljajo s samoupravnimi sporazumi z vsemi organizacijami združenega dela, da knjiga zares pride v te organizacije in da organizacije ne le podpirajo izdajanje, marveč tudi neposredno sodelujejo pri sestavljanju založniških programov. Torej ne gre samo za to, da bi organizacije združenega dela finančno podpirale objavljane knjig, marveč tudi za to, da se razvije trdnjše programsko-operativno sodelovanje med založbami in organizacijami združenega dela. Na ta način bo knjiga zares prišla v organizacije združenega dela, to pa tudi mora biti naš cilj. Po starem ni več mogoče delati. Zaman je stokanje nad materialnim položajem knjižničarstva. Namen vsega tega stokanja je v glavnem ta, da bi kdo dal čim večje dotalije, knjige pa v velikih knjižnicah pogosto ležijo neprebrane, ker niso človeku dovolj dostopne. Konec koncev je treba razumeti, da človek ne ho-di več v knjižnico ali v kako drugo kulturno ustanovo tako, kakor v cerkev, kot v nekaj, kar je bog dal. Izobraževanje je postalo vsakdanja življenjska potreba človeka. Zato mu je treba približati knjižnice in druge kulturne ustanove ter sploh vse vrednote kulturne ustvarjalnosti.

Pri vsem tem je treba izvajati preudarnost in odločno akcijo, da bi celotno sodelovanje in povezovanje založnikov, znanstvenih institucij in marksističnih centrov čim boljše družbeno organizirali. Prve korake smo že naredili. Marksistični centri lahko zdaj prevzemajo tudi nekatere druge funkcije razen tistih, ki jih že imajo. To vprašanje je v znatni meri povezano tudi z organizacijo naše celotne založniške dejavnosti. Na tem področju bi lahko ustanovili samoupravne interesne skupnosti, v katere bi se vključili in pri katerih delu bi sodelovali razen založb tudi predstavniki znanosti, kulture ter avtorji in drugi. Tako bi založniška dejavnost postala stvar nenehnega dogovarjanja vseh zainteresiranih družbenih delavnikov. V tem primeru bi založniška dejavnost lahko sporečala svoje želje avtorjem, znanstvenim in kulturnim ustanovam itd., seveda pa tudi obratno. V teh odnosih bi torej nastala določena medsebojna odvisnost. Precej enostransko pa bi bilo, če bi bili v teh odnosih povezani kot partnerji samo založniki in avtorji. Ne gre samo za piske knjig, marveč tudi za znanost in kulturo ter za znatni del politike na vseh področjih družbenega življenja. Založniška dejavnost bi morala biti usmerjena k vsemu temu. Pa tudi obratno, vsa ta družbena področja bi morala biti usmerjena v založniško dejavnost. Za to je nujen poseben demokratični organizem v naši družbi, v okviru katerega bi se upostavljale vse potrebne zveze med založniki in omenjenimi družbenimi delavci.

Tisto, kar je ustvarjalno v marksistični misli

Dejansko bi to bila samoupravna interesna skupnost knjige; pot, po kateri bi potekal proces podružbljanja celotne založniške dejavnosti. To bi hkrati bila tudi demokratizacija odnosov v zvezi s knjigo in v vseh družbenih dejavnostih, ki sodelujejo pri pripravljani, izdajanju in prodaji knjig. V takšnih samoupravnih interesnih skupnostih bi prihajali splošno družbeni interesi bolj vsestransko do izraza, kakor je to zdaj, ko se ti interesi uresničujejo po sedanjih kanalih.

Širjenje marksistične literature je posebnega pomena, ker je ta literatura v vzajemni odvisnosti z bojem za socializem. Marksistična literatura je nujno potreben dejavnik boja za socializem. Vendar pa tudi boja za socializem ustvarja pogoje za širjenje marksistične literature.

Znano je, kakšen je bil glede tega pri nas položaj v začetki sedemdesetih let. Takrat je prišlo do poplave malomeščanske ideologije, ki je začela spodbirati markizem iz literature, iz učenih načrtov in šolah itd. To je bil hkrati tudi politično najtežji čas pri nas. Ko pa je prišlo v družbi do sprememb v politični klimi, so se hkrati odprle tudi poti za širjenje marksistične literature.

Dobro in zelo koristno je, da z izdajanjem in širjenjem marksistične literature prikazujemo bralcu predvsem tisto, kar je aktualno, živo in ustvarjalno v marksistični misli v raznih delih sveta. Razen tega se je treba usmeriti v to, da bomo marksistično misel iskali v živem socialističnem ustvarjanju, v socialistični praksi. V naši teoretični literaturi smo namreč precej dolgo zanemarjali cel kompleks raziskovanja poti in pogojev socialističnega samoupravljanja. Del naše — da tako rečem — profeseorske znanosti je šel mimo žive samoupravne socialistične prakse naše družbe, kakor mimo lanskega snega, kot da te znanosti ni bilo, ne glede na to, da se je imenovala marksistično in celo ultralevičarsko. Praktično je vswelak in živela zunaj naše socialistične prakse, ukvarjala pa se je s podobnimi problemi teoretičnih raziskav v tujini. Ta znanost se je dejansko ukvarjala s stvarnostjo zunaj Jugoslavije, stvarnostjo jugoslovanskega socializma pa je preprosto prezrla. Prav do našega sistema socialističnega samoupravljanja je imela — bi rekel — frontalno-kritično odklonilen odnos. Zato je zelo pomembno, da v naši znanosti opustimo takšno prakso. Dobro bi bilo, da bi zdaj šli naprej in tudi v širino pri izdajanju knjig, ki obravnavajo razvoj teoretične misli socialističnega samoupravljanja, zakaj konec koncev se naša teoretična misel razvija na vseh področjih družbenega življenja in v raznovrstnih oblikah. Vse to je treba zbirati, obdelovati in objavljati.

Zasebne teorije posameznih profesorjev

Tudi naše univerze bi se morale kot celota vključiti v teoretične raziskave in v pozemanje rezultatov jugoslovanske revolucije in v socialističnega samoupravljanja. Opustiti je treba orientacijo, ki je bila poprej zelo prisotna, namreč, da posamezni univerzitetni profesorji branijo svoje zasebne teorije, ki nimajo nikakršne zveze z dejanskimi potrebami študentov. Študentje naj se med študijem oborožijo z znanjem, ki jim bo jutri omogočilo, da se bodo bolje znašli in da bodo bolj delali v naši živih družbenih praksi. Namesto da bi univerza izhajala iz te družbene prakse in ljudi pripravlja zanj, so si posamezniki na univerzah lastili nekakšen monopol nad teoretično mislijo, delali nekakšne voluntaristične konstrukcije zunaj prostora in časa ter jih vsiljevali v zavest mladih ljudi kot obvezno izpitno gradivo. S tem pa so jih vsiljevali tudi družbi kot celoti. Navsezadnje se ves svet zanima za naše izkušnje v samoupravljanju, naše univerze pa so precej dolgo ravnale tako — res je, zdaj se je položaj spremenil — kakor da v Jugoslaviji sploh ni ničesa, kar se imenuje socialistično samoupravljanje. S takšno oceno morda malo pretiravam, zakaj na naših univerzah so zmerom bili marksisti in zelo napredni intelektualci. Govorim pa o negativni smerni preložitvi težnji, ki je bila prav tako močno prisotna.

Govorim o določenem delu naše univerzitetne prakse, ki je vsem dobro znana in je zdaj v krizi, ki pa se ni povsem minila. Zda se na naših univerzah ljudje, ki so se z poglavitno v raziskovanju problemov naše stvarnosti. Te njihove dosežke bi bilo treba na neki način izluščiti iz anonimnosti ter ustvariti pogoje in možnosti, da bi se z rezultati njihovih raziskav nenehno seznanjali naši delovni ljudje in širša javnost sploh, zlasti pa se tisti, ki naj svojo prakso gradijo na znanosti. Univerza ni samo pedagoška ustanova, marveč tudi znanstveno-raziskovalna institucija, ki se mora posvečati predvsem raziskavam naše družbene prakse ter iz nje dobivati potrebne sklepe, pa tudi kritične ugotovitve o tej praksi, vendar ne s pogledom nazaj, marveč naprej k bolj razvitemu socialističnemu samoupravljanju. To je najvažnejše, zakaj naša družba potrebuje kadre, dovolj usposobljene, da bodo dalje razvijali socialistično samoupravljanje.

Mislim, da smo zdaj pri nas ustvarili klimo za aktivnejši odnos celotne družbe do teh problemov. Ne samo med delavci, marveč tudi v zelo širokem delu inteligence se je razvila zavest, da gre za progresivno družbeno zamisel, ki ima perspektivo in za katero se je vredno boriti. Zda imamo za to več možnosti kakor pred nekaj leti, ko so poskušali vse to odstraniti z dnevnega reda. Po eni strani so to delali pod firmo nacionalizma.

V imenu nacije so vse drugo v družbi proglasili za postransko. Bistveno je samo — tako so nekateri govorili takrat — da je narod svoboden, pa čeprav mu vlada tehnokracija, buržoazija ali kdorkoli drug. Po drugi strani smo imeli pojave in pritisk li-beralizma, ki ga imenujem tehnokratski liberalizem. Tu ne gre toliko za klasičen buržoazni in tudi ne za malomeščanski liberalizem, čeprav je prisoten tudi ta, marveč bolj za družbeno težnjo, nastalo v tehnokratski plasti, ki je težila za tem, da bi se rešila kontrole tako države kakor delavcev, in sicer na demagoški način: Samoupravljanje so uporabljali kot platformo za

to, da bi se otresli državne kontrole; nujnost reda, ekonomičnosti ipd. pa so izkoristili, da so se rešili državne kontrole. Takšen je bil tisti tipični liberalizem, ki je pri nas prišel do izraza in zaradi katerega smo imeli težave. Zato se je ta liberalizem povezoval z nacionalizmom. Mislim, da smo to fazo premagali in da smo onemogočili in razbili takšne težnje. To smo dosegli s tem, da smo postavili v ospredje položaj človeka, delavca, vendar ne samo v proizvodnji, kot se ponavadi govori, marveč predvsem v družbenih odnosih in v odnosu do družbene kapitala. To je dejansko osnovni problem premagovanja kapitalizma v vsem njegovim ostanki. Kajti čeprav je država lastnina zelo pomemben korak na poti k socializmu, je tudi najpomembnejša oblika »buržoaznega prava« v socializmu oziroma popkovina, ki socializem še vedno povezuje s kapitalizmom. Za dokončno usmeritev družbe v samoupravni socialistični razvoj je nujno, da delavec neposredno razpolaga z družbenim kapitalom.

Vezi združevanja dela in sredstev

V tej zvezi nastaja pri nas vrsta zelo pomembnih vprašanj. Recimo, še vedno posvečamo premalo pozornosti problemu združevanja dela in sredstev ter udeležbe delavcev pri odločanju o skupnem ustvarjenem dohodku na temelju tekočega in minulnega dela oziroma dela in vloženih sredstev. Ko smo vprašanje minulnega dela in deleža pri dohodku na tej osnovi postavili na prvi red, so nekateri govorili, da to pomeni vzpostavljanje odnosov kapitala. Po obliki je to še vedno odnos, ki ga je Marx imenoval buržoazno pravo, ko je rekel, da bo moral socializem še dolgo živeti po tem pravu. Toda udeležba pri dohodku na podlagi minulnega dela ni več zasebno lastniški odnos, ker se vzpostavlja v sistemu odnosov družbene lastnine. To je — da tako rečem — ekonomska tehnika pri gospodarjenju z družbenim kapitalom. V razmerah, ko naj delavce gospodari s tem kapitalom, da pride v medsebojno povezanost, da se poveže kot združeno delo, je treba ustvariti tudi ekonomske vezi v tem združenem delu. Prav ta ekonomska vez je tisto bistveno novo v našem sistemu, kar je prišlo iz zakon o združenem delu in delu, ki bo nasilna združevanja dela in sredstev, ustanavljanje velikih organizacij združenega dela itd. Hkrati pa mora biti tudi oblika kontrole in vpliva delavcev na kapital. Ko pravim »kapital«, nisim na funkcijo minulnega dela v družbeni cirkulaciji.

Pred našo družbo je zdaj vprašanje, kako fizičnega delavca stimulirati kot ustvarjalca, kot misleca. Delavec mora kar najbolje gospodari z družbenim kapitalom. Da mu to uspe, mora gledati tudi določene ekonomske efekte ne le za kolektiv svoje organizacije združenega dela, marveč tudi zase. To je tisto novo, kar nas čaka in kar bomo morali po vsej verjetnosti delno povezati s pokojniškim sistemom, delno pa vgraditi v sistem delitve osebnih dohodkov po sedanjem in minulnem delu. Mislim, da je prišel čas za temeljitejšo razmislo, ki bi ga pokopniškim sistemom pri nas, da bi dokonca življenja dobival določen dohodek na podlagi minulnega dela. Tako bi bil delavec ne le odvisen od tekočega dela, marveč bi postal bolj in bolj odvisen tudi od večanja celotnega družbenega dohodka, ki ga povečuje s svojim delom.

Na ta način upostavlja minulo delo naravno ekonomsko odvisnost dohodka temeljne organizacije združenega dela in osebne dohodka od skupnega dohodka družbenega dela in obratno, oziroma krepi zavest delavca in družbe o tej objektivni medsebojni odvisnosti. To je še posebej jasno v našem času, ko je proces naraščanja produktivnosti dela čedalje manj odvisen od tekočega fizičnega dela, čedalje bolj pa od znanosti, tehnologije in tehnike. Posledica takšnega razvoja je, da delavec zdaj v sedmih urah delovnega časa proizvede več kot v petih urah delovnega časa, pred nekaj v 12 in več urah. Gospodarjenje z družbenim kapitalom za optimalni razvoj znanosti in tehnologije postaja v takšnih razmerah odločilni dejavnik v boju za naraščanje produktivnosti dela.

Čedalje manj odvisni od tekočega dela

Ker pa pri nas delavci v svoji temeljni organizaciji združenega dela upravljajo družbeni kapital, se mora prav on globoko zavestati tega dejstva in neizogibnosti. To pomeni, da bo delavec čedalje manj odvisen od svojega tekočega dela in dohodka svoje temeljne organizacije združenega dela in dohodka skupnega družbenega dela in tempa rasti skupnega dohodka. Po drugi strani se mora delavec zavedati, da bo delež njegove temeljne organizacije združenega dela pri skupnem dohodku družbenega dela in s tem tudi delež njegovega osebnega dohodka odvisen od skupnega dohodka in skupnemu delu in k njegovemu dohodku s svojim tekočim delom in s smotrnim gospodarjenjem z dohodkom temeljne organizacije združenega dela oziroma z racionalnim združevanjem svojega dela in dohodka. Zakaj prav obseg in kakovost sredstev, vloženih v razvoj znanosti, tehnologije in tehnike, je v neposrednem sorazmerju z naraščanjem produktivnosti tekočega dela. Ta proces se bo hkrati postopno spreminjal in odpravljal kakor vrednosti oziroma ustvarjal pogoje za postopen prehod od delitve po delu k delitvi po potrebah. Ta proces pa se ne more nadaljevati drugače kakor s postopnim sorazmernim zmanjševanjem ekonomske odvisnosti človeka od njegovega tekočega dela ter z naraščanjem njegove odvisnosti od produktivnosti in dohodka skupnega združenega dela.

Seveda je to dolgotrajen zgodovinski proces, ki se je pri nas tako rekoč šele začel. Vendar moramo že zdaj misliti na zakonične gibanja na to perspektivo, če hočemo nadalje krepiti in razvijati takšen sistem socialističnih družbeno-ekonomskih oziroma proizvodnih odnosov, v katerem bodo delavski razred in delovni ljudje zainteresirani nosilci osvoboditve dela, to je osvoboditve delavcev ne le iz meznih odnosov, temveč tudi iz ekonomske neenakosti, ki jo nujno prinaša zgodovinska faza razvoja socializma, katere značilnost je »delitev po delu«. Ta dolgotrajna usmeritev naj zdaj predvsem prispeva k zavesti o nujnosti združevanja dela in sredstev. Da se bo ta zavest okrepila, pa ni dovolj samo to, da delavec dojamne to nujnost, marveč da ga bo sistem tudi moralno in materialno spodbujal v tej smeri, to je, da ga bo postavil tudi v eko-

nomsko odvisnost od njega. Prav v tem je po mojem mnenju bistvo naših sedanjih razprav o minulnem delu.

Vse to govorim zato, ker mislim, da mora biti ne le znanost, temveč tudi založniška dejavnost pred tistimi, kar vsakdanja praksa pojmuje kot svojo potrebo. Če upoštevamo te perspektive, bi bilo treba pritegniti ljudi, ki lahko odgovorijo na takšna vprašanja, da bodo pisali o tem, da bodo njihovi prispevki objavljeni in da bodo nadalje obdelovali te probleme. Vse to bi bilo v veliko pomoč našemu nadaljnjemu razvoju. To pomeni, da je treba organizirano stimulirati to delo.

Dela o naši živi družbeni praksi

Navedel sem samo nekaj, je pa še cela vrsta drugih reči. Zda bi mogli ustanoviti knjižnico, ki bi obravnavala koncept strateškega razvoja socializma, ki ne bi izhajal iz nekakšnih psevdodemokratskih obrazcev, marveč iz bistra socialističnega samoupravljanja, iz družbeno-ekonomskih in proizvodnih odnosov ter iz dolgoročnih družbenih in življenjskih interesov delavca in človeka.

Res je, da se še vedno nismo dovolj organizirali pri raziskovanju naše družbene prakse v smislu nujnosti povezave znanosti, ne teorije s prakso ter v tej zvezi programiranja in uresničevanja ideološko-političnega izobraževanja v zvezi komunistov in v družbi bi sploh. Zadnja leta se je na tem področju uveljavil intenzivnejši razvoj v smislu organiziranega prodora znanosti na to področje, zlasti znanosti, ki se povezuje z raziskovalnemu delu. Ta prostor in to usmeritev je treba podpirati z vsemi sredstvi ter po možnosti v to vključevati tudi založniško dejavnost.

Zato sem spodbujal dejal, da bi bilo treba iskati, to je objavljati določena dela, ki obravnavajo vprašanja iz naše žive družbene prakse, da bo mogoče pri razčlembi praktičnih primerov izoblikovati tudi določene teoretične vidike našega samoupravljanja socialističnega razvoja. Takšna dela je treba objavljati tudi ne glede na razlike v teoretičnem prireju, zakaj naša družba potrebuje na tem področju dialog bolj kot kdaj prej, seveda s pogojem, da je ta dialog usmerjen v nadaljnji razvoj socialističnega samoupravljanja, ne pa da bi postal sredstvo reakcionarnih političnih napadov na osem socialističnega samoupravljanja. Če je namreč tako prepoznano z našo družbeno prakso in če je lahko izhodišče za znanstvene raziskave, je to delo koristno.

Zdaj nas čaka zelo pomembna dejavnost v zvezi z izvajanjem zakona o združenem delu. Zakon sam in njegovo izvajanje je seveda velik revolucionarni korak naprej v razvoju naše družbe. To nalaga, da organizirane vodilne subjektivne sile z zvezo komunistov na čelu zagotovijo uveljavljanje tega zakona v vsakdanji praksi, da ne bi prišlo do pomembnih odmikov od njegove osnovne smeri. Odmiki seveda bodo, prav tako bi tudi tehnokratizem, pa ultralevičarstvo itd. Vendar mislim, da bomo spoznali in rekli zelo veliko koristnega pri razpravah o izvajanju zakona o združenem delu in pri velikem prizadevanju posameznih organizacij združenega dela, ki bodo iskale pravo pot za uveljavljanje zakona. To bo velikega pomena tudi za našo znanost, za znanstvene raziskave družbene prakse. Če se v vse to vključijo tudi naša založniška dejavnost z ustreznim programom, ki bo ljudem pomagal, da se bodo znašli v praksi, in jim bo prikazoval izkušnje in praktične primere, uporabne pri nadaljnjem teoretičnem sploševanju vseh teh problemov, bo to zares zelo koristno.

Neizogibno potrebna knjiga

Naša profeseorska znanost, kakor sem jo imenoval, obravnava prijem nasprotij med umskim in fizičnim delom klasično, doktrinarno ali domatično. Ta problem obravnava praktično le kot problem položaja delavca na delovnem mestu. Zda pa v našem sistemu delavci in delovni človek sploh kot samoupravljaec upravlja družbeni kapital, investicije, enostavno in razširjeno reprodukcijo in vse svoje in družbeno minulo delo. To pomeni, da delavčvo delo vsebuje zelo močno komponento umskega dela, ker je delavec v samoupravnih socialističnih družbeno-ekonomskih odnosih upravljaec, ki more in mora odločati — da tako rečem — z glavo in ne z rokami, torej da ne le fizično dela, marveč tudi razmišlja. V takšnih razmerah delavec tudi čuti potrebo, da bibral, se kulturno izobraževal in postal človek ter ne bi bil samo kakor je govoril Marx »desetih urah fizičnega delovanja«. Delavcu je zdaj knjiga neizogibno potrebna. Vendar založniki še ne dajejo dovolj knjig, ki jih delavec želi. Prek samoupravnih interesnih skupnosti, o katerih sem govoril, je treba delavca zdaj ustrezno spraviti v položaj, da bo tudi sam povedal, kaj potrebuje. Delavcu je knjiga zdaj nadvse potrebna, da se lahko dvigne na tisto raven, ki je nujna, če hoče uspešno izpolnjevati naloge na delovnem mestu tudi kot samoupravljaec, ki upravlja družbeni kapital. Toda pri nas to še zmerom podcenjujemo.

Pri nas se najdejo ultralevičarski frazerji, ki pravijo: brž ko je kdo delavec, je s tem že tako popolno bitje, da lahko spontano odloča v skladu s svojim razrednim instinktom. Vsakdo pa ve, da si mora delavec pridobiti določeno kvalifikacijo, da lahko pri stroju opravlja svoje delo. Prav tako pa je jasno, da se mora usposobiti tudi za kvalificirano družbeno upravljanje oziroma za izvajanje pravic in dolžnosti samoupravljanja, ker je to zelo zapleteno in odgovorno delo. Za to funkcijo se lahko delavec seveda precej usposobi z ustreznim osebnim izobraževanjem. Vendar ne samo to. Očitno je, da se njegova zavest — pa tudi njegovo izobraževanje — oblikujeta tudi pod vplivom kolektivne zavesti razrede oziroma družbe. Tu pa se začneja vloga tako imenovanega subjektivnega dejavnika socializma, začeni pri avantgardnih socialističnih silah z zvezo komunistov Jugoslavije na čelu pa vse do znanosti in kulture. Tudi založniška dejavnost ima pomemben delež v vlogi kreativnega subjektivnega dejavnika. Temu bi morali založniki posvečati vso skrb. Zda potekajo akcije preč centrov za marksistično izobraževanje in v nekaterih drugih oblikah izobraževanja v tej smeri. Imamo pa premalo ustreznih literature, ob kateri bi si delavec pridobil vsaj najbolj elementarno znanje za svojo upravljaljsko delo.

Marksistična literatura te vrste je seveda prav tako potrebna tudi inteligenci, morda še bolj, zakaj delavec zaradi svojega položaja tako rekoč avtomatično prihaja do

nekaterih spoznanj, intelektualce pa si jih pogosto bolj pridobiva s knjigo.

Nenehno prisoten konflikt

Za samoupravljanje je potrebna zavest, ki pojmuje in zajema stvari v celoti. Tehnokratizem in birokratizem se namreč nista pojavila po naključju. Prinaša ju zgodovina, prinaša ju razvojna stopnja proizvodnih sil. Zato ne moremo pričakovati, da bomo z birokratizmom in s tehnokratizmom obravnavali z enim enim zakonom ali z resolucijo. To je zgodovinski proces. Ni bistveno vprašanje, ali bo družba danes ali jutri vodpravljal birokracijo in tehnokracijo, marveč je vprašanje, ali se v družbi nenehno bje bo naprednih samoupravnih delavnikov proti takšnim težnjam, to je proti pritisku ostankov preteklosti, ki jih poraja tudi naša zaostalost, zaostalost v razvoju prizvajalnih sil ipd. Potrebno je torej, da se ljudje, ki se borijo za prihodnost, zavedajo tega konflikta. To je poglavitno, zakaj če se bodo ljudje zavedali tega konflikta, se bodo tudi borili in ne bodo živeli v utvrti, da bomo tako rekoč že jutri postali idealna družba brez birokratizma in tehnokratizma.

Tu je tudi odnos med inteligenco in delavci. Pri nas si je ultralevičarska ideologija vtrajno prizadevala, da bi inteligenco ločila od delavcev, trdeč, da je inteligencija nekaj drugega, kot so delavci. Toda buržoazna politična in glavah inteligence so bila takšna, da je inteligencija sodila, da ji je pod častjo, da bi jo obravnavali kot delavcevskega razreda.

Če pogledamo zgodovinski razvoj, to seveda še vedno ni isto, saj so se razlike, vendar to niso več razredni antagonizmi, to so bolj stanovske razlike kakor med kvalificiranim in nekvalificiranim delavcem ali inženirjem, ne pa razredne razlike. S stališča razvojnih perspektiv je v interesu družbe, da ustvarja enotnost, da ne drobi in ne ločuje inteligence od delavcev ter obratno. Prav tako bi se morali bolj organizirano spoprijeti s temi ultralevičarskimi težnjami, pri čemer seveda ne bi šli v drugo skrajnost in ne bi videli razlik in tudi ne izključevali možnosti sporov, vendar bi morala prevladovati težnja, da se tu ustvarja enotnost. Za nekatere je delavec samo tisti vr modri človek, ki poveljuje te delavce kot edino silo, inteligence pa jim je nevarna; delavcem pa nujno ideologijo in vsakomur nasprotujejo; odklanjajo problem minulnega dela, sprejemajo samo tekoče delo; družbeni kapital je zanje stvar države, kolikor pa je tudi stvar samoupravljanja, potem naj delavec razpolaga z njim samo kot nekakšen državni uradnik, ki izpolnjuje ukaze. Tako se to ultralevičarstvo v praksi kaže kot nekaj povsem drugega kot vračanje v etatizem, kar je navsezadnje tudi razumljivo, kajti ta ultralevičarska alternativa ne obstaja kot stvarna alternativa v življenju. Če delavci nima možnosti, da bi razpolagal z družbenim kapitalom, in sicer zaradi tega delu in kapitalu v roke ne more drugo birokrat, direktor, etatistične sile, s čimer se dejansko ohranjajo elementi kapitalističnih odnosov. To seveda ne more biti naša alternativa. Delavec, ki razpolaga z družbenim kapitalom, izpolnjuje v samoupravljanju družbeno funkcijo; s tem pa varuje tudi svoj interes.

Zelo pomembno je, da tudi svetovna marksistična literatura dobi mesto v programi naših založb. Pri tem bi bilo treba spremeniti smer, ki je bila pri nas še pred nekaj leti. Takrat so namreč izdajali v glavnem dela tistih avtorjev po svetu, ki so se oddaljevali od marksizma. Objavljali so dela avtorjev, ki ne pripadajo marksizmu in socializmu, in celo dela raznih protimarksističnih kritikov socialistične prakse kakor tudi dela avtorjev, ki jih je vodila malomeščanska demoralizacija.

S tem ne trdim, da ne bi izdajali tudi del iz nemarksistične literature in del s kritičnim odnosom do sodobne socialistične prakse, če ta dela lahko prispevajo k našemu dojamu določenih vidikov sodobnega gibanja in razvoja človeštva. Toda mi potrebujemo predvsem literaturo, ki bo marksistično osvetljevala sedanje stanje v mednarodnem socializmu kar svetovnem procesu.

Evrokomunizem, pojav, s katerim je treba računati

Kot primer vzemimo problem tako imenovanega evrokomunizma, o katerem se zdaj veliko govori. Naziv sicer ne ustreza povsem, vendar ta pojav je in ni bistveno, kako ga imenujemo. Zelo pomembno je, da naše ljudi seznanimo s tem pojavom evrokomunizma, hkrati pa je treba s tem pojavom računati tudi kot z zelo pomembnim dejavnikom, ki se zdaj pojavlja v evropskem življenju.

Pogoji nastajanja in razvoja revolucionarnega socialističnega procesa so se danes popolnoma spremenili. Evropa je kar najdosledje blokovski razdeljena. V njej so osredotočene največje vojaške blokovske sile. Pritisk blokov na narajanje politično stanje v posameznih državah Evrope je najhuji, ker se v njej razvija prav tako najhuji boj za zagotovitev ustreznega razmerja sil. Vsakdo namreč varuje pridobljene pozicije in razumljivo je, da se je v takšnih razmerah tudi delavsko gibanje zahodnoevropskih držav znašlo v docela novem položaju. Delavski razred vsake evropske države nima zoper sebe samo buržoazno-reakcionarne sile lastne družbe, ampak tudi celotne blokovske politične in vojaške sisteme. V takih pogojih nekatere klasične oblike boja delavskega gibanja za socializem niso več možne oziroma ne morejo biti uspešne. Zahodnoevropske komunistične partije so upravičeno doumele neko novo resnico, ki jo vsiljuje stvarnost. Če namreč hočejo biti močne in imeti vpliv kot nacionalna družbena sila, ki bo sposobna spreminjati svojo lastno družbo tudi v razmerah, ko je Evropa blokovski razdeljena, se morajo izdvojiti iz sedanjega razmerja blokovskih sil, morajo se izločiti, bi dejal, iz funkcij blokovskih nasprotij. Z drugimi besedami, če se te partije hočejo nekako afirmirati, morajo same biti borci za Evropo brez blokov.

Komunistične partije zahodne Evrope ne morejo biti orodje blokov, blokovskih nasprotij, ampak morajo biti samostojen subjekt svoje nacije. Vse to terjajo od njih, da gredo po neodvisni poti. Zato se danes tako tudi usmerjajo, to se pravi, ubirajo svojo lastno pot. To je pomembna stvar, če s tem utirajo potvi socializmu v zahodni Evropi. Utiranje poti za zahodnoevropski socializem je je konec koncev

hkrati tudi utiranje poti za odpravo blokov.

Ni sicer nujno, da se vedno in v vsem strinjamo s posameznimi stališči teh partij. Tako kot naša, so tudi njihova stališča pod vplivom specifičnih pogojev, interesov in možnosti boja delavskega razreda določene države. Seveda je tudi tu včasih čutil tendenco, da bi te specifične interese prikazovali kot splošne. To pa ni bistveno, vse dokler takih stališč ne vsiljujejo drugim kot dogmo. Tega pa ne počne nobena partija tako imenovanega evrokomunizma, ker bi bilo to ravno v nasprotju z vsebino tega gibanja.

K socializmu in Evropi brez blokov

Mirno lahko rečemo, da je evrokomunizem zelo pomemben dejal, ki skoraj prelomni pojav v zgodovini komunističnega gibanja. Marksistična ustvarjalna misel je tu podrla prejšnje dogmatizma kot tudi ideologije antikomunizma in našla pot, po kateri se bo delavski razred evropskih držav povezoval z vsemi naprednimi in demokratičnimi silami z namenom utirati pot družbenemu napredku in socializmu, pa tudi Evropi brez blokov. Trenutna omahovanja ali nekatere nejasnosti v opredelilvah kot spremeni pojav, ki hodi vtrci s tem gibanjem, niso bistvene za oceno njegovega družbenozgodovinskega pomena. Bistveno je, da se je to gibanje pojavilo kot samostojna sila sodobnega boja za družbeni napredek in socializem, pa tudi za napredek socialistične prakse. Zato bi veljalo ne samo, da se iz ustrezne literature natančneje poučimo o tem pojavu, ampak da ga tudi samostojno proučujemo.

Pri raziskovanju in dajanju teoretičnih odgovorov na sodobne družbene procese očitno ni dovol

Marksistična misel je že podrla pregrade dogmatizma

Bistvo evrokommunizma je v tem, da objektivna potreba sili komunistične partije zahodne Evrope, da gredo po svoji neodvisni poti in da se ne puste niti povezati s sistemom blokov, niti iztrgati iz toka razrednega boja v svoji družbi — Nujen je konstruktiven in kritičen dialog o sodobnih družbenih procesih v razvoju socializma v svetu

Nadaljevanje s 3. strani

ne oblike socialistične prakse, zakaj obstaja konflikt med Sovjetsko zvezo in Kitajsko ali zakaj je obstajal spopad med Stalinom in nami itd. Razlike in najvzdržljivejši v praksi razvoja socializma in njihove izjave je treba marksistično razložiti. Ni dovolj, če samo rečemo, da se to dogaja zategadelj, ker ljudje delajo napake. Treba je pojasniti, zakaj je ljudi obveljala takšna zavest, oziroma kje so objektivni vzroki, ki porajajo take odnose. Toda ta dušitev dialoga ali njegovo spreminjanje v politično navključje in politični konflikt otežuje marksistično razmišljanje teh problemov. Zato bi morala naša založniška dejavnost izdajati takšna dela, ki so lahko podlaga za marksistični dialog in ki so hkrati konstruktivna — če uporabim izraz, ki je lahko kdaj pa kdaj tudi malce dvomljiv, kajti konstruktivnost se včasih uporablja tudi v apologetičnem pomenu. V tem kontekstu pa ni tako. Če gre torej za kritičen dialog, ta hkrati omogoča pozitiven pristop k problemu socializma kot enotnega svetovnega procesa. Cilj takega dialoga mora biti, da spoznamo skupne interese vsega, kar gre na svetu po socialistični poti, in da dajemo prispevek k temu procesu.

Očitno je, da na svetu danes narasča interes za samoupravljanje za ultralevičarstvo pa poenostavi. Ultralevičarstvo je namreč povsod na svetu že preživelo svojo kulminacijo. Nesposobno je rešiti karkoli. Očitno je, da mora biti socializem usmerjen v napredovanje po lastnih poteh. Sposoben mora biti, da daje konkretne koncepte razvoja družbe, ki so družbeno zgodovinsko objektivno pogojene, ne pa nekakšne voljarske konstrukcije. Zdad tudi delavsko gibanje na svetu začneja izvajati pritisk na socialistično prakso, ker tudi njemu ne ustreza vsaka oblika socialistične prakse in od nje — mislim, da po pravici — zahteva več. V tem sklopu dobiva samoupravljanje poseben pomen zato, ker je nastalo kot neposreden produkt protislovij in konfliktov v sodobni socialistični praksi. Zato tudi ni naključje, da razen samoupravljanja, česa drugega novega v sodobni socialistični praksi dejansko niti ni.

Zanimanje za našo literaturo

Očitno zdaj v tujini veliko zanimanje za našo literaturo, ki se ukvarja s samoupravljanjem. Zato moramo biti v tem pogledu še aktivnejši, kakor smo bili doslej. Svet moramo namreč bolj informirati o sebi, o našem socialističnem samoupravljanju. Ne da agitiramo za samoupravljanje niti vsiljujemo naše koncepte kot neke vrste novo dogmo, to se pravi kot edino pravilno, marveč da tistemu, ki želi in ki mu je to potrebno, damo pravo informacijo o sebi.

Nedavno sem se pogovarjal z ljudmi, ki se ukvarjajo z izdajanjem naše literature v tujih jezikih. Dobro delajo in imajo dober koncept. Zdi pa se mi, da nimajo dovolj družbene podpore in da so precej prepričani samim sebi. Za njimi bi morala stati naša širša založniška dejavnost. Pri izpolnjevanju te naloge je potrebnih več raznih oblik sodelovanja.

Ne smemo pozabiti, da je bila naša partija najostrejši in največji kritik naše lastne prakse tudi zato, ker je svojo kritiko znala — kljub nekaterim omejitvam — in kdaj pa kdaj ovinkastim putem zaradi pritiskov z raznih strani, ki jim je bila izpostavljena — vedno tudi uresničiti, ne da bi pri tem prišlo do družbenih pretresov. Naša družba se je pogosto in hitro spreminjala. Ni prisegla na nobeno obliko, ki jo je vzpo-

stavila v preteklosti. V tem je, mislim, velika prednost naše družbe, kar je pripisati predvsem višji in akciji Zveze komunistov Jugoslavije.

Spontano gibanje lahko v nekaterih državah pripelje do določenih reform in drugih podobnih sprememb. Toda resnične revolucionarne sile morajo voditi zavedne sile, seveda, če družba takšne sile ima. Ne trdim, da mora vsaka komunistična partija kot ustvarjalna sila razvoja biti tudi dejanska ustvarjalna, če hoče biti tudi vodilna sila. Toda naša partija je bila ustvarjalna in zato je bila in tudi danes je vodilna sila v naši družbi. Sprito takšne tradicije naše partije imamo danes veliko mladih kadrov, ki začnejo dejansko prevzemati odgovornost v družbi. Poenostavljeno povedano, imeli smo krizo v drugi generaciji. Ta je mislila nekako tako, da lahko dela enako, kot je delala revolucionarna generacija pred njo.

Za svojo metodo dela je jemala zunanjo obliko, ne pa notranjo vsebino prejšnje generacije. Toda naše mlajše generacije so se otresle teh iluzij oziroma ambicij in gredo po svoji poti, pri čemer so jim pred očmi realni družbeni odnosi, ni pa jim važna njihova zunanja oblika. Ta mlajši rod je zrasel v socialističnem samoupravljanju in se zato zaveda, da ni druge alternative, ki bi bila naprednejša in boljša od samoupravljanja. In zdaj ubirajo mlajša generacija prav to pot. Nadaljevala bodo kontinuiteto naše revolucije in izgradnje socializma. Hkrati pa se bodo pogumneje lotela nekaterih rešitev, ki bodo bolj ustrezale novim pogojem.

Naša revolucija je bila v resnici vedno tudi kulturna revolucija in resnično ljudska revolucija. To je bila revolucija množic. V njej je močno prišla do izraza velikanška samoiniciativna množica. Za tedanje revolucionarne razmere je bilo to neko polno, dovršeno samoupravljanje. Zvezi komunistov Jugoslavije je vivalo moč, pa tudi ustvarjalno silo po mojem mnenju to, da smo si vedno prizadevali, da bi ohranili tradicijo revolucije in te revolucionarne odnose, da jih ne bi izgubili v obdobju izgradnje države, administrativnega sistema itd. To ni šlo lahko. V prvih letih po vojni je bilo nekaj omahovanj, čutili je bilo prisrtke mladega birokratizma, ki je nastajal v revoluciji.

Potem je prišlo do Stalinovega pritiska, nato pa posebej do zelo konkretnega ideološkega in teoretičnega pritiska dogmatizma. Stalin je v prvih letih po vojni izrazil omahovanja in probleme pri nas. Če tega ne bi preprečili, bi nadaljnji razvoj Jugoslavije tekkel po bolj ali manj dogmatskem tiru. To pa se ni zgodilo in naša država ni krenila po taki poti razvoja. To pa ni bilo naključje, marveč se je zgodilo kot posledica različnih tokov v razvoju socialistične prakse. V resnici je spopad s Stalinom nastal ravno zaradi tega, ker je Stalin sklenil, da nas mora ustaviti v našem razvoju. Pa mu ni uspelo.

Samoupravljanje se je rodilo v revoluciji

To vprašanje je zelo pomembno, ker pri nas še naprej trdovratno zastopajo tezo, da smo bili do leta 1948 stalinski, ker pa smo takrat prišli navključ s Stalinom oziroma ker nas je napadel, smo nehali biti stalinski. Nedavno je na primer v Beogradu izšla knjiga o odnosih naše države s Sovjetsko zvezo v dobi Kominforma. V njej je podana teza, da je naše samoupravljanje nastalo kot posledica spopada s Stalinom

oziroma da tudi samoupravljanje ne bi bilo, če ne bi bilo tega spopada. Ta teza v omenjeni knjigi je podana v polemiki z mojo tezo, ki je povsem nasprotna. Med drugim sem namreč zastopal in branil tezo, da je naše samoupravljanje nastalo v naši socialistični revoluciji in da se je dalje razvijalo kot njena neposredna tradicija in kontinuiteta. Avtor to tezo napada in trdi, da ni nobenih dokazov, da smo pri nas prej, se pravi v obdobju pred Stalinovim napadom, imeli kakršnokoli samoupravljanje.

Potemtakem iz tega sledi, da smo šele takrat, ko nas je Stalin napadel, začeli nekaj spreminjati v družbenih odnosih oziroma začeli uvajati samoupravljanje. Če bi bilo to res, bi se moral vsakdo vprašati: zakaj pa nas je Stalin sploh napadel? Ko pa preberemo prvo Stalinovo pismo Centralnemu komiteju KPSJ, je med vrsticami razvidno, da nas napada zaradi dozdevnega raztapljanja Komunistične partije Jugoslavije v ljudski fronti, zaradi dozdevne ilegalnosti partije, zaradi odnosa do kmetov oziroma zaradi tega, ker se nismo usmerili v kolektivizacijo sovjetskega tipa itd. Vidimo torej, da je spopad nastal ravno v zvezi z družbenim bistvom socializma. Poleg tega pa smo že prej imeli vrsto konfliktov s Stalinom, tako pred tem kot tudi med vojno. To so bili zelo ostri in hudi konflikti, vsi pa so se pletli okrog iste stvari. Toda avtor omenjene knjige očitno teh konfliktov kratko malo ne upošteva.

Upošteva samo pisane dokumente, kar sicer delajo tudi nekateri drugi naši zgodovinarji. Toda pred in med vojno se nismo hoteli javno pripraviti s Sovjetsko zvezo in Stalinom. A vendar smo se pripravili in se zapletali v konflikte. Ti konflikti so danes znani. Zgodovinar bi moral pojasniti njihove korenine, razložiti, kje so vzroki teh konfliktov, ne pa jih preprosto zanikati, kot da je bil to, kot pravijo nekateri, družinski prepire, ki je to prenehal biti šele leta 1948. Tak pristop je popolnoma neznanstven, in tega sicer najdemo precej v naši publicistiki.

To so v resnici relikvi pozitivizma, ki se pojavljajo v našem zgodovinskoizjavi, toda pozitivizma v slabi izdaji. Kajti pozitivizem je svoj čas vendar izhajal iz analize dejstev, ta pa izhaja samo iz citatov iz pisanih dokumentov, literature, knjig. Nasplo del naše znanosti zdaj precej rad uporablja obsežno literaturo, ne analizira pa konkretnih dejstev iz življenja. Naj navedem za to še en primer.

Bistvo pozitivističnih pristopov

Nedavno sem bral neki članek o naši vojni agrarni politiki. Članek je sicer napisan korektno. Ima pa tudi ta članek hibo, da citira, kar se je nekoč pisalo o naši agrarni politiki, ne pove pa, kakšni so bili pogoji, v kateri smo to agrarno politiko izvajali. V članku se namreč bere, da smo po vojni sprejeli Leninovo tezo »kdo bo koga« in da smo mislili, da je kmet nevaren socializmu, da se bodo odnosi na vsi razvijali v smeri kapitalizma. Nadalje je v članku rečeno, da smo zaradi vsega tega prepovedovali kmetom, da bi imeli traktorje. Je šele pozneje pa da smo postali dovolj pametni in sprevetli, da kmet socializmu ni nevaren, in potem smo kmetom omogočili, da imajo traktorje. Toda ko je Lenin govoril »kdo bo koga«, takrat v tisti Rusiji mužikov ni bilo skoraj nobenega socializma. Zato za tistega kmeta niti ni bilo druge poti razen kapitalistične. Takrat niti ni bilo rečeno, da je to nevarnost za socializem, marveč nevarnost za kmeta, kajti kmet v kapitalizmu spet nima prihodnosti.

lizem, marveč nevarnost za kmeta, kajti kmet v kapitalizmu spet nima prihodnosti.

Tudi pri nas je bilo prav tako. Dokler nismo ustvarili nekega jedra socialističnega gospodarstva, tudi v kmetijstvu samem, kmet ni imel druge poti, kakor da dela na kapitalističen način. To pa je pomenilo, da kmet nima prihodnosti, ne pa, da kot tak pomeni nevarnost za socializem. Ko smo rekli »kdo bo koga«, ne glede na ideološke formule, v katerih smo to izrazili, je šlo v bistvu za to, da smo tista majhna sredstva, ki smo jih imeli, morali — če smo hoteli ustvariti tako imenovane lokomotive — vložiti v razvoj socialističnega sektorja predvsem v kmetijstvu. Ampak avtor tega ne vidi. V omenjenem članku samo citira, da smo bili proti traktorju, ker smo se bojda bali za socializem, pozneje pa da smo videli, da ni tako, se pravi, da se nam ni treba bati. To je ta formalno pozitivistični pristop, ki temelji na ozkem gledanju na stvar, ki ne vidi procesov, ampak samo statična stanja. Bistvena značilnost marksistične znanstvene metode pa je, da najprej raziskuje, kaj se je delalo, in šele potem, kaj se je govorilo. Namesto da bi pojasnil, zakaj smo prepovedovali kmetom, da bi imeli traktorje, samo dokazuje, da smo jim to prepovedovali. V istem članku se nam očita, da smo v povojnih letih izvajali odkup. Ampak če takrat ne bi imeli take politike, bi ljudje umirali od lakote.

Ta je bila resda pogosto drakonska. Vendar je bil to način, kako rešiti deželo lakote. Torej ne jemljemo družbe kot take, njenega stanja, njenih tedanjih problemov in na podlagi tega potem delajo analize in postavljajo sklepe.

V vseh takih primerih je velikega pomena naša kritika, dialog. Zelo napak bi bilo, če bi v dialog z avtorji omenjenih knjig, ki so v formalnem oziru napisane korektno, vnašali neke politične momente. Toda dialog in kritika sta potrebna. Potrebna je znanstvena kritika, ki bi postavila stvari na svoje mesto in napravila korak naprej v znanstvenem osvetljevanju in raziskovanju posameznih dogodkov. Tega nam danes manjka. Namesto znanstvene kritike in takšnega dialoga pogosto prehajamo na politični dialog in na lepem razglajajo nekoga za kdo ve kaj, ko bi ga bilo treba samo kritizirati ravno kot znanstvenika, kot človeka, ki se z neutrujenim instrumentalizem lotva analize določenih problemov. Če ne ravnamo tako, pridemo do napačnih sklepov. Govorim seveda o ljudeh, ki se dejansko ukvarjajo z znanostjo, ne pa s politično diverzijo.

V naši revolucionarni misli so še vedno ostanki starega, podedovanega, pa tudi vplivov shematizma, ki se nekako celo regenerira, zlasti na nekaterih področjih, se pravi, postaja neke vrste antistalistični dogmatizem. Dogmatizem, ki se pojavlja pri nas, ima svoje notranje vire in korenine v sami strukturi naše družbe, ki je ni mogoče spregneti čez noč. Toda delavski razred dogmatizma ne sprejema.

Naši ljudje niso naivni

Cisto spontano ga ne more sprejeti. Če bi na primer objavili program, ki ga je sprejel tisti tako imenovani »barski kongres«, bi naši delavci takoj videli, da je to, kar njegovi udeleženci hočejo s tem programom, proti delavcem. Enako bi videli to tudi kmetje in inteligencija, kot tudi narodi in narodnosti Jugoslavije. Kajti koli-

ko je v Jugoslaviji danes ljudi, ki bi želeli, da se Jugoslavija vrne k državnemu centralizmu, k velikodržavnemu hegemonizmu in unitarizmu, k absolutni oblasti birokracije in tehnokracije v družbi in delu, k stalinistični kolektivizaciji vasi, h kurzi antidemokratizma, itd.? Vse to je v nasprotju s pravnimi interesi naših ljudi. Poznaajo pa smisel takih tendenc in zato spontano reagirajo z odporom. V tem je dejansko moč našega sistema socialističnega samoupravljanja.

Naš človek, pa tudi delavec z najnižjo stopnjo izobrazbe, ni tako naiven, da bi verjel, da je mogoče čez noč ustvariti neko idealno družbo, ki mu bo zagotovila vse, kar si želi. Tako so lahko trdili samo nekateri naši »filozofi«. V resnici pa tudi oni ne mislijo tako, ampak zahtevajo od nas, da ustvarimo tako družbo čez noč, hoteč uporabiti takšno iluzijo kot politično orodje v boju za oblast, to se pravi za diskreditiranje sistema socialističnega samoupravljanja. Pri tem imamo v mislih tiste naše »filozofe«, ki so v besedah in po svojih teorijah »ultralevičarji, ki po edini možnem realnem učinku svojih teorij pripravljajo pot državnostalinizma in odnosom stalinističnega tipa, zakrinkanim s tako imenovano »demokracijo držav«, za vse to pa v imenu demokracije iščejo in najdejo podporo pri tistih reakcionarnih krogih kapitalističnega sveta, ki so pripravljeni vtičati se v naše notranje odnose.

Vse to pa je logika političnega in ideološkega boja v navključnih sodobnega sveta. Na takšne akcije moramo paziti samo tako, kolikor lahko res ogrozijo stabilnost našega sistema socialističnega samoupravljanja. Sicer pa se moramo držati starega pregovora: »Psi lajajo«, karavana pa gre naprej. To pa pomeni, da moramo opravljati svoje delo, ne da bi se ozirali na prozorne poskuse tistih notranjih in zunanjih sil, ki nas hočejo pri tem ovirati.

Biti moramo revolucionarni, v svoji viziji, kot takšni pa moramo biti tudi realisti pri spoznavanju stvarnih možnosti in poti gibanja. Vedno ne moremo doseči tega, kar bi radi, toda tisto, kar je pri vsem tem najvažnejše, je, da je vedno treba videti perspektivo razvoja družbe in pri uresničevanju te perspektive vedno storiti vse, kar da ni trenutke omogoča in dopušča. Najhušje je, kadar te perspektive ni. Omenili bi obdobje političnih trenj pri nas konec šestdesetih let, ki so nastala zaradi konfliktov okrog tako imenovanih republiških ključev, okrog čisto postranskih vprašanj, perspektive družbe pa je ostala zamegljena in množice so začele omahovati. Toda z ustavnimi amandmaji iz leta 1971, z X. kongresom SKJ, z novo ustavo SFRJ smo odprli jasno perspektivo družbe. Ljudje zdaj vedo, kam gremo. To pa je najvažnejše.

To je omogočilo, da imamo zdaj politično stabilnost, hkrati pa tudi enotnost naših narodov in narodnosti. Ni namreč enotnosti narodov brez enotnosti, zasnovane na jasnem izhodišču ali na jasni perspektivi bodočega razvoja družbe. Ni mogoče najprej ustvariti enotnosti in šele potem izhodišča. Enotnost se mora ustvariti iz izhodišča. Zvezi komunistov Jugoslavije je uspelo ustvariti izhodišče, ki ga je enotno sprejela vsa družba. K temu pa je pripomogla enotnost v vrstah same zveze komunistov ob tem izhodišču.

Izhodišče, na katerem temeljita ustava in zakon o združenem delu, je najbližje zavesti naših delavcev. Delavci nikoli ni bolje razumeli, kaj hoče ta družba ustvariti, kot razume zdaj. V tem je treba iskati razloge, da kljub velikim ekonomskim težavam,

v katerih je bila in je še vedno naša družba, vendarle nimamo hujših problemov s socialnimi konflikti. Zdad se naši delavci zavedajo, da je treba iti po poti, ki smo jo začrtali, in da je za to treba tudi kaj žrtvovati, da je treba danes prevzeti ustrezno breme, zato da bi bil jutrišnji dan boljši.

Ne čakati do skrajnosti

O »socialnih razlikah na primer govorimo šele takrat, kadar pridejo odnosi na tem področju do absurda. A ne interviramo pravočasno, takoj na začetku in potem ko se pokažejo neugodna gibanja, oziroma ne sprejemamo ukrepov, da bi vsi akcijo nenehno pravilno usmerjali. Šele ko razlike upodivljajo ali ko pride do uravnilovke in raznih drugih očitnih skrajnosti, ukrepamo, potem pa nekateri mislijo, zdaj da je treba vse izenačiti, zdaj da ni treba gledati na socialne razlike, in tako zaideemo v drugo skrajnost. Vse to je posledica tega, da nimamo javnega dialoga oziroma da ni dovolj razvit. Poleg tega bi morali ljudje, ki se neposredno ne ukvarjajo s politiko, na kateremkoli področju družbene dejavnosti — v kulturi, v znanosti in na drugih področjih — tudi sami sodelovati v dialogu, ne pa to opravilo prepuščati samo »politikom« in novinarjem.

V zvezi s programsko usmeritvijo biblioteka »Eto«, da izda več knjig o marksistični misli med dvema vojnima v Bosni in Hercegovini, bi pozvali na to, da je takšna knjiga še izšla v Beogradu. V njej ni bil objavljen neki članek Blagoja Parovića, v katerem polemizira s menoj oziroma me kritizira. Ni mi znano, zakaj ni objavljen. Morda ga niso našli, morda pa ga niso hoteli objaviti zaradi mene. Zelo bi vam bil hvaležen, če bi mogli to preveriti, da se bo videlo za kaj gre.

Ta članek govori o razrednem boju, »objavljen pa je bil v glasilu CK KPJ »Klasa na borba«. Parović je namreč leta 1933 polemiziral z mojim člankom o narodnem vprašanju, ki je izšel v »Književnosti«. Ta članek sem napisal v več nedeljavnih pod psevdonimom Tone Brodar. Parovičeva kritika je bila deloma upravičena, vendar po mojih mislih v precejšnji meri neupravičena. To je do neke mere tudi razumljivo, saj je takrat v naši partiji vladal velik strah pred Stalinom in kdorkoli je kaj spregovoril o narodnem vprašanju, je tvegal, da pride v spopad s Stalinom. Tega se je tudi Parović bal. In tako je napisal članek z zelo konstruktivno kritiko, vendar bolj iz strahu, da se ne bi izcimil tak konflikt s Stalinom in Kominternom, kot pa iz dejanske potrebe, da bi polemiziral.

Mislim, da je dobro, da bo v Bosni in Hercegovini začela v kratkem izhajati nova revija »Dialog«, ki se bo ukvarjala s filozofijo in družbeno teorijo. Za tako revijo so potrebni kadri, na katerih bo sponelo delo, treba pa bi bilo zagotoviti tudi širše sodelovanje, kajti če s pogoji, da revija v svoji dejavnosti ne bi bila omejena samo na Bosno in Hercegovino, potem ji je za res treba dati tudi jugoslovanski značaj, tako da se bo ukvarjala s problematiko vse države. Pa tudi sicer je treba ustvarjati pogoje za plucientični sistem, da ne bi bilo vse osredotočeno v Beogradu in da se ne bi mislilo, da vse tisto, kar ni v Beogradu, dozdevno predstavlja provinco. Vsako izmed naših republiških mest bi moralo biti hkrati tudi jugoslovansko središče. Šele tedaj, glede na koncentracijo in profil kadrov, je mogoče izvesti določeno delitev dela.

Mitja Ribičič

Sporazum o odprti meji

Ob ratifikaciji jugoslovansko-italijanskih sporazumov o ureditvi meddržavnih problemov na meji med državama — imenovanih »osimski dokumenti«, je predsednik republiške konference SZDL Slovenije Mitja Ribičič objavil v beograjski »Medjunarodni politiki« naslednjo politično oceno tega dogodka.

Nedvomno je na začetku leta 1977 evropska in svetovna javnost posvetila veliko pozornost uspešnemu zaključku siko-raj tri leta trajajočih pogajanj med jugoslovansko in italijansko vlado, ko so bili v obeh parlamentih potrjeni Osimski dokumenti. Trideset let po drugi svetovni vojni so bili tako končnovejavno razpleteni pomembni, lahko bi rekli strateški problemi — začrtana meja od tržaškega zaliva do tromeje z Avstrijo in izredno napredno in pozitivno razrešeni tudi vsi ostali politični, gospodarski, narodnostni, socialni in ekološki problemi, značilni za meje, ki ločujejo narodnostno mešano ozemlja in prebivalstvo, živče na obmejnem področju dveh dežel z različnim družbenopolitičnim sistemom. Na videz nerazrešljiv gordijski vozol takimenovanega tržaškega vprašanja je Osimo presekati ter odprl novo poglavje za odnose med jugoslovanskimi in italijanskimi narodoma na jugu Evrope in na Balkanu.

Suvereno sklenjen sporazum

Ze poviršen vpogled v pestro in težko zgodovino političnih, narodnostnih, razrednih, socialnih in gospodarskih zapletov in sporov na tem strateškem obmejnem področju prepričljivo dokazuje pomembnost osimskega jugoslovansko-italijanskega sporazuma. Poudarjamo jugoslovansko-italijanskega, kajti gre za prvi sporazum, ki so ga usenčili resnično predstavniki jugoslovanskih narodov in italijanske republike suvereno in samostojno, v skladu z lastnimi interesi in potrebami, v želji, da bi odstranili negativno dediščino in ostanke preteklosti, da bi ustvarili temelje za novo sožitje med narodi, za plodno in ustvarjalno sodelovanje med sosednjima državama. Osimski sporazumi se torej razlikujejo od dosedanjih pogodb in provizoričnih rešitev, ki niso mogli odstraniti tega akutnega žarišča sporov in zapletov.

Tajni londonski pakt iz leta 1915 je pomenil kupčevanje s slovenskim in hrvaškim narodnostnim ozemljem, ralska pogodba je pomenila diktat, ki ga je musolinijevski fašizem izkoristil za uničevalno terotistično divjanje in narodnostni genocid Slovencev in Hrvatov v Slovenskem Primorju in Istri. Stara Jugoslavija ni mogla biti zaradi zaplete-

nosti v težke notranje socialne, narodnostne, verske konflikte ter zaradi odvisnosti od politike vseil enakovreden partner v vseh teh pogajanjih in odločitvah.

Šele po drugi svetovni vojni, ko se je ves slovenski in hrvaški živelj skupaj z italijanskimi antifašisti vključil v narodnoosvobodilni boj, šele po partizanski zmagi in ko je tudi italijanski narod sam obračunal s fašizmom, so se začeli ustvarjati pogoji za nove odnose v tem delu Evrope. Kompromis in obliki Svobodnega tržaškega ozemlja, ki ga je Jugoslavija sprejela pred tridesetimi leti v interesu miru, ni mogel dati pozitivnih rezultatov. Z vojaško okupacijo STO je bil jabolkio spora, ki je porajalo težke konflikte zlasti v času od 1948. do 1953. leta. To pa je bil čas, ko je socialistična Jugoslavija tudi sicer doživljala najtežje vojaške, politične in ekonomske pritisk zaradi svoje blokovske neodvisnosti z obeh strani ideološko razcepljene in s hladno vojno zastrupljene takratne Evrope.

Odprta meja

Pomemben korak naprej je nedvomno predstavljali londonski memorandum o soglasju, ki je 1954 prinesel novo razmejitve in tudi obojestransko zaščito narodnostnih manjšin v obliki posebnega statuta. Londonski sporazum je bil pomemben zato, ker je opravil postopno odpiranje meje. Nastajali so novi instituti obmejnega sodelovanja, videmski sporazum o maloobmejnem osebnem in go-riški in tržaški sporazum o maloobmejnem — blagovnem — prometu, manjšinska vprašanja je reševal poseben mešani odbor. Na jugoslovansko-italijanski meji je nastalo nekaj novega, izredno važnega za razvoj odnosov v tem delu sveta. To je bil institut odprte meje. Psihološko-politično je bilo to izredno pomembno.

Najprej se je v obmejnem prebivalstvu in v političnih strukturah samega zamejstva, nato pa tudi širše prebivalja na površje prepiranje, ki ni bistvo neresene meje v njenem premikanju, teritorialnih pretenzijah in boju za pripojitev narodnosnega ozemlja, pač pa je moč bolj reševati probleme s postopnim spre-

minjanjem meje ločnice v mejo povezovalko, ki spaja narode in ljudstva. V kratkem času enega desetletja je odprta meja postala pomembna pridobitev prebivalstva in vseh naprednih sil na obeh straneh meje, pridobitev, ki bi jo lahko ukinili samo za ceno težkega političnega spopada z interesi obmejnega prebivalstva.

Jugoslavija je bila prva socialistična dežela na svetu, ki je premagala kompleks manjvrednosti do kapitalističnega sveta, ki je odprla mejo, dovolila svobodno gibanje prebivalstva in zaposlovanja po svetu, odpravila vizume z vsemi tistimi državami, ki so pristale na svoboden sebojni pretok svojih državljanov, odprla pa je tudi na široko vrata za gospodarsko, tehnološko, znanstveno, kulturno športno povezovanje jugoslovanov z vsemi kontinenti. Ni slučajno danes jugoslovanski potni list na črni borzi pod zemlja najbolj cenjen in najdražji. Poleg širših mednarodnih razlogov zaradi posušanja napetosti v Evropi, nadaljnje mednarodne afirmacije in notranje trdnosti socialistične Jugoslavije ter politične krepitev naprednih sil znotraj Italije je gotovo proces postopnega odpiranja meje in širokega bilateralnega gospodarskega in političnega sodelovanja vseobli potiskal irendentistične in nazadnjaške neofašistične sile v italijanskem prostoru in na Tržaškem v defenzivo in izolacijo. Nadaljnje vzdrževanje nekega odprtega potencialnega žarišča za avanturistične spekulacije z usodo Jugoslavije se je izčrpalo. Vseobli je pričelo dozorevati pozitivno vzdušje, vzdušje zaupanja in volje po dokončanem sporazumu o meji, ki naj bi uredil še tista odprta vprašanja, ki so obstajala zaradi različnih tolmachenj določil mirovne pogodbe leta 1947, ustvarjajoč na zapadni meji videz provizoričnosti in začasnosti.

Pogled v prihodnost

Osimski sporazumi so, odstranjujoč negativne izkušnje in recidive preteklosti, potegnili pri oblikovanju svojih številnih dokumentov mnoge dosedanje pozitivne pridobitve in izkušnje; to so bile pridobitve skupnega boja proti fašizmu, to je bila izkušnja maloobmejnega osebnega in

blagovnega sodelovanja, to je bilo sodelovanje občin in pobratimsko povezovanje šestdesetih jugoslovanskih in italijanskih mest, to je bil doseženi nivo priporjenih pravic slovenske in italijanske manjšine, ki sta bili pomemben subjekt v graditvi novih odnosov.

Osimski sporazumi predstavljajo prvi vzorec modernega dogovora prav zaradi tega, ker niso usmerjeni le v preteklost, ker ne razrešujejo samo starih nesporazumov in sporov, pač pa prvenstveno usmerjeni v bodočnost, ustvarjajoč temelje za novo vizijo prihodnosti. Odprli so možnosti za nove oblike gospodarske in tehnološke integracije na področju, ki je bilo predvsem zaradi nerešenega obmejnega vprašanja in narodnostno zaostrenih odnosov gospodarsko in razvojno prizadebo, saj je znano, da niti domači niti mednarodni kapital neče pritekati in dolgoročno investirati v kraje, ki so mednarodno pravno negotovi in zapleteni v spore.

Odprava hipoteke nerešenih mejnih problemov in ureditev varstva manjšinskih pravic za dele slovenskega in italijanskega naroda je ustvarila solidne temelje za trajno in solidno gospodarsko sodelovanje med Italijo in Jugoslavijo. V tem sklopu je tudi svobodna industrija, ki ima koristno sredstvo, ki bo v množičnem olajšalo vključevanje in ekonomsko povezovanje tega področja na eni strani z evropsko gospodarsko skupnostjo, po drugi pa s celotnim jugoslovanskim zaledjem in širše proti vzhodu. Obenem je ustvarilo solidne temelje za skupne nastope z Italijo na tretjih tržiščih in z gospodarstvi nevtrčnih dežel.

Ne gre torej le za to, da je bilo odstranjeno žarišče, ki je predstavljalo permanentno potencialno nevarnost za življenje irendentizma, šovinizma in teritorialnih sporov, v katere se običajno vključujejo (če jih že ne začnejo) reakcionarni mednarodni krogi in blokovske sile. Ne gre le za to, da se z Osimskimi sporazumi močno zmanjšujejo pogoji za umazano spekulantsko igrto proti suverenosti nevtrčne Jugoslavije in njene samostojne izvirne socialistične graditve. Gre za več, gre za primer pozitivne pravilnosti naše odprte znanje politike sožitja in sodelovanja. Poosimsko obdobje

bo na veliki preizkušnji, ko bo moralo pokazati, v kakšni smeri bi se morala začeti uresničevati sklepna listina Helsinkov na vseh mejah in v vseh strukturah sodobne Evrope.

Osimu zajema smisel Helsinkov

Če bi primerjali osimskie sporazume od dokumenta do dokumenta, od črke do črke s sklepno listino konference o varnosti in sodelovanju v Evropi, bi lahko dokazali, da je v njih v celoti obsežen smisel helsinškega posvetovanja evropskih držav, ki naj bi premagovale blokove, sklopo zaprtosti. Vse tri košarice sklepne listine konference o evropski varnosti in sodelovanju so zapisane tudi v Osimu. Tudi ta pogodba temelji na desetih načelih nemešanja in suverenosti dveh evropskih držav, ona odpira velike možnosti za gospodarsko, kulturno, znanstveno in ekološko multilateralno sodelovanje ter predstavlja pomemben prispevek k varstvu narodnostnih in drugih elementarnih državljanskih pravic, gibanju oseb, idej in blaga. Obenem pa je Osimska listina tudi pomembna za uresničevanje helsinškega dokumenta glede Sredozemlja in bližnjevzhodne krize, saj Italija in Jugoslavija kot sredozemski sosedi direktno vplivata s svojimi odnosi in položajem na reševanje tudi sporov v njihovi bližini.

Ne gre torej le za bilateralno pogodbo, ki se konča na mejah Jugoslavije in Italije. Vpliv poosimskega obdobja se bo po mojem čutil vedno bolj in vedno globlje v globalni evropski in svetovni politiki. V gospodarsko, kulturno, prometno razviti in povezani Evropi ne more institut odprte meje in sodelovanja na njenem Jugu ostati izoliran in brez vplivanja na miselnost in obnašanje drugih držav, zlasti v naši sosesčini.

Področje, v katerem danes živi in se razvija italijanski, naši jugoslovanski, pa številni drugi balkanski narodi in narodnosti, ima nekatere skupne značilnosti, ki jih povezujejo v strateško enake družbenoekonomske smotre in cilje. Predvsem gre za enako gospodarsko slabo razvito področje. Tu žive, bi rekel pisatelj Ivan

Carterjevi akcenti

Sprememba politike ZDA: reševanju globalnih mednarodnih problemov prednost pred odnosi z velikimi silami

OD DOPIŠNIKA OSLOBODNENJA ZA DELO

NEW YORK, 18. marca — Sinočnji govor Jimmyja Carterja pred OZN pomeni, čeprav brez posebnih in jasnejših predlogov in pripravljen le kot širše in okvirno pojasnilo o bodoči ameriški zunanji politiki, vrsto novih namigov, ki ne bodo ostali brez odmeva tako v svetovni javnosti kot v državi. Govor je bil tudi zamišljen tako, da je bil hkrati namenjen svetni in ameriški ljudstvu.

Carter izhaja iz tega, da poudarja zapletenost mednarodnih odnosov, ki jih ni mogoče urediti naglo in po lahki poti, temveč bi morali poiskati rešitve v dolgotrajnem procesu sodelovanja in pogajanj. Zatem poudarja, da je nujno mednarodno sodelovanje na globalnih temeljih in ne na ločenih sporazumih med posameznimi državami, pa četudi gre za velesile. ZDA ali katerakoli država ne morejo posamično urejati ključnih svetovnih problemov, temveč morajo vsi sodelovati na široki fronti večstranskih sporazumov, pri čemer je lahko OZN izredno pomemben forum. Teme, ki jih je ameriški predsednik podrobneje obravnaval, so bile razorožitve, mednarodni ekonomski odnosi in človekove pravice, upoštevanje vsa druga vprašanja, ki so na dnevnem redu svetovne skupnosti.

Določili so tudi vrstni red prioritete za ameriško zunanjo politiko, tako da je njena prva naloga, da podpira svetovni mir in brzdja dirko v oboroževanju, da podpira uveljavljanje boljše in bolj kooperativnega mednarodnega gospodarstva, da se ukvarja z razvojem, da bi uresničili vsa določila Helsinške skupne listine in dosegli nadaljnje tesnejše sodelovanje med Vzhodom in Zahodom.

Brezizinski, predsednik svetovalec za nacionalno varnost, je pojasnjeval smisel tega dela Carterjevega govora na sinočnji tiskovni konferenci in dejal, da se bodo ZDA kooperativno pridružile beograjskim sestanku in da žele, da bi to srečanje imelo kar največji uspeh. Vprašanje razorožitve je Carter postavil, ko se je obrnil na OZN, na vidno mesto. Ameriški predsednik sicer pripisuje velik pomen pogajanjem s Sovjetsko zvezo o nadzoru zunanje strateškega oboroževanja, meni pa, da bi lahko kompleks brzdjanja dirke v oboroževanju uspešno urejali zgolj ob sodelovanju vseh članic OZN. V tej zvezi je dejal, da bodo ZDA veliko in pozitivno prispevale na bližnjem posebnem zasedanju generalne skupščine OZN, ki ga bodo posvetili razorožitvi.

V ilustraciji zdajšnjih razmer je predsednik Carter navedel podatek, da imata ZSSR in Amerika zdaj petkrat več raketnih jedrskih bomb, kot sta jih imeli pred osmimi leti. Vendar Carter tega nismo petkrat varnejši, je dejal. Carter. »Nasprotno, dirka v oboroževanju je zgolj povečala nevarnost, da pride do spopada.«

Carter je še dokazal, da trajen mir terja hkrati premišljen napor, da bi zaustavili vsesplošno dirko v oboroževanju. Na relaciji Washington-Moskva Carter predlaga strogo kontrolo in celo zamrzovanje novih tipov orožja ter precejšnje skrajšanje strateških vrst oboroževanja, »saj bi človeštvo pozdravilo skrajšanje vojaških zalog kot izreden korak k miru, ne pa omejevanje oboroževanja.«

O novih mednarodnih ekonomskih odnosih je Carter poudaril, da bi morali prineseti napredek narodom vseh držav. »Prav tako je ZDA, ki se vedno ukvarja s kmetijstvom in ki vrsto let ni bil deležen prednosti v prometu, kapitala, strokovnjakov, prosvete, vsega, kar je bilo na razpolago v industrijskih državah ZDA.«

Carter o „palestinski domovini“

BEJRUT, 18. marca (Tanjug) — Ameriški predsednik Carter je vneštril duhove na Bliznjem vzhodu s svojo včerajšnjo izjavo, da bi morali Palestinci imeti lastno domovino. V Clintonu (Massachusetts) je dejal, da morajo imeti sionizem in palestinski begunci, ki so trpeli toliko let, svojo domovino. Palestinci pa se morajo odločiti, ali želijo, da bi bili del države Izrael, je še dejal Carter.

Jaser Arafat je pozdravil to Carterjevo izjavo, o kateri je dejal, da »poveča v srč problem«, tako poročajo iz Kaira. Predstavniki PLO Mahmud Labadi pa je rekel: »Podržujemo to novo stališče ZDA in upamo, da bo uresničeno.« Dejal pa je, da je po mnenju Palestincev ta Carterjeva izjava še vedno nezadostna, saj ne definira jasno, kaj Carter misli z besedo domovina.

V Washingtonu je Carterjeva izjava zbudila veliko zanimanja in precejšnje presenečenje. Uradni Washington je že poprej poudarjal, da je problem Palestine poleg vprašanja miru in meja poglavitno za ureditev bližnjavzhodnih krize, nikoli pa ni poudaril tega, da bi bilo treba ustanoviti palestinsko državo. To, kar je storil Carter, pomeni korenito spremembo stališča Washingtona, čeprav uradni predstavnik State Departmenta na sinočnji tiskovni konferenci tega ni hotel potrditi. »To, kar je izjavil predsednik, samo po sebi dovolj pove,« je poudaril. Več ni hotel povedati.

Menijo, da želi predsednik Carter, ko omenja pravico Palestincev do domovine, podkrepiti svojo zahtevo, da PLO naposled prizna Izrael kot državo na Bliznjem vzhodu. Tudi povabilo palestinskih predstavnikov na ameriški sprejem v OZN je korak k palestinski stvarnosti.

rom in Jugom. Še zlasti je pomembno, da je Washington pripravljen pozitivno in odprto, kot je rekel Carter, pristopiti k ukrepi za stabilizacijo cen surovin, in se pogovoriti tudi o ustanovitvi skupnega sklada za financiranje tako imenovanih »zalag surovin za posege na tleh«. Najpomembnejša od vsega, kar je Carter dejal o odnosih med Severom in Jugom, pa je vsekakor trditev, da morajo države v razvoju ustrezneje sodelovati pri sprejemanju splošnih ekonomskih odločitev.

Carter je posvetil precej pozornosti tudi človekovim pravicam, vendar v sklopu mednarodnih odnosov. Rekel je, da bi popuščanje napetosti, nadzorovanje jedrskega orožja, umiritve na območjih svetovnih kriz, boljše zdravstvene razmere in boljše izobraževanje ter vse druge precej pomembne k napredovanju na področju človeških odnosov. Hkrati pa je opozoril, da nobena država članica OZN ne more jemati ravnanja s svojimi državljani kot zgolj svoj zadev.

Carter je govoril tudi o nekaterih širših kriz in nekoherentnih odnosih o ameriško-sovjetskih odnosih, ki bodo še nadalje ostali v mejah medsebojnega tveganja, hkrati pa bodo široke možnosti za sodelovanje na mnogih področjih, predvsem pri ohranjanju svetovnega miru in pri tem, da bi preprečili nevarnost jedrske konfrontacije. Za Carterjev govor so značilni novi poudarki in drugačen ločevanje mednarodnih vprašanj, kar bo še morala potrditi vsakdanja praksa.

Reševanju globalnih mednarodnih problemov je ameriški predsednik dal prednost pred odnosi med velesilami.

To je velika sprememba, ko nekateri menijo, tudi popoln preobrat v zunanji politiki Washingtona, vsekakor drugačno in bolj pozitivno gledanje ZDA na OZN, če ga primerjamo s gledanjem prejšnjih ameriških administracij.

EFRAIM KURTAGIĆ

Zaprti vrata za krom iz Rodezije

WASHINGTON, 18. marca (Tanjug) — Združene države Amerike so se končno pridružile drugim članicam Združenih narodov v sankcijah proti Rodeziji. V predstavniškem domu in senatu so predložili amandna senatorja Byrda, na podlagi katerega so ZDA mimo priporočil Združenih narodov še naprej uvažale krom iz Rodezije in tako podpirale Smithov rasiistični režim. ZDA so se dejansko v zadnjem hipu odločile, da se pridružijo sankcijam Združenih narodov proti Rodeziji (čeprav so glasovale zanje leta 1966). Republikanski senator Donald Fraser je v predstavniškem domu izjavil, da je Smithovemu režimu ostalo še pet mesecev življenja in da morajo ZDA prav zdaj pokazati, na čigavi strani je njihova naklonjenost, predem bo črna večina prevzela oblast.

Slepec o ukinitvi uvoza rodezijskega kroma je v skladu z najnovejšo ameriško politiko do Rodezije in afriškega juga nasloje.

NEUMORNA INDIRA GANDHI — Takoj potem ko je predsednica vlade govorila volilcem v državi Utar Pradeš, je odhitela na novo volilno agitacijo.

Telefoto: UPI

Mobutu v stiski?

Še vedno ni jasno, ali se v Zairu bojujejo samo katanški žandarji - Presenetljiva naglica ameriške administracije

WASHINGTON, 18. marca — Ameriški državni sekretar Cyrus Vance je položaj v Zairu ocenil kot »resen« in izjavil, da bodo ZDA poslale Zairu še eno letalo z zahtevano opremo. Dejal je tudi, da ni trdnih dokazov, da bi bili v boje v zairski provinci Šaba (nekdanja Katanga) vpleteni tuj elementi, vendar te možnosti ni popolnoma izključil. Tuje agencije pa poročajo, da je Carter osebno odobril pomoč Zairu, obenem pa izjavil, da kakršnokoli pošiljanje ameriških čet v Zaire ne pride v poštev.

Angolska vlada je odločno zaničevala, da bi bila kakorkoli vpletena v boje v Šabi. Od Zahoda je zahtevala, da ne odgovori na zahtevo vlade v Kinšasi za vojaško pomoč. Angolsko obrambno ministrstvo je zavrnilo, da so dogodke v Šabi izzvali notranji nasprotniki predsednika Mobutuja.

Politični krogi v Washingtonu opozarjajo, poročata Tanjug, da pomeni nagla ameriška pomoč Zairu prvo angažiranje Carterjeve administracije v morebitnem vojaškem konfliktu v tujini. Glede na negotovost dogajanja v Zairu se sprašujejo, do kod je Carterjeva vlada pripravljena iti s svojo pomočjo predsedniku Mobutuju in se angažirati v spopadu katerega vzroki in posledice za katere se niso jasn.

Dosedanja pomoč v »nevojaškem materialu« ne pomeni posebno veliko vsote glede na celotno ameriško vojaško in gospodarsko pomoč Zairu. Toda hitrost, s katero se je Bela hiša odzvala na dogodke v Šabi, je v Washingtonu povzročila precejšnje presenečenje. Osnovna za skrbljenost Washingtona so besede državnega sekretarja Vanceja v tem: »Če bi se kaj zgodilo z rudniki bakra, bi bil to za zairsko vlado resen udarec.«

Na usodo province Šaba gledajo tukaj pravzaprav samo s stališča strateškega in splošnega pomena te bogate province. Te ocene postavljajo v okvir boja in tekmovalnosti Zahoda in Vzhoda, zlasti Sovjetske zveze in ZDA. ZDA so v rudniški bakra v Zairu investirale okoli milijardo dolarjev. Ameriška pomoč Zairu se je v zadnjih letih naglo povečala. Pred dvema letoma je znašala samo 3,5 milijonov dolarjev, letos bo Zaire dobil okoli 30, prihodnje leto pa 32,5 milijona dolarjev. Zdajšnja ameriška vojaška pomoč Zairu pomeni polovico vrednosti take pomoči vsej Afriki.

Tukaj menijo, da prav ti veliki ameriški interesi v Zairu pojasnjujejo sedanje ameriško zaskrbljenost za dogodek v tej afriški deželi. Prvo ameriško angažiranje ocenjujejo kot »dvomljivo« (takšna je tudi ocena »Washington Post«) in omenjajo, da bi bilo za Washington boljše, če bi posegel po diplomatski akciji preko organizacije afriške enotnosti ali Združenih narodov — predvsem zato, ker nova administracija doslej še ni izdelala celovitega koncepta, kako naj se loti problemov Afrike v celoti in kako problemov posameznih afriških držav.

Naš briselski dopisnik Andrej Verbič poroča, da je belgijska vlada Kinšasi že poslala dve letali C-130 z lahkim orožjem, čeprav položaj v Zairu še ni povsem jasn. Belgijsko zunanje ministrstvo trdi, da ne gre za izredno vojaško pomoč, ampak za predčasno pošiljanje orožja po prejšnjih naročilih. Zairška vlada se je namreč obrnila na Washington, Pariz za vojaško pomoč, da bi lahko zavrnila invazijo. (V Parizu prošnjo še proučujejo).

Belgijsko zunanje ministrstvo je sporočilo, da so Bruselj, Pariz in Washington stali v stik v zvezi z Mobutujevo prošnjo za pomoč, vendar je zavrnilo oceno, da bi se tri prestolnice lotile »uskajane akcije«.

V Bruslju zaenkrat prevladuje mnenje, piše Andrej Verbič, da gre za omejen obrad med zairsko vlado in katanškimi žandarji, ki žele poravnati stare račune z Mobutujem. Toda v delu diplomatskih krogov dopuščajo možnost, da katanški žandarji vodijo opozicijska zairška gibanja in da gre v resnici za vstajo proti Mobutujevemu režimu. Katanški žandarji, ki so se v Angoli borili na strani Agostinha Netu in danes sestavljajo močno vojsko kakih sedem do osem tisoč mož, naj bi v tem primeru pomenili resno nevarnost za usodo Mobutujevega režima.

V Zenevi pa je Antuan Gizega, podpredsednik kongoske vlade v času Patricea Lumumbe, ki zadnjih deset let živi v tujini, dejal, da se v Šabi borijo enote regularne zairiske vojske in bivši žandarji iz Katange (sedanja Šaba). »Številno žandarjev, ki so zdaj v Šabi, ne presega tisoč mož, vendar pa imajo podporo kmetov v teh krajih in vojakov Mobutujeve vojske, ki so prešli na njihovo stran.« Je dejal Gizega. Za »France Presse« je Gizega izjavil, da v operacijah v Šabi ne sodeluje noben kubanski vojak. Gizega, ki vodi »demokratske sile za osvoboditev Konga — Kinšase« (Fodelico) je dejal, da so notranje razmere v Zairu zelo resne in da ljudstvo hoče spremembe. Predsednik Mobutu se po njegovih besedah opira na prebivalstvo ekvatorialne province na škodo ostalih etničnih skupin v Kongu. »Naše gibanje pa ni ne separatistično ne plemensko in meni, da je treba enotnost dežele ohraniti za vsako ceno,« je izjavil Gizega.

Razkritja v »Nočni straži«

NEW YORK, 18. marca (AFP) — Bivši predsednik ZDA Richard Nixon je ukazal centralni ameriški obveščevalni agenciji (CIA), naj za vsako ceno prepreči izvolitev Salvadora Allendeja za predsednika Čila leta 1970. To je v knjigi »Nočna straža« objavil David Atile Phillips, bivši šef CIA za zahodno območje. Avtor navaja, da so ameriške oblasti dovolile objaviti te knjige. Piše, da je bil Nixon pripravljen na vse, vključno tudi na organizacijo vojaškega udara, da bi se preprečilo izvolitev Allendeja. Akcija, ki je bila organizirana s tem namenom leta 1970 in je bila imenovana »Sled 2« in v kateri je sodeloval tudi sam avtor Phillips, se je končala z neuspehom.

Splašena opozicija

Zdi se, da se živčnost iz kongresne stranke seli v vrste indijske opozicije — Izid volitev ostaja še dalje negotov

OD NASEGA POSEBNEGA POROČEVALCA

NEW DELHI, 18. marca — Danes se je v Indiji začela druga etapa parlamentarnih volitev z izvolitvijo nadaljnjih 65 poslanskih mest. To pomeni, da bo skupaj z današnjim dnevom (volitve se bodo končale ob petih popoldne po tukašnjem času) izvoljenih že nekaj manj kot 365 poslancev doma narodov osrednjega parlamenta.

Ce hočemo biti natančni, potem bo z današnjim dnevom izvoljenih 357 poslancev od skupaj 542, kolikor jih bo v novem parlamentu, kajti volilna komisija je včeraj odločila, da se morajo volitve zaradi različnih nepravilnosti ponoviti v osmih volilnih okrožjih. Med drugim bodo zaradi sumov o vprirajanju rezultatov in nepravilnem glasovanju ponovili volitve tudi v volilnem okrožju Ahmed, kjer se poteguje za poslansko mesto Sandžaj Gandhi v državi Utar Pradeš in v biharskem volilnem okrožju, kjer se poteguje za poslansko mesto Džagzivan Ram. Po odločitvi volilne komisije bodo te ponovljene volitve jutri.

Današnje redne volitve pa bodo samo v teh državah: v Utar Pradešu, Biharju in severovzhodni državi Nagaland, kjer bodo skupaj izvolili 65 poslancev izmed 361 kandidatov. Kongres se danes pojavlja s kandidati na vseh poslanskih mestih, opozicijska ljudska fronta v 63 okrožjih, promokovska komunistična partija v 14 okrožjih, propekiška komunistična marksistična partija v dveh, drugi kandidati pa se prištevajo med neodvisne.

Ce za hip odmislimo nove obtožbe s kongresne strani in protibotobze s strani opozicijske fronte, ki se vrtijo tako nekoli vsak dan, kar med volilnim obdobjem tudi ni naveden pojav, potem lahko za dosedanj potek in oceno o rezultatih volitev navedemo nekaj prehodnih ugotovitev, ki se bolj ali manj vsiljujejo kar same po sebi.

Najprej je treba podčrtati tole: kakor je bilo še tik pred začetkom volitev v različnih krajih in ravni nedvomno čuti določeno živčnost, nelagodje in negotovost v vrstah kongresa, tako se sedaj ni mogoče izogniti oceni, da se je živčnost — resda še dokaj sprotano prikrita — prelivala v tabor opozicijske ljudske ali džanata fronte.

Ta premik je mogoče razločno razbrati že iz tega, da opozicija vse od začetka volitev v dokaj absolutnih kategorijah govori o osvoboditvi dvotretinske večine v novem parlamentu, nikjer pa ni mogoče zaslediti kakšnih koli konkretnih podatkov, ali vsaj približno konkretnih ocen, ki bi takšne trditve pojasnjevale in potrjevale. Ta sklep, ki ga navajamo ob na pol kondančnih volitvah, se vsiljuje po javnih nastopih najvišjih opozicijskih voditeljev in v pogovorih s frontinimi predstavniki ter aktivisti. Nazadnje je je včeraj potrdil tudi voditelj kongresa za demokracijo Džagzivan Ram, ko je na tiskovni konferenci zvrnil, da je to, da bo združena opozicija osvojila »najmanj dve tretjini poslanskih mest«, svoje trditve pa ni podkrepil z nobenim podatkom.

V prid objektivnejši podobli o poteku volitev je treba ponoviti, da se v kongresnem taboru izražajo bolj določno, čeprav gre za navajanje, da se volitve selijo v vrste indijske opozicije — Izid volitev ostaja še dalje negotov

Pred javnimi ustanovami v Adis Abebi so nekoli stali dobro oboroženi stražarji, zdaj pa vhode v hotele, državne ustanove in druga javna poslopija stražijo vojaki.

Oboroženi pripadniki krajevnih skupnosti, vojska in policija, imajo zdaj pravico, da ob katerikoli uri preiščejo avtomobile na cestah, kajti teroristi so pri svojih akcijah že velikokrat uporabili prav avtomobile.

Tudi v drugih etiopijskih mestih in provincah so progresivne organizacije začele z ofenzivo. V časopisju se tare vesti o obračunih s teroristi in ljudmi, ki so po revoluciji prišli navzkriž z zakoni.

Casopisje, ki izhaja v Adis Abebi, danes poroča, da je ljudska milica in vojska samo v območju Habro »nesposobila za boj« 48 protirevolucionarjev in da v večini etiopijskih provinc poteka široka akcija, da bi čimprej napravili konec terorističnim akcijam.

Nezanesljivim elementom vsak dan odvajamo na tisoče pušk, s katerimi nato oborožujejo ljudsko milico in kmečka združenja.

Nenehni obračuni v Etiopiji

V Adis Abebi so čistke proti »kontrarevolucionarnim elementom«

ADIS ABEBA, 18. marca (Tanjug) — Te dni je Adis Abeba prosiščala pogostih spopadov med vojsko, policijo in oboroženim ljudstvom na eni ter podtalno teroristično organizacijo na drugi strani.

Napovedana ofenziva progresivnih sil etiopske revolucije je na visku. Vsa dan izvajajo »čistke« v krajevnih skupnostih in mestnih četirih.

V Šolah, na univerzi, v tovarnah in v ustanovah poteka široka akcija proti ljudem, ki jih uradno opisujejo kot »protirevolucionarje«.

Na tehniški šoli v Adis Abebi so napredni dijak in profesorji odkrili v svojih vrstah 24 ljudi, ki so se, kot so uradno sporočili, ukvarjali s tistično dejavnostjo. V današnjih dnevnikih so objavili njihove fotografije, čeprav to ni v navadi. Po dosedanjih izkušnjah se jim nič dobrega ne obeta, kajti v obračunu s »kontrarevolucijo« v Etiopiji zdaj nikomur ne prizanašajo.

Pred javnimi ustanovami v Adis Abebi so nekoli stali dobro oboroženi stražarji, zdaj pa vhode v hotele, državne ustanove in druga javna poslopija stražijo vojaki.

Oboroženi pripadniki krajevnih skupnosti, vojska in policija, imajo zdaj pravico, da ob katerikoli uri preiščejo avtomobile na cestah, kajti teroristi so pri svojih akcijah že velikokrat uporabili prav avtomobile.

Tudi v drugih etiopijskih mestih in provincah so progresivne organizacije začele z ofenzivo. V časopisju se tare vesti o obračunih s teroristi in ljudmi, ki so po revoluciji prišli navzkriž z zakoni.

Casopisje, ki izhaja v Adis Abebi, danes poroča, da je ljudska milica in vojska samo v območju Habro »nesposobila za boj« 48 protirevolucionarjev in da v večini etiopijskih provinc poteka široka akcija, da bi čimprej napravili konec terorističnim akcijam.

Nezanesljivim elementom vsak dan odvajamo na tisoče pušk, s katerimi nato oborožujejo ljudsko milico in kmečka združenja.

»NACIONAL« — Podjetje za vzdrževanje in popravilo BIROTEHNIČNE IN DRUGE OPREME — Beograd, Franje D Epere 86

objavlja prosta delovna mesta:

1. dveh tehnikov v servisu Ljubljana
2. tehnika v servisu Ljubljana

POGOJI:

- pod 1.:
— VSI ali VKV ali SS ali KV elektro ali strojne smeri, dve leti prakse — pasivno znanje angleškega ali nemškega jezika; prednost imajo tisti, ki so že delali na opremi NCR in Biserbi
- pod 2.:
— VSI ali VKV ali SS ali KV elektro ali strojne smeri, dve leti prakse — pasivno znanje angleškega ali nemškega jezika; prednost imajo tisti, ki so že delali na opremi Rank Xerox.

Osebnih dohodkov po pravilniku podjetja (učinek).

Prošnje pošljite na naslov: »NACIONAL« Ljubljana, Kogojeva 2, v 8 dneh po objavi oglasa. 1824

Številne aretacije komunistov

V času, ko je nastajalo Kardeljevo poročilo, pa je zadel partijsko organizacijo ponoven hud udarec. Policiji se je namreč posrečil vdor v tehnični aparat paritije in SKOJ. V dneh, vse od 3. pa do 29. novembra 1934 so se zvrstile aretacije, ki so zajele v Ljubljani kar 29 članov partije in SKOJ, poleg tega je bilo prijetih še sedem oseb na celjskem območju. 9. novembra je policija pri Srečku Zgajnarju v Aljaževi ulici 20 v Ljubljani odkrila bunker z arhivom PK. Nato sta bili odkriti partijska tehnika pri Pavlu Zibelniku v Zapužah št. 23, kjer je bil zasežen raznoševalni stroj in sklovska tehnika pri Gregorju Bajtu, Grajska planota št. 1 v Ljubljani, kjer je policija praz tako podel raznoševalni aparat v roke. Za Edwardom Kardeljem, ki ga je policija iskala, a je medtem izpodrval v Ljubljano, je bila razpisana tiralska »Provala« je sicer za nekaj časa ohromila tehnično delo pokrajinske organizacije, toda njenega delovanja bistveno ni zavrla. Ves pokrajinski komite je ostal nedotaknjen in ni bil, kljub velikemu številu aretiranih ljudi, ki so vedeli zanj, odkrit.

Epilog teh aretacij je potem bila 8. marca 1935 obsodba skupine, v kateri so bili Pavle Tepina, Srečko Zgajnar, Sergej Kraljevič, Boris Kraigher, Jože Slak, Oskar Kogor, Zoran Duje, Ljubomir Jakše, ing. Vilhalb Konte, Peter Stante, Pavle Zibelnik, Gregor Bajt in dr. Alfred Šerko pred sodi-

ščem za zaščito države v Beogradu, a 11. aprila 1935 obsodba skupine enajstih »manj obremenjenih obtožencev« — Ladislav Cver, Karel Gorjan, Anton Žerjal, Rudolf Srimšek, Stefan Sloser, Ema Kranjci, Stanislava Beganšek, Ivan Oso, Franc Šmon, Vida Bernot in Darinka Švent pred okrožnim sodiščem v Ljubljani.

Aretacije tudi niso preprečile priprav na IV. državno konferenco v Ljubljani, ki je potem zasedala 24. in 25. decembra v stanovanju Zilherlovih v Trdinovi ulici. Pri organizaciji je pomembno sodeloval pokrajinski komite in kot delegata iz Slovenije sta se je udeležila Boris Kidrič in Ivan Maček; Boris Kidrič je imel tudi najvažnejšo vlogo pri njenem organiziranju, tehničnih pripravah, sprejemu in nastanitvi delegatov ter izvedbi konference. Kot je znano iz zgodovine, so prej po državi potekale pokrajinske konference (Hrvaška, Srbija, Slovenija, Crna gora, Dalmacija), v domovini pa sta se z nalogo za vodenje priprav na konferenco ponovno mudila člana CK KPJ Tito in Blagoje Parović.

Zgodovinska vloga IV. državne konference, s katero se je končalo obdobje organizacijske obnove KPJ, je bila že ponovno ocenjena in je iz zgodovinske publicistike precej znana. Znano so tudi kritične pripombe k nekaterim njenim programskim izhodiščem, ki so bila ob splošni, široki naravnosti k množičnemu delu vendar še preozko zastavljena in jih je še prera-

ščal revolucionarni razvoj mednarodnega delavskega gibanja. Iz zapisnika konference je razvidno, da so bili v centralni komite izvoljeni med dvanajstimi člani tudi trije Slovenci, Miha Marinko, Franc Leskošek in Karel Hudomalj, a kot namestnika članov CK Boris Kidrič in Lovro Kuhar.

Ob sklepih, ki jih je sprejela konferenca v zvezi z vlogo jugoslovanskih komunistov v strokovnem gibanju, v protivoljni in protifašistični dejavnosti, pri delu med kmeti in narodno zatiranimi množicami, ob pomoči SKOJ ter ob organizacijski utrditvi partije s pritegnitvijo novih kadrov, zlasti iz delavskih vrst, je za nas trenutno najpomembnejše dejstvo, da je med osnovne naloge, ki si jih je zadel CK KPJ, uvrstil tudi ustanovitve KP Slovenije, s tem naj bi se okrepila borba proti nacionalističnemu vplivu (ki je zavajal v separatizem in fašizacijo) in pospešil razvoj ljudskih kadrov iz delavskih vrst zatiranih narodov. Pri tem pa je bilo izrecno poudarjeno, da ta sklep ne vodi k oslavitvi internacionalnega značaja ter politične in organizacijske enotnosti jugoslovanskih partije, saj je bilo predvideno, da bosta delovali KP Slovenije in KP Hrvaške kot njena sestavna dela, s svojimi predstavniki v njenem vodstvu in podrejeni enotnemu vodstvu CK KPJ. S tem v zvezi je bilo predlagano v najbližji bodočnosti sklicati ustanovna kongresa KP Slovenije in KP Hrvaške.

Zamisel o ustanavljanju nacionalnih partij v okviru KPJ, katere izvir sega že v obdobje pripravljanja izjave treh strank, je tako na konferenci KPJ v Ljubljani doži-

vela svojo potrditev. Njena uresničitev pa ni bila tako blizu, kot se je tedaj zdelo. Med drugim je vendar novembrski vdor policije v vrste članov pokrajinske organi-

1. dve ročni granati, (raketi)
2. dozdvojni bombi
3. en ročni pisalni stroj znamke Remington portable,
4. dve zastavi z komunističnim znakom "Srp in kladivom"
5. ena zastava z znakom srp in čekičem na eni strani, na drugi z napisom "Življa komunistična internacionalna."
6. ena komunistična zastava, manjšega obsega kot prejnjje z istim napisom, opružljena na vogalu z kanončkom in vivico.
7. ena večja komunistična zastava z napisom "Prvi maj Proletaroi vseh dežel združite se."
8. 67 komadov letakov "Miladi udarnik leto I. za maj 1934" deloma z nadpisom na prvi strani posamezne brošure v rdeči barvi "Živel prvi maj, dan borbe mednarodni proletarijat. V sredini zvezda v njej pa srp i čekič."
9. 10 komadov letakov, v obliki brošure z napisom "Resolucija o izvrševanju direktiv C.K. KKP glede dela v sindatih."
10. 46 komadov letakov z napisom "Proletaroi vseh dežel združite se" ležavtom vseh dežel Jugoslavije" a podpisom "CKKPJ. - C.K. Z. K.M.J. s srp in čekičem - napisan."
11. 5 komadov letakov z nadpisom "Naloge organizacijske izraditve ZSJ."
12. 5 komadov letakov z naslovom "Izkušnje vsled policijskih in žandarmerijskih odkritij."

KOMUNISTIČNA LITERATURA — Policijski seznam zaplenjenih predmetov ob aretaciji Milana Apiha in Franca Vrnuna 1. maja 1934 v Mariboru. Seznam je izredno pomemben, ker vsebuje skoraj ves važnejši partijski tisk, ki so ga v tistem času prebirali slovenski komunisti.

Foto: Arhiv CK ZKS

zacije dokaj poslabšal njen organizacijski položaj. Pokrajinski komite je sicer že decembra izdal v zvezi z aretacijo letak in potem razposlal še posebno okoliščino »Pismo sodrugom v Ljubljani in okolici«, v katerem je zavračal pretirane govornice o nekaj stotinah aretiranih, o spiskih komunistov, ki da jih je dobila policija v roke, ter napovedal, da vodi pokrajinski odbor strogo preiskavo o vzrokih aretacij.

DANES NA RTV

TELEVIZIJA

8.00 COLARGOL, barvna otroška oddaja
8.13 DESETNICA, narodna pesem (v barvah)
8.25 P. Zidar: FERENC, FERENC, barvna nadaljevanka Utunilo je sonce
9.05 ZAJČKOVA ZADNJA ŽELJA, barvna serija Zverinec iz Režije
9.25 SMUŠKI POLETI, barvni prenos iz Planice
približ. 11.30 P. Heriat: BOUSSARDE-LOVI, barvna nadalj.
14.55 NOGOMET ŽELJEŽNICA — HAJDUK, prenos
16.50 MINIATURE: Jazz orkester RTV Beograd
17.10 OTBORNIK
17.25 OZROČNI ŽELEZNICE, barvni film
19.20 CIKCAK
19.30 TV DNEVNIK
19.50 TEDENSKI ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR
19.55 PROPAGANDNA ODDAJA
20.00 LADJA NORCEV — celovečerni film
22.30 TV DNEVNIK
22.47 625

Oddajniki II. TV mreže:

17.30 SEDEM DNI
17.50 NARODNA GLASBA (Bg II)
18.20 ZAGREBSKA KRONIKA (Zg II)
18.35 JENNY — TV nadaljevanka (Bg II)
19.30 TV DNEVNIK (Bg II)
20.00 KARTUZIJA PLETERJE, felj-ton (Zg II)
20.45 KOREOGRAFIJE G — BALAN-CHINEA (Bg II)
21.35 24 UR (Bg II)
22.00 LJUDJE IZ KOLONE — dokumentarna oddaja (do 22.35)
TV studio Koper:
14.55 NOGOMET — Željeznica: Hajduk, prenos
18.30 SMUŠKI POLETI: posnetek iz Planice
19.30 OTROŠKI KOTICEK
20.15 TV DNEVNIK
20.35 MASČEVALCI, serijski film
21.15 MUSSOLINIJEVA REPUBLIKA, dokumentarna oddaja
22.10 FANT, ki je znal ljubiti, igrajo Antonio Marsina, Nedja Scarpitta in Vittorio Concia, režija Vincent Eagle

IZ RADIJSKEGA SPOREDA

PRVI PROGRAM

4.30-8.00 Dobro jutro! 8.08 Glasbeni matineja; 9.05 Pionirski tednik; 9.30 Mladina poje — Mešani mladinski zbor gimnazije Koper; 12.10 Godala v ritmu; 12.30 Kmetijski nasveti — ing. Ludvik Klun; Sprehod po razstavi naše celobarske opreme; 12.40 Veseli domači napetki; 14.05 Iz dela Glasbene mladine Slovenije; 14.25 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji; 15.30 Glasbeni intermezji; 15.45 S knjižnima trga; 16.00 »Vrtičkaj!; 17.00 Studio ob 17.00; 18.05 Gremo v kino; 18.45 Zabal vas bo Ljubljanski jazz ansambl; 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45

Minute z ansamblom Znidaršič; 20.00 Spoznavajmo svet in domovino; 21.15 Za prijetno razvedilo; 21.30-23.00 Oddaja za naše izseljence; 23.05 S pesmijo in plesom v novi točini; 0.30 Zvočki iz naših krajev; 1.03 Vas gosti; 2.03 Iz ansambelske literature dvanajstih skladov; 3.03 Glasbeni albumi; 4.03-4.30 S pevskimi v novi teden.

DRUGI PROGRAM

8.00-13.00 Sobota na valu 202; 13.00 Iz partiturnih velikih zabavnih orkestror; 13.33 Danes vam izbiraj; 14.00 Odrasli tako, kako pa mi!; 14.20 Glasbeni drobci od tu in tam;

14.33-16.00 Z vami in za vas; 16.00 Na podlistek — V. Karesin; Sinje sonce; 16.15 Majhnih zabavnih ansambl; 16.40-19.00 Glasbeni stereo studio; 16.40 Glasbeni casino; 17.30 Zrcalo dneva; 17.40 S pevko Meri Aysenakovo; 17.50 Svet in mi; 18.00 Vročiti sto kilometrov (studio Koper); 18.40 Partiturne laike glasbe; 18.55-19.00 Minute za kulturo.

TRETJI PROGRAM

19.05 Operni koncert; 20.35 Zborovska glasba v prostoru; 21.00 Vidiki sodobne umetnosti; 21.15 Sobotni nočni koncert; 23.55 Iz slovenske poezije.

JUTRI NA RTV

TELEVIZIJA

8.10 POROČILA
8.15 OD VSAKEGA JUTRA RASTE DAN: Metlika
8.45 625
9.25 Planica: SMUŠKI POLETI, prenos
11.30 KMETIJSKA ODDAJA
12.15 POROČILA (do 12.20)
NEDELJSKO POPOLDNE: Križem krašem, Pisani svet, Okrogli svet
16.15 DRŽAVNO KOŠARKARSKO PRVENSTVO — prenos v odmoru MODA ZA VAS, barvna oddaja
17.45 POROČILA
17.50 MODRA SVETILKA — film
19.15 RISANKA
19.50 TEDENSKI GOSPODARSKI KOMENTAR
19.55 PROPAGANDNA ODDAJA
20.00 A. Marodič: MARIJA — barvna nadaljevanka TV Zagreb
21.05 IRSKA, SVETIŠČE SPOMINOV, dokumentarna oddaja

21.35 TV DNEVNIK

21.45 SPORTNI PREGLED

Oddajniki II. TV mreže:

15.10 NEDELJSKO POPOLDNE (Bg)
19.30 TV DNEVNIK (N. Sad)
20.00 ZABAVA VAS BENNY HILL (Zg)
20.50 24 UR (Bg II)
21.05 CELOVEČERNI FILM: Lani v Marienbadu (Bg II)
TV studio Koper:
9.25 SMUŠKI POLETI, prenos iz Planice
19.30 OTROŠKI KOTICEK
20.00 27 KANAL, informativna oddaja
20.15 CELOVEČERNI FILM: Jaguarjev prijatelj z Walterjem Chirijem in Isabelle Corey v glavnih vlogah, režija: Giuseppe Ben natti
21.35 STIČIŠČE
21.50 TV DRAMA: Gorjupa bajta Saše Vuge
23.00 KOŠARKA Rabotnički: Crvena zvezda

IZ RADIJSKEGA SPOREDA

I. PROGRAM

4.30 Dobro jutro! 6.15 Danes je nedelja; 7.00 Jutranja kronika: novice, komentarji in prireditve dneva; 7.15 Zdravo, tovariši! 7.30 Za knjižniško izjavo za otroke; 8.25 Skladbe za mladino; 9.05 Se pomni, tovariši... 10.05 Karavana melodij; 11.00 Pogovor s poslušalci; 11.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 12.30 Nedeljska reportaža; 13.45 Obisk pri orkestru Marty Gold; 14.05 Nedeljsko popoldne; 14.15 Prvih pet prejšnjega petka; 14.30 Humoreska tega tedna — Radio Murski; Čačko Cikar in Križ Kraž; 15.15 Gost oddaje: Albin Rogelj, naš nekdanji smučarski skakalec; 15.30 Pregled literarnih izidov s komentarji; 16.00 Reportaža s tedna poletov v

Planici; 17.08 Morda niste vedeli; 17.13 Brez njih ni sporta; Tone Erman, dolgoletni amaterski pianisti delavci; 17.30 Glasbeni trim Jože Banic — slovenski fagotist; 17.50 Marjan Marin — Skrivnost kote 117, III. epizoda — Willie Mitchell stopi v ospredje; 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45 Glasbene razglednice; 20.00 V nedeljo zvečer; 22.30 Glasbena tržbina mladim; 23.05 Literarni nočturni: Stijer letni časi; 23.15 Plesna glasba za vas; 24.00 Poročila; 00.05 Ta zima že zapuška nas (iz slovenske glasbene lirike); 0.30 Pop, rock, beat; 1.03 Če se ne spite... 2.03 Blues v pozni noči — Bukka White — Buck Clayton's All-Stars; 3.03 Plošča za ploščo; 3.30 Minute ob komorni glasbi; 4.03 Lahke note velikih orkestror.

II. PROGRAM

5.00 Nedelja na valu 202; 12.30 Opidanski poročevalci; 13.00 Cocktail melodij; 13.33 Iz roda v rod; 13.40 Zvočki iz studija; 14.00 Pet minut hudega; 14.05 Glasba iz starega gramofona; 15.00 Mladina sebi in vam; 15.35 S plesnim orkestrom RTV Ljubljana; 15.45 Naši kraji in ljudje; 16.00 Z lahko glasbo po svetu; 16.33 Melodije po pošti; 18.40 V ritmu Latinske Amerike; 18.55 Minute za kulturo.

III. PROGRAM

19.05 Iskanje in dognanja; 19.30 Igranje kar ste izbrali; 20.35 Knjižni klub; 23.00 Iz ansambelske literature; 23.50 Poročila in pregled sporeda; 23.55 Iz slovenske poezije.

Filmi za konec tedna

»Če Mohamed ne pride h gori, mora gora k Mohamedu.« Tako je veljalo včasih. In danes ni pravzaprav nič drugače, le da Mohamed ni več prekok, temveč filmski gledalec. Ker ne gre več v kinematograf, prihaja film k njemu; na njegov mali zaslon. Čeprav to ni tisto pravo, neposredno filmsko doživetje, je vendarle več kakor nič. Posebno, kadar gre za filme, brez katerih naše obzorje ne bi bilo tako celovito, kot lahko postane. Ob koncu tedna je še posebej čas, da pokrampo vrzeli v njem. Dva filma bosta na sporedu, na katera bi posebej radi vnaprej opozorili. Pa še to srečo imata, da se pri vseh naših prekrivanjih sporeda nista stlačila v isti dan in v isto uro. V soboto zvečer prednjači v jugoslovanskem TV prostoru Ljubljana, ki bo posredovala dvanaest let staro dramo Stanleya Kramerja LADJA NORCEV. Danes, po Viscontijevem opusu in delu drugih režiserjev lahko rečemo, da je bil Kramerev eden prvih, ki je začel iskati pri koreninah in ne v krošnji zla, kateremu je obveljalo ime nacistično. Na potovanju prek oceana leta 1933, v katerega je uokvirjena njegova filmska pripoved s samimi igral-skimi mojstri, je pristihnil tistim značajskim potezom, ki so inklinirale k nacizmu, omogočile njegov pohod in strahu omih, katerim sta pogled in zavest segla dlje k posledicam.

Alain Resnais in njegov film LANI V MARIENBADU sta z velikimi črkami vpisana v zgodovino novega filmskega strujanja, pomezega s tendencami novega romana, kot jih je uveljavil med drugimi avtor scenarija, pisec Alain Robbe-Grillet. Oddajniki druge mreže bodo ta svojski film posredovali v nedeljo zvečer. To je delo, v katerem sta sugestivna slika in spremljiva beseda ubrala vsaka svojo pot in uokvirila nov, imaginaren filmski čas, poudarila razpoloženje, slutnje, pričakovanj, spominjanj, praznote in nemoci. Srečanje s tem delom bo po desetletni distanci razrešilo dilemo, ki jo je sprožilo prvo gledanje: gre za veliko vsebinsko in stilno inovacijo ali za hermetičen poskus? Seveda je to film za »sladokusece in priporočamo jim ga v upanju, da televizija ne bo ponovila distributorske kinematografske napake, ki se je klavirno trudila s srbohrvaško sinkronizacijo... Ljubljansko sobotno popoldne ponuja kot družinski film ljubimcem, a vendarle malo viktorskijsko zaprašeno »Otrake železnice«. Drugi spored pa v soboto zvečer naregul shriljivo pričakovanje s pomirljivo razrešitvijo, kot tudi velja za kriminalne filme, med katere sodi »Prepričljiv alibi«.

S. G.

Na hitro prijeli vlomilca

Fanta, ki je včeraj zjutraj skočil z okna »Mercatorjeve« novomeške blagovnice, so prijeli na begu že čez tri ure

NOVO MESTO, 18. marca — Davi okoli 3. ure je s snazilka v kavarni na Glavnem trgu v Novem mestu videla mlajšega moškega, ki je skočil skozi okno pritličja »Mercatorjeve« blagovnice z dvema potovalkama v rokah. Takoj je obvestila miličnike. Ti so ugotovili, da je razbito stransko okno v pritličju trgovine. Takoj so se podali na zasledovanje vlomilca.

Na kandijski železniški postaji so zvedeli, da je na ju-tranji vlak proti Karlovcu stopil mlajši moški z dvema potovalkama. Do Ormočja ni prispel, marveč je izstopil na

eni vmesni postaji. Kriminalisti UVJ Novo mesto in miličniki so ga ob 6. uri prijeli v Vlna. Je utemeljeno osunjen starejši mladoletnik G. M. iz okolice Novega mesta, ki dejanja ni tajil. Povedal je tudi, kako je izvršil vlom. Do »Mercatorjeve« trgovine je prišel okoli druge ure danes zjutraj. Z granitno kocko je razbil sipo na oknu in zlezel v lokal. V pritličju je vzel dve potovalki in čokolado, v prvem nadstropju pa se je do-bro založil z raznimi oblačili, kot so svetovka, jopica, strajce in drugo, v drugem nadstropju pa je med tehničnimi predmeti izbral za sebe tranzistor. Potem se je lotil še registrskih blagin. V njih je nabral za 2.100 din drobca, ostalo blago, ki ga je vzel, pa je vredno okoli 4.500 dinarjev. Miličniki so G. M. pridržali v priporu.

Pozneje je fant na UVJ Novo mesto priznal še tatvno dragocene ure in vžigalnika. Oboje je vredno 2.400 din, tako da se vrednost ukradenega blaga in denarja znaša nad 9.000 dinarjev.

PETER ROMANIC

Sojenje kontrolorjem 11. aprila

ZAGREB, 18. marca (Tanjug) — Pred senatom zagrebskega okrožnega sodišča se bo 11. aprila pričelo sojenje kontrolorjem in vodjem letenja zagrebske kontrole letenja, ki so obtoženi, da so zakrivali hudo letalsko nesrečo nad Vrbovcem, v kateri je umrl 176 potnikov in članov posadke.

Na zatožno klop bodo sedli: kontrolor letenja Gradimir Tasić, načelnik službe kontrole letenja Ante Delić, načelnik zagrebske kontrole letenja Milan Munjas, vodja izmene kontrole letenja Julije Dajčić ter kontrolorji letenja Mladen Hochberger, Nenad Tepes, Bojan Erjavec in Gradimir Petin.

Umrl pod prevrnjenim traktorjem

LJUBLJANA, 18. marca — Včeraj ob 18. uri je 62-letni Jožef Razpotnik, z Gore pri Pečah 24, s traktorjem zapeljal s poljske poti in se začel prevračati po pobočju. Med prevračanjem je voznik padel pod traktor in se tako hudo ranil, da na kraju nesreče umrl. Miličniki so ugotovili, da zavore na eni strani traktorja niso delovale.

U. S.

Neprevidna igra s cevjo

V razbiti betonski cevi je izgubil življenje 10-letni Albert Ornik — Kdo bi moral urediti otroško igrišče varnejše?

MARIBOR, 18. marca — Sinoči, nekaj po 18. uri se je pri-petila na otroškem igrišču vzgojno varstvenega zavoda Ivan Glinšek, v Krekovi ulici 27, v Mariboru, huda nesreča, ko se je med otroško igro razbila več sto kilogramov težka betonska cev in tako hudo ranila 10-letnega Alberta Ornika, da je zaradi poškodb med prevozom v bolnišnico umrl.

Do nesreče je prišlo pri igri večje skupine otrok iz okoliških stolin. Otroci so bili stari od 10 do 16 let in so se, kot vsako popoldne, po šoli in po opravljenih do-

mačih nalogah, igrali na dvorišču, kjer je urejeno to otroško igrišče, ki sicer uradno sodi k varstveni ustanovi Ivan Glinšek, je pa odprtega tipa in ima nanj dostop vsak. Dva izmed otrok sta zlezla v veliko betonsko cev, ki ima premer enega metra, eden izmed njiju pa je bil 10-letni Albert Ornik, ali kakor so ga klicali, Berti, učenec 4. razreda osnovne šole Bojana Ilčiča iz Maribora.

Drugi otroci so betonsko cev, ki ni bila pritrjena, valili sem in tja po igrišču. Med igro je cev, verjetno zaradi tresljajev in udarcev ob drugo podobno cev, nenadoma počila. Otroci, ki so opazili prve razpoke, so s kričanjem opozorili na nevarnost, eden izmed otrok v cevi je še pravčasno skočil ven, Albert Ornik pa je ostal v cevi. Ta se je razletela, pri tem pa je nekaj sto kilogramov težak kos padel nanj in mu stisnil prsni koš.

Betonske cevi na igrišču so postavili leta 1970, kot vlak, v katerem so se igrali predšolski otroci. Jeseni lani pa je uprava vrtna naročila pri celjskem centru za rehabilitacijo invalidov, da uredi na igrišču lesene klopi, pri urejanju igrišča pa so delavci tega podjetja morali nekaj betonskih cevi odmakniti iz njihove prvotne lege. Prestavili so jih, vendar jih niso ustrezno pritr-dili oziroma zabetonirali v zemljo, da jih ne bi mogli nihče več premakniti. Pri upravi varstvene ustanove so nam povedali, da so pri celjskem podjetju pravčasno naročili tudi to, da bodo zabetonirali betonske cevi, predstavniki celjskega podjetja, ki je prišel danes v Maribor, pa je menil, da iz pogodb o urejanju igrišča ni razvid-

no, da bi bila to njihova naloga. Kakorkoli že, nekdo bi moral že jeseni poskrbeti, da težke betonske cevi ne bi mogli nihče premakniti, ali pa bi jo morali že takrat odpeljati proč. D. P.

Za konec tedna občasne padavine

LJUBLJANA, 18. marca — V naše kraje se vrnjajo oblaki in vsak dan je nekoliko hladnejši od prejšnjega. Tudi v soboto bo pretežno oblačno vreme, vendar grozi oblaki le z občasnimi padavinami. Ozračje se bo postopoma ohlajevalo tja do nedelje, ko bomo padec temperature znatneje občutili. Sobotno vreme bo podobno nedeljskemu, oblačno bo, možne pa so tudi krajevne plove.

Danes ponoči se bodo v Sloveniji temperature gibale od 1 do 6 stopinj Celzija, v Primorju do 10, podnevi pa termometer ne bo pokazal več kot 12 stopinj; P. M.

En madež so izbrisali

Podrli so barake na Tovarniški 14 a — Prebivalci so se preselili v prikolice ali pa so dobili primerna stanovanja

LJUBLJANA, 18. marca — Barakarska naselja v Tovarniški 14 a, ki so jih prebivalci so ta teden preselili v naselje prikolic v Zgornjem Kašlju, Barake, v katerih so prebivali, je komunalno podjetje podrlo, zemljišče so splinirali, sedaj pa iščejo lastnika, da bi zemljišče ogradili. S tem bi bilo dokončno preprečeno, da bi tam kdajkoli znova zrastle nedovoljene gradnje.

Ogenj, ki je prvega marca letos uničil del naselja na Tovarniški 14 a, je pospešil

že leta 1973 zastavljeno akcijo za odpravo barakarskih naselij v Ljubljani.

Sta poškodovani slikarji pravi?

DUBROVNIK, 18. marca — Sedem slik, ki so jih pred dvema letoma ukradli iz dubrovniškega mestnega muzeja, in ki so sedaj že v Zagrebu, kjer jih bodo restavrirali, je ni toliko poškodovanih, kot je bilo videti prvi trenutek. Pet slik bodo zlahka restavrirali, le za tri slike »Sveta družina« in »Venera in Adonis« bo potrebno precej truda.

Slike so poškodovali tatovi sami. Ukradenih slik niso zvali, temveč so jih enostavno prepognili, tako da je na vseh platnastih barva popokala vzdolž in popok, na nekaterih mestih pa je tudi odpadla. Na dveh slikah pa so slikovalci pokazali svojo umetniško uspešnost — prek stare slike so nanašali nove barve. Pri tem so »Sveto družino« tudi vpleli v okvir in »Kraljice« precej podobno motiv, »Venera in Adonis« pa so spre-menili, ne da bi sliko dali v okvir, tako da se je slika med sušenjem barve celo skrčila.

Vrh vsega je vse slike precej poškodovale tudi vlaga, saj so jih našli v neki kleti na Tirolskem. Ob tem velja povedati še to, da strokovnjaki niso povsem prepričani, če so se v Jugoslavijo vrtni resnično originali. To bodo lahko, predvsem za najbolj poškodovanih slik, ugotovili šele čez nekaj časa. S.

HELENA KOS

Skrb zaradi slabe cestne signalizacije

MARIBOR, 18. marca — Občani v krajevni skupnosti Pesnica pri Mariboru, so že večkrat izrazili svojo zaskrbljenost zaradi neurejene prometne signalizacije na Pesnici — Senitli v njihovem kraju. Glede mostov promet na tej cesti in avtobusno postajališče bi morali tukaj začrti prehod za pešce in tako prispevati svoj delež k večji prometni varnosti. Krajevna skupnost si skupaj s SIS za komunalno in cestno dejavnost in občino Maribor pri to zahtevi razmere na tem cestnem odseku. Na tem odseku je cesta večkrat poplavljena in zlasti pozimi ogroža varnost prometa. Goztnsko podjetje Astoria je pripravilo tudi projekt za ureditev razmer in so v kraju pripravili zbrati polovico potrebnega denarja. Ugotavljajo pa, da republiška cestna skupnost za sofinanciranje tega projekta ne kaže potrebnega posluha. Ta projekt predvideva oboje: stransko ureditev postajališča za avtobus, asfaltiranje parkirnega prostora, počivališča za tovornjake in ureditev odvodnjavanja na tem cestnem odseku.

M. K.

Službeno potovala domov

MARIBOR, 18. marca — Pred okrožnim sodiščem v Mariboru se bo v kratkem zagovarjala Liljana Roknić (37 let) iz Beograda. Vuk Savčević 52. letni tehnik, zaradi številnih goljufij, Roknićeva si je namreč od 18. februarja do 21. decembra 1974 neupravičeno obračunala 152 dnevnice in 160 nočnin, s čimer si je pridobila 23.760 dinarjev protipravne premoženjske koristi.

Liljana Roknić je bila od leta 1971 zaposlena pri tovarni »Zlatorog« v Mariboru na delovnem mestu demonstratorja, svojo službo pa je opravljala na območju Srbije in Vojvodine. Sprva je imela stalno bivališče v Novem Sadu, nato pa se je preselila v Beograd, kjer se je 18. februarja 1974 tudi stalno prijavila. Obdolženka pa ni nikomur o tovarni »Zlatorog« povedala, da se je za stalno naselila v Beogradu in si je tako vnaprej obračunavala potne stroške za službena potovanja v Beograd, kakor da bi stanovala v Novem Sadu. Roknićeva je v preiskavi svoje dejanje priznala, vendar je menila, da je bila do takšnega obračunavanja upravičena, ker je svoje delo v redu opravila. Končno besedo o tem bo imelo sodišče.

Stisnilo ga je ob drevo

KOZINA, 18. marca — Danes ob 10.30 se je na cesti Gradisce—Obrovo zgodila huda prometna nesreča, v kateri je umrl 20-letni Alessandro Ancona iz Trsta. Nesreča se je zgodila, ko je voznik peljal proti Reki. V preglednem ovinku se je tovornjak nagnil in pri zavijanju zadel v obcestno drevo, kjer je voznika stisnilo v kabini, da je na kraju nesreče podlegel.

Z. H.

Mopedist zapeljal v potok

CELJE, 18. marca — Včeraj ob 22.10 se je na regionalni cesti Vitanje—Strmec zgodila huda prometna nesreča v kateri je izgubil življenje 49-letni Alojz Kavčič iz Čreškova 9 pri Strmci. Do nesreče je prišlo, ko se je Kavčič peljal z mopedom proti Strmci. V blagem desnem ovinku je zapeljal na levo stran ceste v dva metra globok potok Hudinja, kjer je po 47 metrih obležal mrtev.

Z. H.

Trčenja pri Naklem

KRANJ, 18. marca — Pet ranjenih, več razbitih avtomobilov, prekinjen promet med Kranjem in Naklim, tako je bilo včeraj zvečer na magistralni cesti.

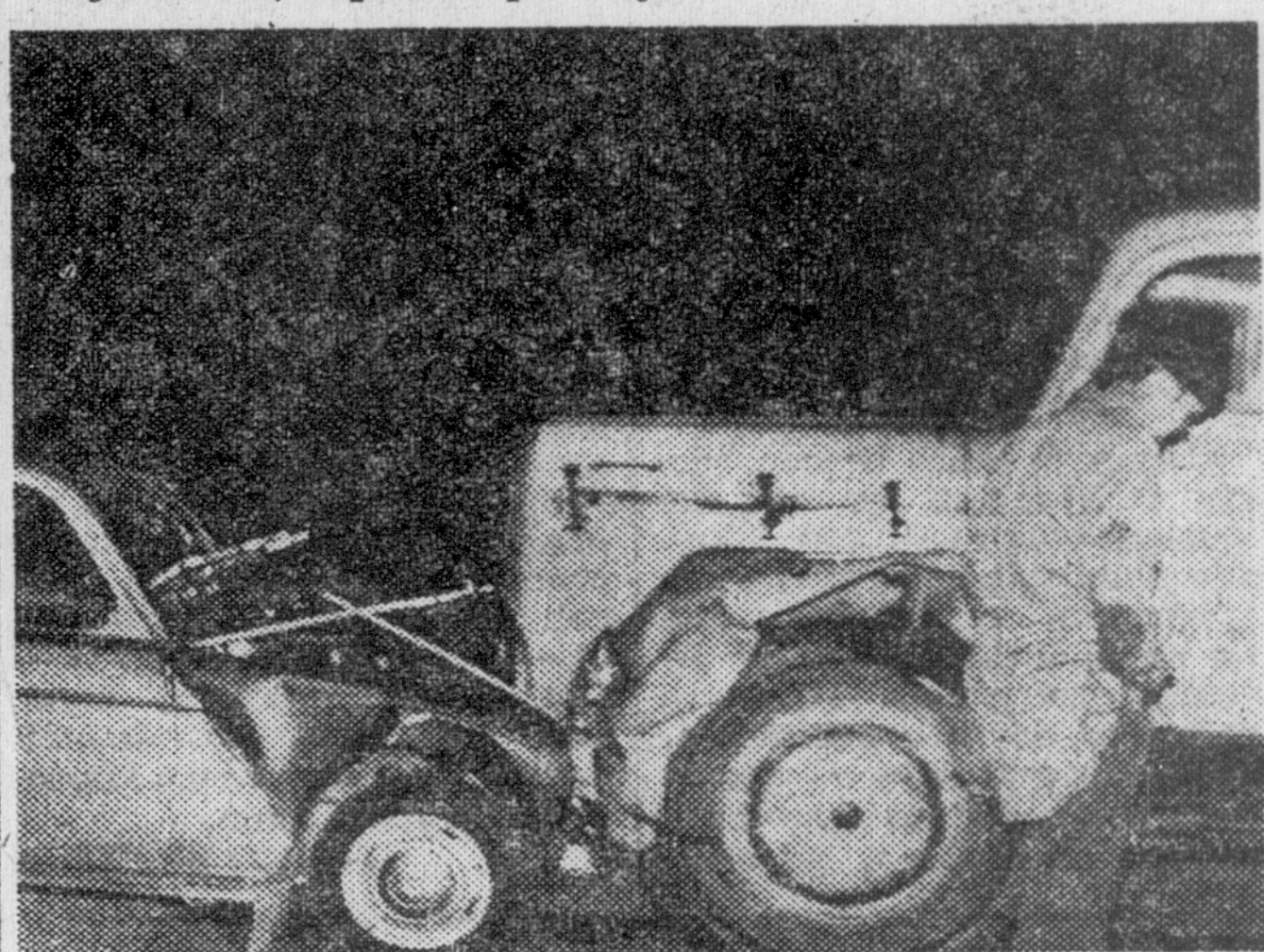
Voznik ljubljanskega Renaulta, 24 letni Feri Focić, (Pot na Hreše 25) je ob 19.20 uri z vožnjo po levi strani povzročil celno trčenje z nasproti vozečim kranjskim »volksvagnom«, ki ga je vozil 35-letni Anton Kapus iz Kamne Gorice 106. Voznika sta bila lažje, sopotnik v Focićevem avtomobilu, 30 letni Jure Lenko, Pot na Hreše 25 pa hudo ranjen. Voznika Ferija so odpeljali na odzvem krvi.

Prometni miličniki so zavarovali kraj nesreče. Ob 20.50 uri pa je iz nakleske smeri pripeljal Mihajlo Malacko 43-letni voznik tovornjaka Vitoraja z Jesenice. Namesto, da bi zaustavil, je začel prehitovati kolono, opazil avtomobil nekega Zagrebčana, tresčil v avtomobil 29-letnega Miroslava Stareta iz Stare Fužine in koncal vožnjo v celnem trčenju s »katorom« 27-letnega Petra Zerovnika iz Radovljice. Voznik Zerovnik je hudo, 58-letna Marija Stare pa lažje ranjena. Voznik tovornjaka, naložen s sedmimi tonami železovih izdelkov, je vozil pijan.

Sliki in besedilo M. KUNŠIC

PRVO TRČENJE — V celnem trčenju sta se voznika lažje ranila, sopotnik pa težje.

TOVORNJAK NI VSEMOGOČEN — To je občutil sofer, ki se ni zmedel za kolono avtomobilov, nekaj drugega so občutili tudi drugi.

Planici prvi Bachler — 169 m

Po prvem dnevu tradicionalnih poletov z naše velikanke naš najboljši tekmovalac Bogdan Norčič pristal pri 155 metrih — Tudi drugi naši zadovoljili

PLANICA, 18. marca — Avstrijski veteran Reinhold Bachler vodi po prvem dnevu tradicionalnih planiških poletov, hkrati pa je že v prvi seriji izenačil tudi Steinerjev rekord naše velikanke s 169 m. Jugoslovani Bogdan Norčič tokrat sicer ni ponovil svoje daljave s četrtkovnega treninga, a je vseeno ostal pri vrhu in je po prvem dnevu na petem mestu. V soboto ob 9.30 bodo pod Poncami z drugima dnevnima poletoma nadaljevali boje na velikanah.

Taktika avstrijskega trenerja Baurja Prein je našega Ljudevika Zajca je spravila malce v sklope tudi tekmovalca žirja. Oba sta namreč odločila, da postavita svoja najboljša skakalca Bachlerja in Norčiča v najslabšo skupino, tako da je skakal naš Bogdan s štartno številko 77, drugi pa je bil na vrsti Bachler. Trenerja sta namreč računala, da bo toplotno vplivalo na rezultat, toda resnično je tudi tekmovalna žirja in poslala skakalce s četrtega na tretje zaletišče. Toda tudi po prvem dnevu trojci do konca serije lepih poletov ni manjkalo.

O poletih vse najlepše

PLANICA, 18. marca — Med gosti sta bila prvi tekmovalni dan planiških poletov 77. tisti predsednik skupščine SR Slovenije dr. Marjan Brečelj in predsednik izvršnega sveta Andrej Marinc. Predsednik izvršnega sveta Andrej Marinc je bil že po prvi seriji poletov navdih sodeloval in v izjavi za »Delo« poudaril: »O poletih vsehkar samo vse najlepše. Srečo imam tudi z vremenom, ki nam je naklonjeno in želi si, da bi bilo tako tudi v soboto in nedeljo. Tako bi privredite uspeha vse dni. Tudi nobena padca ni bilo, kar dokazuje, da so poletni varni in da so organizatorji, člani prizadevanja planiškega komiteja in njihovi sodelovalci, res odlično pripravili skakalnice. Vseeli nas, da imamo tudi ni nekaj mladim, dohiti skakalce, ki se razvijajo in presegajo. Res je bil to lep dan v Planici.« S. T.

UGLEDNI GOSTJE PLANICE — Predsednik skupščine SRS dr. Marjan Brečelj (levo) in predsednik izvršnega sveta Slovenije Andrej Marinc (tretji) v družbi s člani planiškega komiteja. Foto: Busič

Štartalnim številkami več možnosti. To se je v prvi seriji po letu Demšarja in Rakarja pokazalo kot resnično, toda resnično je tudi tekmovalna žirja in poslala skakalce s četrtega na tretje zaletišče. Toda tudi po prvem dnevu trojci do konca serije lepih poletov ni manjkalo.

Rezultati

1. Bachler (Av) 201,0 (169), 2. Meisinger (NDR) 192,0 (157), 3. Jirasko (ČSSR) 182,5 (160), 4.—5. Norčič (Jug) 182,0 (155) in Kampf (NDR) 182,0 (153), 6. Norlien (Nor) 179,5 (156), 7. Fossum (Nor) 167,5 (145), 8. Novotny (ČSSR) 164,0 (132), 9. Dolhar (Jug) 163,5 (131) in Lotstrek (Jug) 163,5 (131), 11. Bogataj (Jug) 159,5 (140), 12. Schwabl (Av) 157,5 (137), 13. Schwinghammer (ZRN) 157,0 (138), 14. Zupan (Jug) 156,0 (138), 15. Jože Demšar (Jug) 148,0 (122), 16. Hartvedt (Nor) 146,0 (118), 17. Makar (Jug) 145,0 (127), 18. Janja Demšar (Jug) 132,5 (118), 19. Berger (Av) 130,5 (114), 20. Rakar (Jug) 128,5 (114), 21. Kajzer (Jug) 126,0 (108), 22. Kotar (Jug) 122,5 (108), 23. Wallner (Av) 121,5 (113).

Halo, Planica!

V znamenju borbenosti skakalcev, ki kot za stavo podirajo osebnostne rekorde, Bachler pa je izenačil oboje rekordov velikanke. Očitno je tudi med sicer povabljenimi gosti in člani organizatorjev mnogo zabavne in zanimive priprave, ki jih organizatorji, člani prizadevanja planiškega komiteja in njihovi sodelovalci, res odlično pripravili skakalnice. Vseeli nas, da imamo tudi ni nekaj mladim, dohiti skakalce, ki se razvijajo in presegajo. Res je bil to lep dan v Planici.« S. T.

Obetajoči mladi

Prodor »mladega vala« med skakalci očiten — Tudi Planica člen v verigi dogodkov, ki to res dokazujejo

PLANICA — Letošnja skakalna sezona je v znamenju mladih. Kajpak izkušeni skakalci se pobirajo najvišja mesta na najpomembnejših tekmah, toda prodor »mladega vala« je vendarle očiten. Tudi Planica je samo člen v verigi dogodkov, ki to dokazujejo.

Prvi junak prvega dne je z izenačenim rekordom Planice — 169 m avstrijski veteran Reinhold Bachler. Toda tudi naša postava, stopnik mladega rodu, 16-letnega Vzhodnega Nemca Thomasa Meisingerja in gosta iz ČSSR, še leto mlajšega Ladislava Jiraska.

Medtem ko je Bachler že sicer znanec letalnica na vsem svetu, sta Meisinger in Jirasko na takih napravah začetnika. Meisinger je pri tem v manjši prednosti nastopil in je bil četrty na letošnjem SP v Vikersundu, toda tudi Jirasko osebni rekord je bil že pred Planico čez 100 m — natanko 110 m, ki jih je dosegel v Zakopanah.

Meisinger, ki je doma v Klingenthalu, je prvič v Jugoslaviji. »Meisie«, kakor ga kličejo prijatelji, je navdušen nad našo dno skakalnice. Vmenat na je, največja in tudi vse kompleksna. In zaradi vremen, kakšno smo ujeti sedaj, je pravi užitek skakati na njej. Če bi lahko šlo še dalje! Prav gotovo. Veliko priložnost sem zamudil v današnji tretji seriji, ko pa sem se malo prepozno odinil...«

Čeprav novice v mednarodni areni, je Meisinger, ki ga v klubu Dinamo trenira Juergen Wolf, že tudi prvak NDR na veliki skakalnici: v bližini priložnosti je najpomembnejše zame seveda svetovno prvenstvo 1976 v Lahnu. Med letošnjo turnejo na Finskem sem se seznanil tudi s takimi planiški napravami in moram reči, da je velika skakalnica prebrana. In da je letovodni pihal veter v hrbet, urodeče bi mi bilo, če bi naravno pihal v prsi. In v tem razgovoru »Meisie« ni opozoril na okoliščino, ki ga v pripravi s tekmovalci prav gotovo moti: lepe pred mesecem je lahko začel znova trenirati — po tri tedenske prekinitvi zaradi poškodbe gležnja, ki ga je moral imeti v mavcu.

Bliži mavca je bil med treningom v Planici tudi prav tako sloki čehoslovaki Ladislav Jirasko, po poklicu strojni inženir.

Kdor ga je videl pasti prvi dan, si pač ni mogel misliti, da ga bo 24 ur kasneje gledal v Planici leteti 169 m daleč. »Moja trener Zdenek Remsa je po posvetovanju z zdravniški odločil, da lahko nastopim in sem. In tudi spoštovan pred tako veliko skakalno maso se oteval.« Je pripovedoval 16-letni skakalec iz ubereca, ki je bil na letošnjem prvenstvu ČSSR 12.

Danes se je med pripravami za tekmo in na njej vedel, da med se večeraj ni zgodilo nič. In morebiti je prav zaradi tega sploh največji junak prvega tekmovalnega dne.

In če smo že pri mlademu rodu, tudi v naši ekipi je vrsta mladih, ki mnogo obetajo. Planica 1977 gotovo dokazuje tudi to.

EVGEN BERGANT

PO ČETRTKOVEM PADCU, V PETEK TRETJI — Čehoslovaki Ladislav Jirasko. Foto: Busič

PO ČETRTKOVEM PADCU, V PETEK TRETJI — Čehoslovaki Ladislav Jirasko. Foto: Busič

bro namazal smuč, saj je imel pri odskoku hitrost kar 111 km na uro (to naj bi bil tudi maksimum, ki ga je na četrtkovni seji sprejela tekmovalna žirja), a je polet »le« 157 metrov.

Po petih skakalci v tretji seriji pa je postal več kot očito, da žirja mora posredovati in res je ta poslala skakalce na zaletišče za dva nleta višje. Bogdan Norčič je bil prvi na vrsti po tej prekinitvi, a je imel pri tem tudi precej smole. Ko se je odinil v smučino, se mu je izmrežal izpah, nima rama, ki ga pesti že vsa sezono, pa je še vseeno zmogel lepih 143 metrov. Od takrat naprej pa so se odlične daljave kar vsledile. Bachler 161, Lotstrek 134, Jirasko 160, Kampf 157, Zupan 138, Dolhar 152, Fossum 145, Novotny 145, Norlien 156, Schwabl 137, Bogataj 140, Makar 127 in Meisinger 157.

Prav ta odlična serija je tudi bistveno odločila o vrstnem redu po prvem dnevu, kajti za končni spisek nobela je ne najboljše, saj ni več tati, pri čemer je osnova za izračun daljave serije povprek desetih najdaljših skokov serije.

Bachler si je z izenačenim rekordom že po prvi seriji zagotovil vodstvo, Meisinger si je z izenačenim rekordom v drugi seriji priboril drugo mesto, Jirasko pa se je z novim osebnim rekordom zina na prvi na tretje mesto. Takoj za njimi trojica sta naslednja dva izmed favoritov, četrty je vzhodni Nemec Kampf, peti pa naš Bogdan Norčič.

S. TROBOV

TRIJE NAJBOLJSI — Prvi dan planiških poletov je bil najboljši Avstrijec Bachler (na sredi), drugi je bil Meisinger (NDR), tretji pa Jirasko (ČSSR). Foto: Busič

Izjave

Bogdan Norčič: »Zadovoljen sem s prvim dnevom, čeprav nisem skakal tako kot sem sposoben. Zato je bilo zaletišče zamudno priložnost v tretji seriji, toda presunkovito sem krenil s štartne številke 77. Če si rano, kar sem seveda v naslednjem hipu spopravi. Trenutna bolečina pri letu ni mi pomembna, vendar izgubim prav toliko časa za koncentracijo, da odskok ni več takšen, kot bi moral biti. Pričan sem pa, da se mi vse zamujeno in če bodo razmere v jutri in v nedeljo še normalne, se da še kaj popraviti.«

Ljudevik Zajec: »S prvim dnevom v Planici moramo biti vsakekar zadovoljni. Tudi z našimi štartalnimi številkami. Če dosegel lepe daljave, vendar daleč druge faze poleta ni opravljal, tako kot zina in kot je to delo in treniranje. Če zadeva delo žirje, moram reči, da je bilo dobro, v drugi seriji pa smo morali zaradi skakalce na nižjem zaletišču, saj ni bilo povsem jasno, kaj je bilo. In tudi trojci na zaletišču spreminjajo. Razmere pa so bile danes bolj idealne in če bodo takšne ostale, naj bi tudi žirja dodala svoje, da bi polet uspeli in da bi meje dosegli po pomakni morda še dlje.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Inž. Janez Goršek, vodja tekmovalstva: »Prvi dan poletov je bil vsakekar uspešen. Smučina se je spreminjala in morali smo tvegati, da drugo serijo tudi »zapravimo«, da bi tako lahko raziskali vse možnosti velikanke glede na vreme, pripravljeno in hitrost na zaletišču. Medtem, da bi morali maksimalno hitrost pomakniti vsaj do 112 km na uro, kajti očitno je, da je letovalnica v Planici tudi danes polet kot smo jih videli danes. Mirno delo in sporazumevanje žirje in tekmovalcev dvomno vpliva tudi na delegata Wolfganga Happleja, da bomo oba nastopila na veliki skakalni letališču, ki je več možnosti.« T. B.

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

TRIJE NAJBOLJSI — Prvi dan planiških poletov je bil najboljši Avstrijec Bachler (na sredi), drugi je bil Meisinger (NDR), tretji pa Jirasko (ČSSR). Foto: Busič

Zdaj je že res kritično

Hokejska reprezentanca Švice je na SP gladko premagala SFRJ, ki ima malo možnosti, da se še obdrži v skupini

ZA DELO OD POSEBNEGA POROČEVALCA SPORTSKIH NOVOSTI

TOKIO, 18. marca — Lahkomiselno zapravljena točka v boju z Nizozemci se našim izbranim hokejistom na SP čedalje bolj otepa. V šestem nastopu je jugoslovanska reprezentanca namreč gladko izgubila pomemben boj s Švicarji, ki so se nemara prav na račun naših rešili najhujših skrbi. Kaj lahko še pričakujejo Jugoslovani v preostalih dveh nastopih? Prav malo, kajti realno se lahko nadejajo rešitve bilke je v današnjem boju z Madžari, medtem ko je Poljska, kot zadnji tekmeč, slej ko prej prehud favoriti.

To je bila doslej najslabša tekma na SP. Pa vendar so naši hokejisti zdeli zelo dobro in spodbudno, zlasti se po Hilljevem go. Tudi je imel švicarski vratar polne roke dela. Imel pa je tudi precej sreče, saj je poskočila med drugim dvakrat zadela vratarico. Skratka premoči naši niso zmali zakonitosti, zato pa so več spretosti pokazali Švicarji, ki so bili kakovostni neodpušljive napake na drugi seriji pa smo morali zaradi skakalce na nižjem zaletišču, saj ni bilo povsem jasno, kaj je bilo. In tudi trojci na zaletišču spreminjajo. Razmere pa so bile danes bolj idealne in če bodo takšne ostale, naj bi tudi žirja dodala svoje, da bi polet uspeli in da bi meje dosegli po pomakni morda še dlje.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Reinhold Bachler: »Zadovoljen sem, da sem svoj osebni rekord pomaknil za 4 m naprej, mislim pa, da bi lahko šlo še dlje. Če bi imel recimo vsaj v prvi seriji večjo hitrost.«

Križaj sedmi v slalomu

V zadnji tekmi za svetovni pokal na Norveškem je zmagal Ingemar Stenmark pred Italijanom Pierom Grosom

VOSS, 18. marca (Po telefonu) — Jugoslovanski reprezentant Bojan Križaj je s sedmim mestom na slalomu v Vossu osvojil nove štiri točke v tekmovalni za svetovni pokal, tako da jih ima sedaj 15. Zmagal je Ingemar Stenmark, ki je še povečal svojo prednost v svetovnem pokalu.

Na prvi progi, ki jo je postavil jugoslovanski zvezni trener Tone Vogrinac z 11 vrstici, je Križaj odlično začel in je imel na prvi polovici proge s štartno številko 20 najboljši vmešan čas, tako za najhitrejšim Stenmarkom. Toda v spodnjem delu slaloma je naš tekmovalac nekoliko zaostal, tako da je prvi tek končal z desetim časom. Tudi sam Križaj je povedal, da mu v drugem delu proge ni slo najbolje.

Evelyn Berckman

ZA ŠTIRI NEVESTE

41. nadaljevanje

»Oprostite, madame,« je zamrmrala. »Nekdo bi vas rad k telefonu... Iz Londona. Umaknila se je, Mel pa je dvignila slušalko sobnega telefona. Roke so jo čudno bolele, v glavi ji je bučalo.

»Prosim, doktor,« je rekla, ko se je oglašil. Le s težavo so ji šle besede iz ust.

»Novice niso tako dobre, kot bi si želeli, gospa Baird. Zal mi je.« Kirurgov samozavestni, doneči glas je zvenel opazno potro. »Poklical sem vas zato, da bi se z vami posvetoval o operaciji. Pohitite bo treba in spremeniti datum.«

»Datum?« je neumno ponovila.

»Da.« Doktor Redbourn ni prav vedel, kako naj ji razloži. »Veste, vaš mož nam še vedno nič ne pomaga... Hm, ravno nasprotno. Lahko se zgodi, da se nam izmakne... Oprostite grobim besedam, to da če z operacijo ne bomo pohiteli... Že tako ga ohranjamo pri življenju proti njegovi volji.«

Ni mogla takoj odgovoriti. Potem je izjela:

»Kdaj bi želeli operirati?«

»Čez teden dni,« je odgovoril zdravnik. »Prej ne bo mogče, kasneje pa na žalost ne smemo.«

»Kateri dan je danes? Četrtek,« je rekla s tresočim se glasom. »Operirali boste prihodnji...«

»Prihodnji četrtek,« je pritrdil. »Če se strinjate.«

»Da,« je rekla glasno. V njej je vstal odpor, vendar ga je obupano potlačila in utihnila. »Da, strinjam se.«

»Dobro. V sredo zvečer me lahko pokličete domov, če želite.« Dal ji je telefonsko številko.

Potem je obsedela in povsem pozabila na okolje, čas in dogodek okrog sebe. Nenadoma se je združila in v njej je odjeknilo spoznanje, da se je že približal čas kosila. Prevelj jo je breglav strah. V njej bo vse popustilo, če se bo morala zdaj spustiti med ljudi, se pogovarjati in se smehljati.

Ne da bi vedela, kako je bilo, se je znašla na steklenem hodniku in skušala odrediti zapih na francoskem oknu. Ni se spominjala, kdaj si je nadela plašč in se spustila po stopnicah. V njej je prestrašeno prhutala samo ena misel: »Kaj bo, če koga srečam? Kaj bo, če se bom morala ustaviti in se pogovarjati?«

Toda na poti skozi park ni srečala žive duše. Zunaj vrtnih vrat je začela hoditi počasneje. Upogibala se je v vetru, kot da bi pred čim bežala. Saj v resnici tudi je bežala. Poskušala je uteti notranjemu glasu, ki ji je vztrajno govoril, da je storila nekaj nezastisljivega. Spet je slišala možev šibki glas, ki je tako prosto ponavljal njeno ime »Melanie«, kot

bi jo tiho moledeval, naj ga pusti umreti...

Kot vedno si je spet mašila ušesa in poskušala premagati spomin... Ob tem se je nenadoma zavedla, kje je. Stala je sredi blatnega vaškega križišča. Komaj dvajset korakov proč je zagledala vaško gostilno, toda nikjer ni bilo videti nikogar.

Spet je začelo deževati. Velike težke kaplje so jo bičale po obrazu in laseh. Zavedla se je, kako slabotna je, in spoznala, da se bo zgrudila v blato, če bo poskušala priti naprej. V žepu je začutila denarnico, čeprav se ni spominjala, da bi jo vzele s seboj. Zbrala je vse moči in se po vegastih stopnicah povzpela do zaprtih vrat in pritrdila na kljuko.

Vrata so se začuda vdala. Stopila je naravnost v velik, skednjun podoban prostor. V hiši očitno ni bilo vmesnih sten. Negotovo je obstala. Kar precej ljudi je bilo zbranih, ena izmed žensk v zapakovanem, bombažnem predpasniku pa je vpljudno pristopila in jo precej začudeno povprašala, kaj želi.

»Ali bi lahko dobila malo kave?« je vprašala Mel.

Ženska je odgovorila: »Seveda, gospa.« S široko kretinjo jo je povabila, naj sede, kamor se ji zljubi. Kot pokošena se je sesedla na najbolj klop in si namenoma natančno začela ogledovati bivalje. Morala se je zaposeliti, da bi preprečila spomin in se znebila občutka, da ne dela prav. Počasni je preučevala tistih nekaj lepčakov, ki so priporočali osvežitne pijače.

Prostor je bil gol, tla brez preprog, strop pa zelo visok. Skozi dvojne okene se je prebijalo nekaj sive svetlobe. Čeprav je bilo skoraj mrzlo, niso prižigali golih žarnic, ki so na žicah visle izpod stropa. Ogromno ognjišče v ozadju očitno že dolgo niso več uporabljali. Sredi nje ga je namreč stal star naslonjač. Leva polovica prostora kamor je sedla Mel, je bila za gostiše, v desni polovici pa se je očitno odvijalo vse življenje družine. Med oknom je stal štedilnik na prenosni in s cevjo, speljano kar skozi steno; raven so postavili prenosno otroško kad in mlada ženska je v njej ponosno kopala otročiča. Druge ženske so jo obkrožale in občudujočemu krogu. Zunaj tega goste strnjene kroge se je nesrečno močilo potikalo čedno oblečeno in čisto dekletce, staro štiri ali pet let, toda nobena od žensk se ni menila zanjo.

K njeni mizi je stopila neka ženska in ji prinesla skodelico in krožniček. Čez nekaj časa je drugo prinesla vrč s kavo in čajno žličko, sledila pa sta ji še dve z vročim mlekom in sladkornico. Mel je dobro vedela, zakaj so si izmislile tako neudobno zvijačo, ki so jo izpeljale na da bi sregovorile besedico. Vse so dobile priložnost, da so si jo ogledale od blizu. Vse razen mlade matere, ki je še vedno kopala otroka.

spod komisar.«

Cevljar se je penil in poskakoval od besa.

»Lažnivca! Prekleta lažnivca! Duhovnik je bil tam in Karabinjer tudi. Karabinjer me je celo posvaril, naj molčim, ker je morlec nekdo med nami. Sem si to mar izmislil, kaj?«

Mario se je nasmehnil.

»Uboji Virgili... Vedno si bil malo premaknjen, od kod ti te izmisljotine, pa ve sam ljubi bog.«

Butafochi je prekinil pogovor, ki se ni in ni hotel končati.

»Najbolj enostavno bo, če gremo h Crippi na dom.«

Venicio in Bonacchi sta prebledela, a sta se delala, kakor da ju to ni prizadelo.

»Na uslugo smo vam, gospod komisar.«

Vsi so se odpravili h Crippi. Virgili je ponosno korakal na čelu družine. Med potjo sta se jim pridružila še Barbieri in Pizzi, ki so ju po naključju srečali. Ko so pozvonili na vratih Crippovega doma, se je Mariu in njegovemu prijatelju Bonacchiju zdelo, da jima bo zastalo srce. Ko so se vrata odprla, se je na pragu pojavila mlada in lepa ženska v rožasti obleki.

»Kaj pa želite?«

»Bi lahko govorili z gospo Crippa?«

»To sem jaz.«

»Virgili je debelo pogledal.«

»Prihajamo zaradi smrti vašega moža.«

Silvana je zvila roke na prsih.

»Kaj? Luciano da je mrtev?«

»Mar niste vedeli?«

»Kdaj... In kako...«

Butafochi je besen poklical čevljarja:

»Kaj pa naj pomeni ta komedija?«

»Laže, gospod komisar, prisegam vam, da laže. V sobi leži, na postelji.«

»Kaj če bi vstopili, gospodje?«

Vstopili so. Virgili se je zagnal v sobo, toda soba je bila prazna. Postelja je bila skrbno posteljana in prav nič ni bilo videti, da bi kdo ležal na njej. Čevljar je bil čisto iz sebe kakor pes, ki je izgubil pravo sled. Venicio in Bonacchi sta se olajšano nasmihala. Venazza je zasepetala:

»Temu ubogemu Virgiliju se zdravje slabša iz dneva v dan... Um se mu je že čisto omračilo.«

Dante je zamišljeno razmišljal:

»To je možno... Možno pa je tudi, da gre za zaroto... Toda če gre za to, slednje, potem vam prisegam, da bom odkril resnico. V tem trenutku dopuščam možnost, da Luciano Crippa ni mrtev, toda če je živ, kje pa potem je? Če ga ni na županstvu, ga moramo poiskati... In zagotavljam vam, da ga bom našel!«

Odšli so, kakor so bili prišli. Venicio je uredil tako, da je bil nekaj trenutkov na samem s čevljarjem, čisto na koncu spreveda.

»Vidva torej trdita, da vse to ni res in da je gospod Crippa živ?«

»Vsaj kolikor nama je znano, go-

VODORAVNO: 1. delavka v zasebnem uslužnostnem podjetju, 9. italijanski humanist, pesnik in pisatelj, avtor »De-kamerona« (Giovanni), 18. ime provansalskega pesnika Mistrala, nobelovca leta 1904, 19. dveletni delavec, 20. pišč, 21. razum, 22. podalisan prasičji smrček, 24. avtomobilska oznaka Bitole, 25. mesto ob vzhodu Etna, 27. hrvaški pevec zabavne glasbe (Mišo), 29. plačilno sredstvo v obliki pismenega naloga, 30. ime starejše ameriške filmske igralke West, 31. francoski pozitivistični filozof in literarni kritik, avtor naturalistične teorije o trojni determiniranosti umetnosti (Hippolyte), 33. za sani pripravljen sneg, 35. holandski slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabluc, 47. vir, izhodišče, 48. tri-najsti ali petnajsti dan meseca v rimskem koledarju, 49. dedovanje značilnosti pradednih prednikov, 51. zvočni pojav pri bahskih slikar potretov in žanrskih podob (Frans »Gankaw«, 36. jed iz zavretega vina, rumenjakov in sladkorja, 38. pritisk, 39. tekočina v žilah, 40. nemška alpska smučarka, specialista za vlečalom, ki je lani prenehala tekmovali (Rosi), 44. večji kraj med Kranjem in Zabl

KINO KRIZANKE:

amer. barv. film JAMES BOND
07 - ZIVI IN PUSTI UMRE-
TI, ob 17.30 in 20. ur. Režija:
Guy Hamilton, igrajo: Roger
Moore, Yaphet, Kotto, Jean
Seymour. Prodaja vstopnic uro
v začetkom predstave.
KINO SVOBODA - DOLGI MOST:
amer. črno-beli pustolovski film
TARZAN IN AMAZONKE, ob 16.
ur.
Amer. barv. CS akcijska krim.
SKORPION, ob 18. ur. Otok
film na primeren!
KINO CRNIČE:
amer. vestern - PRAVI KAVEO-
JI, ob 19. ur.
KINO SAVILJE:
franc. barv. CS film VELIKA
PUSTOLOVŠČINA, ob 16. ur.
Amer. barv. film POLOTOK V
FLAMENU, ob 19. ur.
KINO GANKARJEV DOM -
VRHNIKA:
MALA ČUDA VELIKI NARAVE,
ob 15. ur. Film namenjen mladi-
ci in odrasli. Cene: 15. ur.
Amer. vestern EL DORADO, ob
17. ur.
Amer. barv. akcijski film KA-
MURER 20 ZA SPECIALISTA, ob
20. ur.

KINO DOMZALE:
amer. barv. film PROTI VSEM
ZASTAVAM, ob 16., 18. in 20.
ur.
KINO MENGES:
angl. barv. film ZLATO, ob
20. ur.

KINO RADOMLJE:
amer. barv. film TREJE KON-
DOJEVI DNEVI, ob 16., 18. in
20. ur.
KINO CENTER - KRANJ:
premijski jap. barv. risanka MA-
LA MORSKA DEKLICA, ob 10.
ur.

Slovenski barv. film VDOVISKO
KAROLINE ZASLER, ob 15., 17.
in 19. ur. Režija: Srečko Klopčič.
Igrajo: Milena Zupanič,
Boris Cavazza, Zlatko Šupljan,
Polde Bišič, Mirjana Čeharžica.
Po 18. členu zakona o filmu mladi
do 15. leta starosti ne do-
volimo ogleda filma!

Premijska franc. barv. krim.
film STRAH NAD MESTOM,
ob 21. ur. v gl. v. Jean-
Paul Belmondo, 1965.
KINO STORIC:
zahodnoslovenski vestern BRATA
PO KIVI, ob 14. ur. v gl. v.
Gojko Mitić.

Franc. barv. komedija VESELI
DEKLETI, ob 16. ur.
Amer. barv. vestern MALI IN-
DIJANEC, ob 18. ur.
Premijska amer. dramska ODRSKE
LITCI, ob 20. ur. Režija: Char-
les Chaplin. V gl. v. Charles
Chaplin, Claire Bloom, Sydney
Chaplin.

KINO TRIZI:
amer. barv. ris. film PINK PAN-
TER - FESTIVAL HUMORJA,
ob 15. ur.
Amer. barv. krim. film DESET
SEKUND ZA POBEG, ob 17. in
19. ur.

KINO DOM - KAMNIK:
Jap. barv. ris. film MALA SI-
RODA, ob 15. ur.
Amer. barv. komedija NASLOV-
NA STRAN, ob 17. in 19. ur.
V gl. v. Jack Lemmon, Wal-
ter Matthau.

Premijska amer. barv. vesterna
FOMAGATE PRISTANIŠČE,
ob 16. ur.
V gl. v. Jack Lemmon, Wal-
ter Matthau.

KINO PLAVZ - JESENICE:
ital. barv. film KDO STE, FAN-
TOZI?, ob 16. ur.
KINO RADIO - JESENICE:
angl. barv. film THOMY, ob
17. ur.

KINO KRANJSKA GORA:
angl. barv. film LJBUEZENSKA
ZGODBA DETEKTIVA, ob 20.
ur.

KINO DOVJE:
amer. barv. film ODDALJENA
TROBENTA, ob 19. ur.
KINO RADOLICA:
jug. barv. vojni film VRHOVI
ZELENE GORE, ob 10. ur. (ma-
tineja).

Amer. barv. CS film - satiri-
ni musical NASVILJE, ob 16.
ur. Cene vstopnic: 15. ur.
— PEST 76!

Slovenski barv. krimi komedije
VRNITEV PLAVKEGA AGENTA,
ob 18. ur.
Amer. barv. vestern ZAGRIZI
V KROGLJO, ob 20. ur.

KINO BLED:
jug. barv. vojni film VRHOVI
ZELENE GORE, ob 16. ur.
Amer. barv. vestern CLOVEK IZ
DOLINE, ob 18. ur.

Ital. barv. fantastični film LJU-
BI ME, TODA OPRAVI DOBRO,
ob 20. ur.

KINO DELAVSKI DOM -
TROBENTE:
amer. barv. VV film DIVJA
PRAVDA, ob 17. in 19. ur.
KINO SVOBODA II -
TROBENTE:
ital. akcijski krim. film RIM,
MESITO NASILJA, ob 17. in 19.
ur.

KINO SORA - SKOFJA LOKA:
amer. pustolovski film KAZEN
NA GORI EIGER, ob 17.30 in 20.
ur.

KINO KRKA - NOVO MESTO:
amer. film - komedija DVA
BRATA - UBOGA, matineja, ob
20. ur.

Amer. barv. film NEKOČ JE
BIL NA DIVJEM ZAHODU, ob
17. in 19. (vstopnica zvišana).

KINO CRNOVENA:
amer. vestern TATOV VLAHA,
ob 17. in 20. ur.

KINO DELAVSKI DOM -
ZAGORJE OB SAVI:
amer. črno-beli zabavni film -
Časni Chaplin, NERVOZNI
LICANSTVO POTEPUH, ob 15.
ur.

Amer. barv. film - kriminalka
GANGSTER LEFKE, ob 17. in 19.
ur.

KINO KOGASKA SLATINA:
amer. barv. CS film KLEOPAT-
RA, ob 16. in 19.30. Zaradi dol-
gine filma cene zvišane. Blaj-
na odprta od 19. ure dalje.

KINO VRANSKO:
franc. barv. ljubezenski film OG-
NIENE LJUBEZNI, ob 17. ur.

KINO TOPOLSKA:
japonska barv. kriminalka KO-
BRA, ob 15. ur.

REDNI KINO VELENJE:
Walt Disneyeva barv. risanka
ROBIN HOOD, ob 15.30. Zaradi
dolgine filma cene zvišane. Blaj-
na odprta od 19. ure dalje.

KINO VRANSKO:
franc. barv. ljubezenski film OG-
NIENE LJUBEZNI, ob 17. ur.

KINO PORBEJE:

ob 17. in 19. ur. angl.-franc.
nem. barv. krim. film PLAVO-
BRAD. Režija: Edward Dmyt-
riuk. V gl. v. Richard Bur-
ton, Raquel Welch, Vima Lusi,
Nathalie Delon.

RADIO
MARIBOR

11.00 LJUDIJE OB MEJI; 11.30
Ovestila, zabavna glasba in re-
klame; 11.45 Novice; Jugoslov-
nem glasbenem avtomatu; 12.00
MARIBORSKI FELTON; 13.10 Za-
leža ste - poslušajte.

OBVESTILA

Kemotna čistilnica Zalar Anton,
Bermotevica 14 obvešča, da cenijo
sistemske in včasih dodatne
kemijske čistilne obratnosti nor-
malno - se pripravljamo. 4883-0

OBVESTILO ODJEMALCEM
TOZD Elektro Ljubljana-mesto
obvešča svoje odjemalce glede pla-
čila prispevka za sofinanciranje
distribucijskih objektov:

1. po 15. IV. 1977 bodo morali
plačati prispevek za sofinanciranje
elektromrežnega sistema znanega
pred 13. IV. 1976 in prispevka na
plačilo, od podjelniku soglas-
ja plačati prispevek za izpolnjenost
pravilnika o sofinanciranju.

2. za odjemno mesto, katerega
je odjemlec odjavil ali je bil iz-
vršen odklop merilnih naprav, pre-
neha vsa pravica po preteklu 1
leto. Po istem roku se ponovni
priključitev obravnava kot novo od-
jemno mesto, za katerega se pla-
ča prispevek. Velja za tiste, ki se
bodo odjavili po 15. IV. 1977.

3. o oporovitvi plačila prispevka
za celotno skupščino SIS elektro-
gospodarstva in predložitvi
dokazila o sofinanciranju.

Navedena navodila za izpolnjevanje
pravilnika o sofinanciranju je spre-
jel izvršni odbor SIS elektro-
gospodarstva na preskovalnem ob-
močju Elektro Ljubljane.

ALPELTOUR TOZD potniški pro-
jekt Kرانj in Ljubljana-mesto
TOZD mednarodni prometni
mesto obvešča, da z dne 28. 3.
1977, ko potniški promet na
Ljubljana-mesto potniški pro-
jekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Od tega dne dalje vozijo avto-
buse, ki iz Ljubljane potniški pro-
jekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Podjetje VIATOR Ljubljana, SAP
Ljubljana in ALPELTOUR TOZD
potniški promet Kرانj obvešča o
posredovanju, da je zaradi adap-
tacije na potniški promet, potniški
projekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Od tega dne dalje vozijo avto-
buse, ki iz Ljubljane potniški pro-
jekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Podjetje VIATOR Ljubljana, SAP
Ljubljana in ALPELTOUR TOZD
potniški promet Kرانj obvešča o
posredovanju, da je zaradi adap-
tacije na potniški promet, potniški
projekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Podjetje VIATOR Ljubljana, SAP
Ljubljana in ALPELTOUR TOZD
potniški promet Kرانj obvešča o
posredovanju, da je zaradi adap-
tacije na potniški promet, potniški
projekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Podjetje VIATOR Ljubljana, SAP
Ljubljana in ALPELTOUR TOZD
potniški promet Kرانj obvešča o
posredovanju, da je zaradi adap-
tacije na potniški promet, potniški
projekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Podjetje VIATOR Ljubljana, SAP
Ljubljana in ALPELTOUR TOZD
potniški promet Kرانj obvešča o
posredovanju, da je zaradi adap-
tacije na potniški promet, potniški
projekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Podjetje VIATOR Ljubljana, SAP
Ljubljana in ALPELTOUR TOZD
potniški promet Kرانj obvešča o
posredovanju, da je zaradi adap-
tacije na potniški promet, potniški
projekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Podjetje VIATOR Ljubljana, SAP
Ljubljana in ALPELTOUR TOZD
potniški promet Kرانj obvešča o
posredovanju, da je zaradi adap-
tacije na potniški promet, potniški
projekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Podjetje VIATOR Ljubljana, SAP
Ljubljana in ALPELTOUR TOZD
potniški promet Kرانj obvešča o
posredovanju, da je zaradi adap-
tacije na potniški promet, potniški
projekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Podjetje VIATOR Ljubljana, SAP
Ljubljana in ALPELTOUR TOZD
potniški promet Kرانj obvešča o
posredovanju, da je zaradi adap-
tacije na potniški promet, potniški
projekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Podjetje VIATOR Ljubljana, SAP
Ljubljana in ALPELTOUR TOZD
potniški promet Kرانj obvešča o
posredovanju, da je zaradi adap-
tacije na potniški promet, potniški
projekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Podjetje VIATOR Ljubljana, SAP
Ljubljana in ALPELTOUR TOZD
potniški promet Kرانj obvešča o
posredovanju, da je zaradi adap-
tacije na potniški promet, potniški
projekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Podjetje VIATOR Ljubljana, SAP
Ljubljana in ALPELTOUR TOZD
potniški promet Kرانj obvešča o
posredovanju, da je zaradi adap-
tacije na potniški promet, potniški
projekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Podjetje VIATOR Ljubljana, SAP
Ljubljana in ALPELTOUR TOZD
potniški promet Kرانj obvešča o
posredovanju, da je zaradi adap-
tacije na potniški promet, potniški
projekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Podjetje VIATOR Ljubljana, SAP
Ljubljana in ALPELTOUR TOZD
potniški promet Kرانj obvešča o
posredovanju, da je zaradi adap-
tacije na potniški promet, potniški
projekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Podjetje VIATOR Ljubljana, SAP
Ljubljana in ALPELTOUR TOZD
potniški promet Kرانj obvešča o
posredovanju, da je zaradi adap-
tacije na potniški promet, potniški
projekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Podjetje VIATOR Ljubljana, SAP
Ljubljana in ALPELTOUR TOZD
potniški promet Kرانj obvešča o
posredovanju, da je zaradi adap-
tacije na potniški promet, potniški
projekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

ŠOLSTVO

ZAVOD ZA TEHNIČNO
IZOBRAŽEVANJE
LJUBJANA, Langusova 21
prireja v aprilu 1977 nasled-
nje seminarje za tehnične in
druga strokovna kadra:
Hidravlika v industriji - I.
stopnja; 4. do 7. 4.
Izobraževanje trgovskih za-
stopnikov 4. do 5. 4.
In tečaj za specializirane de-
lavalce:
vznok viličarja - pričetek
13. 4.

Upravitelj za mostni in žer-
njarski pričetek 18. 4.
telefonisti v delovni organizaci-
ji - pričetek 4. 4.
kurjači nizkotlačnih kotlov -
pričetek 11. 4.
Podrobnejše informacije do-
bite na Zavodu za tehnično
izobraževanje, Langusova 21,
tel. 22-270. Na vašo željo po-
ključno tudi program izobra-
ževanja. 1827-S

Kemotna čistilnica Zalar Anton,
Bermotevica 14 obvešča, da cenijo
sistemske in včasih dodatne
kemijske čistilne obratnosti nor-
malno - se pripravljamo. 4883-0

DEŽURNI
ZDRAVNIK

LJUBJANA
Nočna dežurna zdravniška služ-
ba je za njuno obzisk na domu
od 19. do 7. ure, ob nedeljah in
v noči, v vsako soboto od 19.
do 23. ure. Vsak petek od
20. ure dalje sava pri TURK
Galjevica 55/9. 1156-0

Kemotna čistilnica Zalar Anton,
Bermotevica 14 obvešča, da cenijo
sistemske in včasih dodatne
kemijske čistilne obratnosti nor-
malno - se pripravljamo. 4883-0

OBVESTILO ODJEMALCEM
TOZD Elektro Ljubljana-mesto
obvešča svoje odjemalce glede pla-
čila prispevka za sofinanciranje
distribucijskih objektov:

1. po 15. IV. 1977 bodo morali
plačati prispevek za sofinanciranje
elektromrežnega sistema znanega
pred 13. IV. 1976 in prispevka na
plačilo, od podjelniku soglas-
ja plačati prispevek za izpolnjenost
pravilnika o sofinanciranju.

2. za odjemno mesto, katerega
je odjemlec odjavil ali je bil iz-
vršen odklop merilnih naprav, pre-
neha vsa pravica po preteklu 1
leto. Po istem roku se ponovni
priključitev obravnava kot novo od-
jemno mesto, za katerega se pla-
ča prispevek. Velja za tiste, ki se
bodo odjavili po 15. IV. 1977.

3. o oporovitvi plačila prispevka
za celotno skupščino SIS elektro-
gospodarstva in predložitvi
dokazila o sofinanciranju.

Navedena navodila za izpolnjevanje
pravilnika o sofinanciranju je spre-
jel izvršni odbor SIS elektro-
gospodarstva na preskovalnem ob-
močju Elektro Ljubljane.

ALPELTOUR TOZD potniški pro-
jekt Kرانj in Ljubljana-mesto
TOZD mednarodni prometni
mesto obvešča, da z dne 28. 3.
1977, ko potniški promet na
Ljubljana-mesto potniški pro-
jekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Od tega dne dalje vozijo avto-
buse, ki iz Ljubljane potniški pro-
jekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Podjetje VIATOR Ljubljana, SAP
Ljubljana in ALPELTOUR TOZD
potniški promet Kرانj obvešča o
posredovanju, da je zaradi adap-
tacije na potniški promet, potniški
projekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Podjetje VIATOR Ljubljana, SAP
Ljubljana in ALPELTOUR TOZD
potniški promet Kرانj obvešča o
posredovanju, da je zaradi adap-
tacije na potniški promet, potniški
projekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Podjetje VIATOR Ljubljana, SAP
Ljubljana in ALPELTOUR TOZD
potniški promet Kرانj obvešča o
posredovanju, da je zaradi adap-
tacije na potniški promet, potniški
projekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Podjetje VIATOR Ljubljana, SAP
Ljubljana in ALPELTOUR TOZD
potniški promet Kرانj obvešča o
posredovanju, da je zaradi adap-
tacije na potniški promet, potniški
projekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Podjetje VIATOR Ljubljana, SAP
Ljubljana in ALPELTOUR TOZD
potniški promet Kرانj obvešča o
posredovanju, da je zaradi adap-
tacije na potniški promet, potniški
projekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Podjetje VIATOR Ljubljana, SAP
Ljubljana in ALPELTOUR TOZD
potniški promet Kرانj obvešča o
posredovanju, da je zaradi adap-
tacije na potniški promet, potniški
projekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Podjetje VIATOR Ljubljana, SAP
Ljubljana in ALPELTOUR TOZD
potniški promet Kرانj obvešča o
posredovanju, da je zaradi adap-
tacije na potniški promet, potniški
projekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Podjetje VIATOR Ljubljana, SAP
Ljubljana in ALPELTOUR TOZD
potniški promet Kرانj obvešča o
posredovanju, da je zaradi adap-
tacije na potniški promet, potniški
projekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Podjetje VIATOR Ljubljana, SAP
Ljubljana in ALPELTOUR TOZD
potniški promet Kرانj obvešča o
posredovanju, da je zaradi adap-
tacije na potniški promet, potniški
projekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

Podjetje VIATOR Ljubljana, SAP
Ljubljana in ALPELTOUR TOZD
potniški promet Kرانj obvešča o
posredovanju, da je zaradi adap-
tacije na potniški promet, potniški
projekt Kرانj in Ljubljana-mesto
LJUBJANA-MESTO 210-
NICA KRAVČEV, z odhodom iz
Ljubljane ob 6.40, 10.40, 14.40 in
18.40, ter povratni iz Ljubljane
ob 8.20, 12.20, 15.40 in 18.20.

MALOGLASI

VOLKSWAGEN 1300, letnik 71-74, kupim. Telefon 41-912. 5048-MV-2
TAM 6500 kiper, letnik 70 do 75, kupim. Ponudbe pod »Dobro ohranjena«. 63923-MV-2
ZASTAVA 101 kupim, 130 4.5 M. Tel. 62-025. 04056-MV-2
AVTO NSU 1200 kupim, samo od drugega lastnika, navedite letnik. Število prevoženih km in veljavno registracijo. Ponudbe pod »Dobro ohranjena«. 04110-MV-2

ALFA ROMEO 1900 do 1700 kupim. Ponudbe z opisom in ceno pošljite na podružnico »Delavci v Kopru pod oznako Alfa Romeo«. 868-MV-2

garaže

GARAZO, montažno, v Gerbičev ulici, prodam. Ponudbe pod »Garaža v Koloniji«. 05398-MV-3
GARAZO prodam v ulici Vile Prešarje 27. Ponudbe pod »Moste«. 4847-MV-3
GARAZO takoj oddam. Garaža na hiši, Ambrožev trg, Maribor. Tovarniška 20. 4796-MV-3
GARAZO na Ambroževem trgu oddam. Tel. 42-671, Ljubljana. 5024-MV-3

deli za avto

GUME, 165 x 13, nove ruske — prodam za 800 ND. Popolne tel. 22-642. 4834-MV-4
ZA FIAT 750 prodam razne dele. Romana Klemenčič, Bežičeva 47, Dol pri Ljubljani. 4809-MV-4
DELE za sami 8x prodam. Krastanov, Zarnikova 4/III, telefon 321-631. 03916-MV-4
AUSTIN 1000 prodam po delih. Ogled v soboto, 19. III. in v nedeljo, 20. III. dopoldne. Petkovšek, Drnovov grič 5. 03956-MV-4
SKODO 1000 MB, 67, prodam za nadomestne dele. Mitko, Ruská 6, Ljubljana, tel. 310-180. 4897-MV-4

SKODO, let. 1968, skupaj ali po delih, poceni prodam. Probi, Vihovičeva 10, Štepanjsko naselje. 4893-MV-4

BATJE, cilindri, komplet za volkswagen 1200, prodam. Ponudbe pod »Ugodno«. 01115-MV-4

4 NOVE GUME 165/70/13 zelo ugodno, ter kompletno izpušni cev za Z101, skoraj novo, prodam. Franc Sršen, Suhobule 17, Komenda. 4899-MV-4

MOTOR in menjalnik za fap, 130 km, in sedem dobrih gum 11.00 — 20, ugodno prodam. Rajko Nemec, Lokavce 48, 63270 Ajdovščina. 04243-MV-4

4 AVTO GUME 165 x 13 za ludo in ludo šol, prevoženih 5000 km prodam. Informacije po telefonu 63-549, od ponedeljka dalje. 4799-MV-4

PREDNI most za R 8 prodam. Matoh, Šišenska 31, od 14 do 16. ure. 5012-MV-4

2 CV — 68, motor, menjalnik in podvozje prodam. Telefon: Krivic, 342-826. 5015-MV-4

SKOJALJO Z 101, karobolano na desni strani, prodam. Ponudbe pod »Ugodno«. 5066-MV-4

PLINSKO napravo za avto prodam. Informacije po telefonu (061) 341-543. 5043-MV-4

NSU motor 1000 prodam, poceni. Ponudbe pod »Ugodno«. 5086-MV-4

RENAULT 10 prodam po delih. Ponudbe pod »Zelo ugodno«. 4799-MV-4

tov. prikolice

NOVO tovorno prikolico prodam z nepremakljivo pokrovom. Približno po telefonu (061) 312-210. 5042-MV-5

TOVORNO »BRAKO« 300 prikolico s cerado prodam. Telefon: 323-322. 5119-MV-5

ŠPORTNI REKVIZITI

prodam

MOTORNI čoln, gliser, z motorjem in prikolic, prodam. Ogled vsak dan od 10. ure dalje na naslov: Bojan Meklav, Preserje (Radomlje), Levstikova — nove hiše. 4855-SR-1

JADRNIČNO fin, dolžine 4,5 m, s prikolic in sammi, primerno za športno jadranje in družinske izlete, prodam. Informacije po tel. 66-242 med 20. in 21. uro. 4855-SR-1

LESEN čoln s kabino, dolžine 6,30 m, z dizelskim motorjem ZK3 in dascen jadrni prodam. Ponudbe pod »Pomlad — poletje«. 4951-SR-1

COLN — gliser dolžine 3,50 m, z motorjem 10 KM, opremljen za plovo, prodam po ugodni ceni. Informacije po tel. (061) 31-577. — Branko — do 14. ure. 4951-SR-1

GUMIJAST čoln meteor, dolžine 4,5 m, z motorjem 10 KM — prodam za 8000 din. Ponudbe pod »Ugodno«. 4951-SR-1

SOTOR zmanke »Konfort«, 2 spalnice, predprostor, baldahin, rabljen samo deset dni, še pod garancijo, prodam. Ponudbe pod »Zelo prilagodljive«. 4915-SR-1

PLASTIČEN gliser s prikolic ugodno prodam. Ponudbe: dr. Z. Zibertova 12, tel. 323-156. 4915-SR-1

KOLO, moško, kotatke, poceni prodam. Tel. 44-137. 4731-SR-1

SOTOR za 4 osebe, odlično ohranjen, zmanke »Konfort«, prodam. Sotor je razstavljen. Ogled v popoldanskem času po 15. uri. Olga Zavri, Marčičeva 74, 64000 Kranj. 4735-SR-1

KOLO pont ekspres prodam. Bilj, Kuzmčeva 4/1. 4858-SR-1

NOVO motorno jadro moderne tipa, dolžine 7,80 metra, hrastov les, 4 težiska, WC in kuhinja, prodam za 250.000 din. Tel. (057) 38-142. 4613-SR-1

PONY expres — lepo ohranjen, prodam. Telefon 21-181. 04094-SR-1

DESKO kolo za dečka ali dekle, nad 6 let starosti, prodam. Tel. 25-770. 5008-SR-1

BARKO alba Z 197, 10 m, kompletno opremljena, motor perkins diesel, 65 KM, prodam. Ogled v nedeljo, 27. marca v Marini, Izo. 5047-SR-1

CAMPING hladilnik, 25 l, piln, 12 V, 220 V, prodam za 1000 din. Ogled po 19. uri, tel. 327-447. 5008-SR-1

GLISER 3,5 m s prikolic prodam za 15.000 din. Informacije popoldne telefon 69-21-890. 874-SR-1

kupim

GLISER in motor 80-115 KS kupim. Ponudbe pod »Gliser 80x ali tel. 323-632. 04097-SR-2

KOLO kupim. Ponudbe pod »Otroško in navadno«. 4973-SR-2

MOTORNI čoln, dobro ohranjen, kupim. Telefon (062) 21-756. 843-SR-2

prikolice

KAMPING prikolico tipa adria 380 q (ku) kupim. Ponudbe na telefonsko št. (061) 814-856 od 18. ure dalje. 837-SR-3

KNJIGOVODJO za manjšo obratnost mesečno sprejemam. Šmartinska 182, telefon 315-618.

VARSTVO, do julija, za 11-mesečno dečka, isčemo, bližina soseske BS 3 (Beograd). Informacije po tel. 346-100. 0393-DE-1

MLAJŠO upokojenko isčem za varstvo otrok, nudim hrano, stanovanje in plačilo. Ponudbe pod »Medvede«. 04029-DE-1

MIZARIJA, samostojnega, z večletno pralno v polihvni stroki, zasedelimo takoj. Plača po dogovoru, možnost dodatnega dohodka. Samsko stanovanje in prehrana prisrbljena. Ogled po prošim, na naslov: Stij, Povstova 62/a, telefon 43-915, Ljubljana. 4314-DE-1

ZA ADAPTACIJO delavnih školi prostorov isčemo zidarja in kleparja. Ponudbe pod »Pričetek del iskat«. 4773-DE-1

INSTALATERIA isčem za centralno kurjavo. Jure Zeljak, Linhartov trg 17, Radovljica. 821-DE-1

FRIZERKO za samostojno izmenjalo delo sprejemam za stalno. Naslov: Kuzmčeva 4/1, Plača po dogovoru, možnost dodatnega dohodka. Ljubljana, Titova 52, telefon 345-810. 4889-DE-1

FRIZERKO, dobro izurjeno, sprejemam v stalno službo v Ljubljani. Ponudbe pod »Plača po dogovoru«. 4891-DE-1

VARSTVO za 17-mesečno punčko isčem na Prulah. Tel. 344-703. 04148-DE-1

ORODIARJA zaposlimo za samostojno izdelavo plastičnih in sekanih orodij. Elektromehanika Zagorje, tel. 83-89. 01183-DE-1

ZENSKO za pomoč materi z dojenčkom isčemo v aprilu. Hiti, Zvezna ulica, Dravljica. 04192-DE-1

ZANESLJIVO pomoč za čiščenje menz in stanovanj v središču mesta isčemo. Tel. 313-459. 04175-DE-1

IZVAJALCA isčemo za izvedbo fasade 6-vrstnih hiš. Ponudbe pod »Trzina«. 04126-DE-1

SIVILJO — lahko pričenam — za izdelavo in izdelavo dnevn. Ponudbe pod »Zanesljiv uspeh«. 04203-DE-1

GOSPODINJO za 4 ure dnevno (brez sobote in nedelje) sprejemam. Ponudbe pod »Takoj 1500«. 49210-DE-1

ISČEMO varstvo za 7-mesečno punčko na našem domu od 9. do 14. ure. Lam Turnšek, Langusova 7, Ljubljana, tel. (061) 64-925. 04154-GL-1

OJCAVALEC za bas in orgle Honer, 100 W, ugodno prodam. Telefon od 7. do 14. ure: 063 22-369, popoldne pa 063 710-763. 838-GL-1

DOBRO ohranjeno, malo rabljeno, 120-basno harmoniko Holmer, Atlantic IV N de luxe prodam za 15.000 din. Škerbec Gorazd, Prešernova 14, 64240 Radovljica. 04154-GL-1

OJCAVALEC za bas in orgle Honer, 100 W, ugodno prodam. Telefon od 7. do 14. ure: 063 22-369, popoldne pa 063 710-763. 838-GL-1

UMETNINE IN STARINE

STARO stojalo uro, brezhibno, prodam. Cena po dogovoru. Ponudbe pod »Stara ura«. 50107-US-1

MIZO in ogledalo neobarok prodam. Ogled sobota dopoldne — Kuzmčeva 9/Vi. — 21. 5132-US-1

SLIKO, olje »Sončnica« prodam. Telefon 061 58-298 od 15. ure. 5132-US-1

UPIM

STARE okvirje, stare slike, staro orodje in druge starine kupim. Ponudbe pod »Zmerna cena«. 04294-US-2

KNJIGE

prodam

ZBIRKO Umetnost v slikah prodam. Ponudbe pod »Ugodno«. 04169-KN-1

ZBIRKO knjig »Naša beseda«, v usnu prodam. Cena din 5.000 — v trgovini 7.200. Ponudbe pod »Ugodno«. 5068-KN-1

ILUSTRIRANI SLOVENČKA, vezan v petih knjigah, letnik 1927, 1929, 1930, 1931 in 1932 prodam za 3.000 ND. Ponudbe pod »Dokumentacijske slike«. 4781-KN-1

UPIM

CELOTNO knjižno zbirko »Naša beseda« kupim. Ogledite se po telefonu 57-737, dopoldne. 4933-KN-2

KNJIGO Ljubljana v ilegalni kupim, prvi del. Kličite po tel. 20-463. 04233-KN-2

DELO

dobl

ZIDARSKEGA mojstra isčem za popravilo gospodarskega poslopja. Naslov: Kuzmčeva 4/1, Plača po dogovoru, možnost dodatnega dohodka. Ljubljana, Titova 52, telefon 345-810. 4889-DE-1

ISČEMO vestno gospo za varstvo enoletne punčke ter da bi nam skuhala kosilo. Ponudbe pod »1.500 din in kosilo«. 3994-SR-1

VAJENCA za kovinsko pasarišo sprejemam. Ogled: Jožko Pezdirc, Ljubljana, Petkovškovo nabrežje 28. 03913-DE-1

POTREBUJEM pomoč v gospo dinstvu enkrat tedensko. Rožna dolina XV 18, a. tel. 65-178. 03933-DE-1

POMOC v večjem gostišču isčemo. Franc Finc, Pržanjka 10, Dravje (pri cerkvi), Ljubljana. 04044-DE-1

PLESKAR ali soboslikar dobi službo. Dohodek po dogovoru. Ponudbe pod »Ugodno«. 04061-DE-1

KVALIFICIRANO pletiljo sprejemam. Ponudbe pod »Takoj«. 04064-DE-1

ODDAM delo za fugarje kamni- te ograje. Ponudbe pod »Natančno«. 04077-DE-1

ISČEM enkrat tedensko pomoč pri pospravljanju stanovanja. Plača 30 ND na uro. Viličič, Men- cingerjeva 75. 4855-DE-1

HONORARNO zaposlim pri gipsarskem delu mlajšega moškega. Kolarjeva 41, Lj. 4825-DE-1

VARSTVO nužno isčem za leto in pol starega dečka na reljefi Vrhovci—Rožna dolina. Cenjene ponudbe pod »April«. 4821-DE-1

POSTENO samostojno gospodinjstvo ali mlajšo upokojenko potrebujem štiridinska družina. Hiša s centralno kurjavo in vrtom, vsi poletni po dogovoru. Zelite se v nedeljo popoldne od 17. ure ali vsak dan od 17. ure dalje. Matevž Kolesina, Rožna dolina C, VI/17. 4806-DE-1

MLAJŠO upokojenko isčem za varstvo dveh otrok na mojem domu in za pomoč v gospodinjstvu. Interesente naj se javijo po telefonu št. 61-496. 4860-DE-1

SLIKARJA pisarske sprejemam. Ponudbe pod »Dogovor«. 03879-DE-1

VARSTVO isčem za 2-letnega fantka v okolici Meste Polje. Ponudbe na naslov: Olga Hočevar, Na Peči 4, tel. 41-570. 03883-DE-1

POMOC v gospodinjstvu v dopoldanskem času (5 ur) isčeta starjša gospodinja. Pani Kriz, Ljubljana, Nabljkova 7, Rožna dolina. 03949-DE-1

MLAJŠO upokojenko za varstvo 6 mesecev starega otroka, 8 ur dnevno, v dopoldanskem času isčemo. Mesečno plačilo 1500 din. Proste sobote in nedelje, možnost stanovanja in pomoči po tel. 313-044, int. 4274 od 7-14. ure ali ponudbe pod »Blizovica«. 03933-DE-1

ISČE

KMETIJSKI tehnika živinorejce z 10-letno delovodsko prakso v svinjskojski perutinarstvu in proizvodnji kmetijskih zmesi, povravniki, z znanjem nemškega jezika in prakso v hotelski delavnosti, nužno isče delo v stroki ali kot vrtar ekonom v hotelu — planskim domu ali zasebni gostilni. Čenjene ponudbe pošljite pod »Povratnik«. 03877-DE-2

ZAKONICA sprejmeta kakršnokoli honorarno delo. Ponudbe pod »Nužno pošljite na podružnico »Delavci v Kopru pod »Vestna«. 04023-DE-2

SAMOSTOJNI obrtniki! Vase poslovne knjige bomo moja skrb. Vase poslovne knjige vam bomo voljo ažurno in točno. Ponudbe pod »Zanesljivo in točno«. 03808-DE-2

ZAKONICA isčeta honorarno delo hituista in snalike v bioku. Do polne »Vedno prosto«. 4417-DE-2

KAKRŠNOKOLI DELO sprejemam. Ponudbe pod »Pričina«. 04274-DE-2

MOŠKI, samski, navajen hišnih in drugih del, tudi soboslikarskih gre za vzdrževanje podlaga, škega doma ali campinga. Nastop je mogoč takoj. Ponudbe pod »Sezona«. 04233-DE-2

ŠOFER A, B, C kat. 156e honorarno zaposlitev. Ponudbe pod »Vestna«. 4919-DE-2

BASISIT pevec z lastnim pevskim zvočnikom in bas zvočnikom. Isčemo igranje v baru. Ponudbe pod »Profesionalno«. 04127-DE-2

CISTIN stanovanja in drugo. Ponudbe pod »Natančno«. 4911-DE-2

DVA OTROKA sprejemam v varstvo. Ponudbe pod »Blizina Ruškega carja«. 4932-DE-2

MLADI zakoniki par isče popoldansko honorarno zaposlitev na lastnem domu ali drugje. Ponudbe pod »Resna«. 4946-DE-2

SNAZIKA isče službo pomo po polne ali zvečer. Ponudbe pod »Pričina«. 04231-DE-2

ELEKTROINSTALATER isče popoldansko honorarno delo. Ponudbe pod »Elektrikar«. 5000-DE-2

MLAD poklicni voznik isče redno zaposlitev. Ponudbe pod »Marljiva«. 04273-DE-2

TIPKAM srbohrvaška besedila ali sprejemam ustrezno honorarno zaposlitev. Ponudbe pod »Kvalitetno«. 04251-DE-2

PRIDEN delavec isče stalno zaposlitev v Ljubljani, delo je lažje, ko kakršnokoli. Ponudbe pod »Zanesljivo«. 5072-DE-2

HONORARNO delo isčemo najraje v elektro stroki, ni pa nujno. Ponudbe pod »Honorarno«. 5140-DE-2

INŠTRUKCIJE

nudim

POUČIEM angleščino in nemščino. Ponudbe pod »Diplomirani germanist«. 4876-IN-1

STROJEPISE, slepo, despitirno, z vsjo pripadajočo opremo, naučim v 40 urah. Ogirne, Celovška 34, od 15. ure naprej. 03844-IN-1

UCINKOVITO in poceni inštruiram angleščino za osnovno šolo. Ponudbe pod »Zanesljiv uspeh«. 04240-IN-1

MATEMATIKO, fiziko in kemijo inštruiram po hitri in zanesljivi metodi. Ponudbe pod »Pravčasno«. 4830-IN-1

MATEMATIKO, fiziko in statistiko inštruiram. Ponudbe pod »Slovensko«. 5035-IN-1

INŠTRUKTORJA matematike za ekonomiste B in C isčemo. Ponudbe pod »VSOD Kariš«. 5064-IN-2

ŽIVALI

prodam

CISTOKRNEGA nemškega ovčarja — samca, starega 9 mesecev, z rodomnikom — prodam. Informacije po tel. 344-511. 4618-ZI-1

PSIČKE, nemške bokserje, stare 6 tednov, brez rodomnika, prodam. Tel. 57-62, od 16-18 ure. 4719-ZI-1

NEMŠKE ovčarje, stare 8 tednov, prodam. Kairo, C. 24. junija 30. Črnuče — pri »Elmici«. 01178-ZI-1

KASACA 2-letnega, prodam. Mati Rosandi, ob Novale Slavoje Novak, Orehovica 16, 68310 Sentjernej. 04159-ZI-1

PSA — nemško dogo, mladiča, rodomniškega, prodam. Gaberšek, Ljubljana, Melikova 11. 04118-ZI-1

SARPLANINCA, zelo lepega, starega 8 mesecev, z rodomnikom, odličnih lastnosti, dobrega čuvalja. Prodajatelj: »Lizanska pot 5, Kolarica, Kranj«. 864-ZI-1

NEMŠKE ovčarje, 22 mesecev starega, z izpitom, prodam. Nežmah, Tomažičeva 1, Kranj (popoldne). 845-ZI-1

NEMŠKE ovčarje, čistokrvne z rodomnikom, prodam. Aljandri, Bistrica 2, p. Duplje. 849-ZI-1

MLADIČE nemških ovčarjev z rodomnikom, prodam. Česta v zeleni log 23/a, tel.: 82-536. 04283-ZI-1

DVA izredno lepa — a (samo en samček) — prodam. Vojkovič, Veliko Mrševsko, Podgorje ali po tel.: 061 43-173. 5015-ZI-1

LESNA INDUSTRIJA

»BOHOR« ŠENTJUR

TOZD žaga in furnirna Šentjur pri Celju

razpisuje prodajo

KOMBIBUSA

TAM 2000

Izključna cena 8.000 Ndin.

Pismene ponudbe sprejema pisarna TOZD do 25. 3. 1977.

Izbirno najboljšega ponudnika bo opravila posebna komisija pri DS TOZD.

1863

v 85. letu je preminila

Marija

Tabernik

roj. Znoj — Zg. Kašelj

Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek, 21. 3. 1977 ob 14. uri iz mrliške vežice v Polju.

Zalujoči:

Vilko in Ivanka z družinama

1832

POGROB DRAGE POKOJNICE BO V PONEDELJEK, 21. 3. 1977 OB 14. URI IZ MRŠKE VEŽICE V POLJU.

ZALUJOČI:

V SPOMIN

Danes, dne 19. marca 1977 mineva žalostna in boleča peta obletnica smrti moje hčerke

DORICE KLOBOVS

roj. Setina

ki je izgubila svoje mlado življenje v letalski nesreči v Adenu

Vsem, ki se je še vedno spominjate in obiskujete njen tihi dom, iskrena hvala

Zelo jo pogreša njena žalostna mama in sestra z družino

Škofja Loka

Sporočamo, da je po dolgotrajni bolezni umrla naša dobra sestra, teta in svakinja

ANICA PIRJEVEC

Pogreb drage pokojnice bo v soboto, dne 19. marca 1977, ob 15.30 iz hiše žalosti, Bazoviška 3, Sežana na pokopališče v Sežani

Zalujoči:
brata Slavko in Jožko z družinama ter drugo sorodstvo

Sežana, Milano, Melbourne

Zapustila nas je naša dobra mama

ROZALIJA SLANA

roj. ZADNIKAR

Pogreb bo 19. marca 1977, ob 16.30 od hiše žalosti, Vnanje Gorice 24, na pokopališče v Vnanjih Goricah

Zalujoči:
mož Jakob, otroci Milka, Pepca, Ivan, Stane, Tone, Gustelj z družinami ter drugo sorodstvo

Vnanje Gorice, 18. marca 1977

Sporočamo žalostno vest, da nas je v 76. letu starosti zapustil naš dragi mož oče, stari oče, brat in stric

VINCENC ŠORLI

upokojenec

Pogreb bo v soboto, 19. marca 1977 ob 17. uri na Kneži

Zalujoči:
žena Elizabeta, hčerki Marija in Helena z družinama, sestre ter drugo sorodstvo

Kneža, Tolmin, Ljubljana, Trst, Soriva, 18. marca 1977

Sporočamo žalostno vest, da je po težki bolezni v 82. letu starosti umrl naš ata

FERDINAND DEJAK

Pogreb dragega pokojnika bo v ponedeljek, 21. marca 1977, ob 17. uri iz Nikolajeve vežice na Žalah

Zalujoči:
hčerka Ida poročena Kranjc z družino, sin Marjan z družino in drugo sorodstvo

Ljubljana, 17. marca 1977

V 81. letu starosti je doživel naša ljuba mama

CILKA BRENČIČ

roj. VIHTELIČ
po domače Mrovčova mama

Iz domače hiše jo bomo na zadnjo pot spremili 19. marca 1977 ob 15.30 na vrhniško pokopališče

Njena:
mož France in hčerka Hani Rode z družino

Vrhnika, 18. marca 1977

Sporočamo žalostno vest, da je nenadoma preminila naša dolgoletna sodelavka

ANKA KORBAR

Pogreb drage pokojnice bo v soboto, 19. marca 1977, ob 16. uri izpred hiše žalosti v Zagorju ob Savi

Kolektiv Ljubljanskih mlekar TOZD Posestva

NA POTI Z DELA JE TRAGIČNO PREMINIL NAŠ DOLGOLETNI SODELAVEC

ALOJZ KAVČIČ

OHRANILI GA BOMO V TRAJNEM SPOMINU

KOLEKTIV TOVARNE KOVINSKIH IZDELKOV IN LIVARNE VITANJE

Po dolgi in mučni bolezni nas je za vedno zapustil dragi mož, dobri oče in brat

ALOJZ ŠONC

upokojenec iz Krškega

Na zadnji poti ga bomo pospremili na pokopališče v Krškem v nedeljo, 20. marca 1977, ob 15. uri iz mirliške vežice

Zalujoči:
žena, otroci z družinami, bratje in sestre ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, brata, strica in svaka

MIHAELA KERNEVA

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga spremlili do zadnjega doma, mu poklonili toliko lepega cvetja, ki ga je tako ljubil in nam ustno ali pisмено izrazili sožalje. Prav tako se zahvaljujemo župniku za opravljen pogrebni obred.

Vsi njegovi

Sporočamo žalostno vest, da je umrla naša dolgoletna sodelavka

ELA ZELEN

upokojenka

Pogreb bo v ponedeljek, dne 21. marca 1977, ob 15. uri iz Janezove vežice na Žalah

Ohranili jo bomo v lepem spominu

Zavod Radiotelevizija Ljubljana

Sporočamo žalostno vest, da je umrla naša nekdanja dolgoletna sodelavka

BOŽENA VILHAR

rojena KLEPEC
učiteljica v pokoju

Spoštovano tovarišico bomo ohranili v trajnem spominu

Delovni kolektiv osnovne šole Primoža Trubarja, Laško

Laško, 18. marca 1977

V 80. LETU STAROSTI JE UMRLA

MATILDA DENIŠA

ROJENA BERVAR
VIŠJI PTT KONTROLOR V POKOJU

POGREB BO V PONEDELJEK 21. MARCA 1977, OB 15. URI NA MESTNEM POKOPALIŠČU V CELJU

ZALUJEJO:
MOŽ KAREL, SESTRE ALBINA, LOJZKA, ROZI Z DRUŽINAMI, SVAKINJA JUSTI BERVAR IN DRUGI SORODNIKI

CELJE, 18. MARCA 1977

ZAHVALA

Ob smrti dragega

OTONA BERCETA

Je nama bilo v veliko tolažbo razumevanje in sočustvovanje vseh, ki so pokojnika imeli radi

Vsem, ki so kakorkoli počastili njegov spomin, iskrena hvala

Uča in Nada Berce

Trst, 19. marca 1977

IN MEMORIAM

20. marca bo minilo leto dni od izgube drage hčerke

Darje Šumej

Hvala vsem, ki jo obiskujete

Mama, oče in brat Marjan

Sentjur pri Celju, 20. marca 1977

Dne 15. marca je umrla

Marija Pertot - Mariola

roj. Kovačič

Pokopali jo bomo v soboto, 19. marca 1977 ob 12.30 na barkovljanskem pokopališču v Trstu

Zalujoči:
mož Stanko, sin Mitja z ženo, bratje Boris in Peter z ženama, Sergij in drugo sorodstvo
Trst, Izola, Zürich, Stuttgart, Rim, 15. marca 1977

Stirni od bolečine sporočamo žalostno vest vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je nenadoma zapustila naša ljuba in skrbna

Metka Šircelj

upokojenka Veletekstila

Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek, 21. marca 1977, ob 16. uri iz Kristofove vežice na Žalah

Zalujoči:
Tone Vidregar s hčerko Ivanko v imenu vsega sorodstva

Šmartinska 259 a, 18. marca 1977

Ustavilo se je dobro srce, umirile so se neutrudne roke našega ljubljenega, nepozabnega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

Alojzija Smoleja

kleparskega mojstra v pokoju

K večnemu počitku smo ga spremili 18. marca 1977 v družinskem krogu

Vsah, ki ste ga imeli radi in ki ste njemu in vsem nam v zadnjih dneh pomagali, naša topla zahvala

Vsi njegovi

Kranj, Naklo, 19. marca 1977

osnovna sestavina pa je narangin, ki ga vsebuje skorja grenivke. Ta nadomestek za sladkor ima manj kalorij

